

A' Pári'si per. Egy érzékeny játék 5 fel-vonásokban (hung.)

Fiedler

Maros Vásárhellyen; Maros 1818

Signatur: 54844-B

Barcode: +Z167423807

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ167423807>

Umfang: Bild 1 - 188

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

KAIS. KÜN. HOF

BIBLIOTHEK

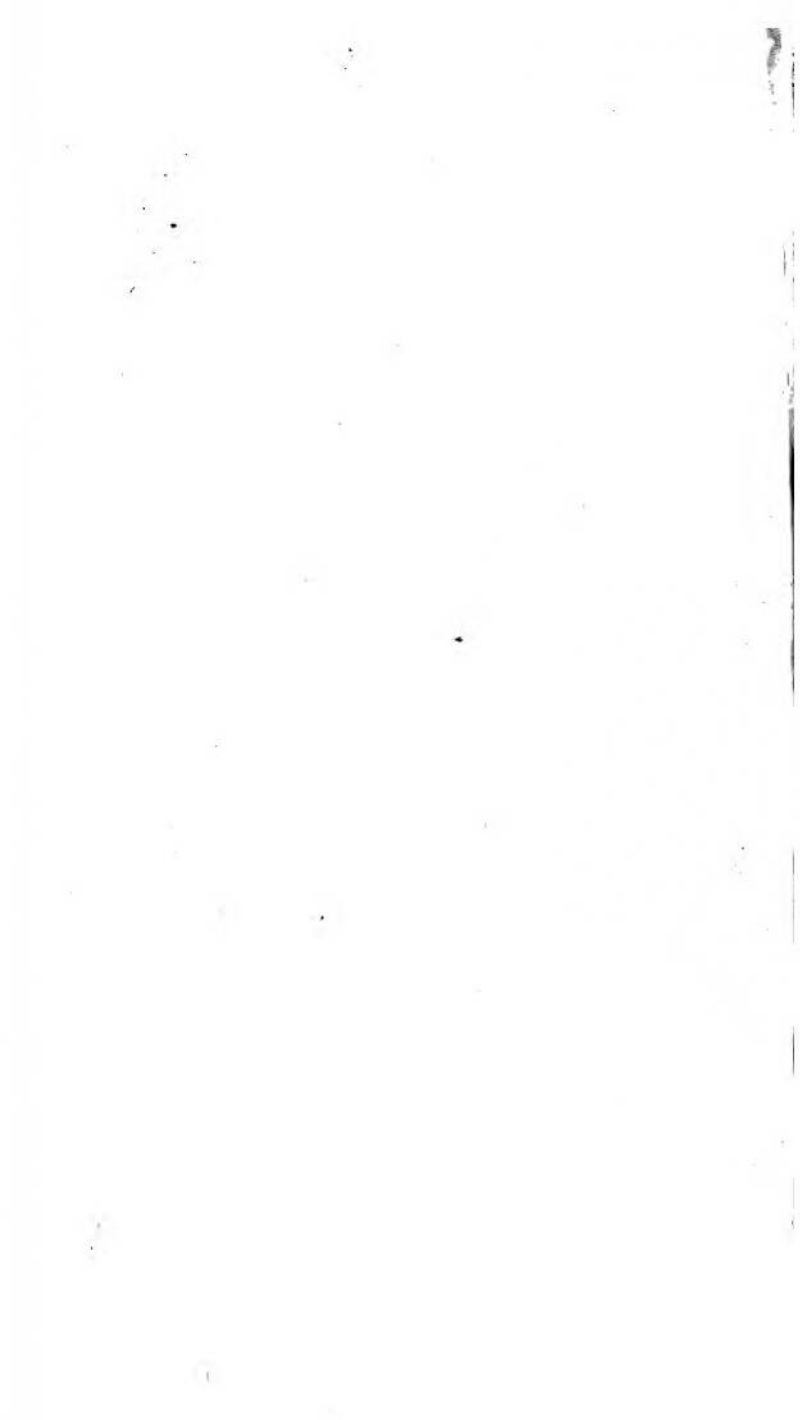
54.844-B

Alt-

54844-B.

43. Hm. 91.
A'

PÁRISI PER.

E G Y

ÉRZÉKENY JÁTÉK.

ÖT FELVONÁSOKBAN.

MAROS VÁSÁRHELLYEN,

nyomtatott a' Reform. Kolégyom' betűivel,
Fiedler Gottfried által 1818.

Imprimatur,

M. Vásárhelyini die 1-ma Mensis Decembris

1817:

PAULUS HORVÁTH m. p.
Archidiaconus Marusiensis Parochus
M. Vásárhelyiensis et Censor
Librorum.

KEGYES OLVASO!

A midőn annyi alkalmatlankodó dítséret-
köldusok közt méltán félhetek, hogy meg-
szóllításomra nem-is figyelmeznak; ilyen
kis ajtot-is tartozkodva nyitok: ne hogy a'
Hazát szollitván-meg, mint az őt szomorú
Játék' egyéb aránt szer-felett alázatos Irója,
hat lónak való kaput nyíssak; mint meg-an-
nyi pegazusokkal az örökkévalóság' egére tör-
ve; annyival-is inkább, hogy méltán félhetek,
hogy ez mind rosszaságára, mind talán va-
lamely betsére nézve-is, hatodiknak szám-
lódnék:

Mert 1.) Azon őt Daraban-is; a' mint
látszik, ha nem írná-is az Auctor, nem járt
elég reszelő: én is ezt csak egyszer néztem
által; mivel rész-szerint örömeftebb me-
gyünk elé, mint több több hibákat látni
viszszá; rész-szerint tapasztaltam, hogy iga-
zítva sokszor még ront az ember magán fel-
lyül dolgozva; jöjjenek a' Nap fényre mint

IV

a' tetmészetbe búrján virág, ha önként teremnek, egyik se praetendálván, hogy őtet szakasszák.

2-do Ázon egy-fórmáság helyett, a' mi azokba van; félek hogy ebbe a' különbözőség lessz igen nagy.

3-tio Ebbe-is hófszú és igen tanito Dialogusok vannak.

4-to Ebbe-is akár mellyik szól, igen hallik az Auctor hangja.

5-to Ha azokba a' képzelődés többnyire annyira buján terem; mintha a' szerző azt vélte volna, hogy az étel' jó ízére elég a' főt fűszert marékkaal vetni, és hogy a' fok gyöngy a' rútat-is meg-szépíti, 's nem vette volna észébe, hogy a' fok szépség a' szépből még el-takar: ebbe a' fűtő tolluból sok igen hígan folyt.

6-to Ha szinte én könnyebhez fogtam-is ezzel, mert a' Tragaedia bajosabb: egy-aránt nem bírták vállaink; noha egy átaljában minden e' féle munka, ha tsak nem éppen rend-kivül való, hasonlithatatlan egy ollyas tudományba valamely ollyas el-rejtettség' kereséséhez; 's onnan van, hogy ehez ollyan kevesen fognak, 's mi legiót főrmálunk.

7. *mo* Az Elöl járó Beszédének alája írok :
 's nevemet én se teszem-ki; és igen jól ért-
 tem azt-is, mennyire 'seniroz, a' mi keve-
 set olvas az ember; a' midőn vagy azt, a'
 mi különben-is jőne, mint éppen oda való,
 vissza kell taszítani, vagy az után meg-látva
 másba, ki kell vonni, ha' a' szerző nem tol-
 vaj akar lenni.

Jól tudom hogy a' mennyi nagy Munka
 van, talán mindeniknek ott a' neve: abból
 mi következik? leg fellyebb az, hogy sem
 azon Iro' őt darabja, sem ez az enyim nem
 annak indultak, 's híhetőképben egy sorsok
 lessz. Azért azon íro-is, a' mit az Elöljá-
 ro Beszédébe említett tsonakja el-nem bírt,
 ha messzebb akar menni, tegye hajóra, a'
 mely névvel indul Indiára.

8. *vo* Szerentsétlen Felebarátai iránt való em-
 beri érzésébe-is annyira részt veszek, hogy
 magam-is ezen munkátska' nyereségéből, a-
 zoknak a' kik szabad ég alatt várják a' tsí-
 korgo telet, sorsok' enyhítésére fordítani
 fogok. Illyen kevéssel most többre nem me-
 hetek. Ha minden Iro' egy-egy Capitalist
 hagyna a' koldulás meg-szüntetésére; úgy kí-
 vánni lehetne az Irók' szaporodását; 's ők-is
 munkájoknak leg-alább egy nemes hasznát

VI

tudnák, 's minden betsületes émbér a' rzél-
ra nézve örömelebb venné.

De vajha a' Nagyok-is, az ő kedvesseik-
nek emlékezet- oszlopúl olyan Capitalisokat
hagynának! hogy az egész esztendőbe ne
menne az égre panasz a' gazdag testvérek
mostohaága ellen: Századokon által esztén-
dönként keresné oda fenn háládatos szívek-
ből az áldás. Sőt vajha sok el-múló haszon-
talan fényt ilyen fómán tennének haszno-
sion állandóvá! Tündöklöttek-é valaha szeb-
ben egy királyi lakodalomba - is a' brillián-
tok; mint azon könnyek' ezerei, mellyeket
a' F. Császárné a' pompa költségével vett-
meg? — — Vajha többen indulnának a' ten-
gerből ilyen gyöngyöket gyűjteni, a' mel-
lyeket egy föld' Felséges Aszszonya leg-fé-
nyesebb lakodalmi ékességének tartott! - -

9-o Az-is úgy látszik a' régi familiák-
kal nem eléggé lévén esmeretes, sokakat
ki-hagyott; engemet-is egy Frantzia genealo-
giák' tudósa hibáztathatna, (

Különösön pedig ezen munkátskára néz-
ve ezeket jegyzem - meg.

1-ben Hogy a' materiája igaz; a' Párisi Ak-
ták közt találtaik Lásd Klugct.

2-szor Hofszú; de ha talám jádtzanák, el-
lehetne okoson hagyni belölle.

3-or Hogy a' *Lenni vagy nem lenni* önként van követve a' III-dik Fel-vouás elein; és hogy követtem, azt-is azon Anglus példáján tettem, a' ki a' *Nyomtattatni*-val követte (*) Az őt Sz. Játék írója - is így követte a' Horatius *Iustum et tenacemjēt* a' II-dikba pag 73. tsak úgy tetszik ennek a' rendnek: *sem a' szén-haj jártek setéttsége szélén gyuladó hajnal*, utánna mindjárt azon rend helyett a' mi ott van inkább ezt tettem volna: *sem a' menyből barmatozo két tsillag* - - -

4-szer Ha nem akarnám minden szónak a' mely valamely felebarátot, a' nélkül hogy gyógyítaná sebesíthet, el- venni fulánkját; szükség felett volna emliteni, hogy természet szerint egy nem se maga gyalázodik, hanem a' hibái iratnak - le, hogy ezzel-is többször látván, annál inkább kerüljük soka kan foganatosobb lévén a' hiba gyalázása; mint a' jónak dítsérése, inkább félvén talám rutak mint szeretjük szépek lenni. - - -

Léány, feleség, Anya! a' nem-létel titkos véghetetlenéből, a' látható lételekre három kedves léptső, mellyeken az Örökkévalóság forrása ki-foly -- az első, egy tapaszt. ható Angyal, elevenítője a' földi teremtnék

---

(*) Lásd Erdélyi Muzeum. VI. Füzet 174. Lapon.

VIII

nek, virága és fűszere - - Főleség, és Férj!
 az Isten képébe világosság és árnyék - - A-
 nya! felséges szent név! egy szebb titulus,
 fontosabb hivatal nints. Mitsoda Ordo éke-
 sithet szebben egy mejjet, mint egy kis an-
 gyal az ő ege mezején repesve a' Nektár főr-
 rás körül? mikor egy virágzó tsetsemő on-
 dan mosolyog-fel, 's az igaz anyai szeretet'
 tekintete szembe jő; valami mennyi van ab-
 ba a' mágnesi egybe találkozásba; egy a' fo-
 gadott anyával el-veszett szép tünemény - -
 'S mellyik Hivatal fontosabb? Az első har-
 mada a' fel-nőtt embernek az Anya' keze a-
 latt van; 's abba az ő szeretete' meleg ta-
 valszába tsíráznak, a' szerint a' mint az o-
 kosság' Nap-fénnye sűt vagy nem, a' világos-
 ság' avagy setétség' plántái; ott erednek Ti-
 tus és a' Nérok - - 's ott rengettetik a' vi-
 lág' sorsa - - -

Hát egy tisztos Nagy-anya mely dítő-
 séggel száll-le! mint a' teli hold mildőn az
 éjtzakán által vezérelt elindöklő serge harma-
 tott hullatva kíséri.

Egy tanító a' ki mint világosság a' se-
 téségbe úgy menve elől az örök Nap-fény-
 re vezérel - - - Az egyenes Bíró, a' kinck a'
 földön a' maga mérő - serpenyőjét adta kezé-
 be az Isten; egy Prokátor a' ki az igazság

mellett híven hartzol, az ártatlanság' védelmező vitéze - - egy Doktor a' ki az ő szenvedő felebarátaiért fel-áldozza egész életét végig jajgatások közt tölteni, hogy azokat apaszsa - - melly szent nevek! Ah! csak akármellyik a' mennyivel szentebb, annál inkább meg-fertéztethető a' mordsok által.

Egyéb aránt itt a' szerző semmit inkább ki nem tsufol mint a' Poétát; még pedig úgy hogy mikór úgy el-felejti magát, hogy azzá lessz, több helyeken saját magát meg-találja benne: de hazudni se magának se másnak senkinek való kedvezésből nem akart.

A' Magnetismust (a' melynek titkaiból a' jövőendő idők talám többet-is fejthetnek ki, mint gondolnok) nem magát illeti tulajdonképpen a' beszéd, noha valósággal úgy jön ki; hanem a' vele esett sok Charlattánkodást.

5-ör Még tettem volna hozzá egy vagy két valosabb és szerellemmel meg-nem higított trágédiát egy próbára. de rész-szerint az említett rzél, és az a' víszketegség, hogy minél előbb halljam-meg én-is gyaláztatásomat, siéttettek, rész-szerint a' nyomtatás költsége tartoztatott. 1817.

S Z E M É L L Y E K.

DENGLOS, egy gazdag Banquier.

CHARLOTTE de la Roche, a' felesége.

HENRIETTE, a' leányok.

AMÁLIA, ennek frajja.

LOUIS, a' tanítója.

G r ó f BERNÁRD, a' kérője.

ANDRÉ, a' szakáts.

LUCAS, a' Grof legénnye.

GEORGE, 12 esztendő, a' Grof testvér nénye' fia.

AMADE, kereskedő Louisnak utozásból érkezett barátja.

CHRISIPPE, a' Grof barátja azután Plenipotentáriussá.

JEAN, egy kereskedő.

BOMBAST;) Doktorok.

COURTE)

JACQUES, } Tolvajok.

PIERR; }

BLAISE,) Prokátorok.

HILAIRE, }

MARCLOS)

DARNOT, (Bírák:

CARDAN,)

Azon kívül Tanátsbéliek az Elöl - ülővel együtt.

ELSŐ FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

GROF BERNÁRD egyedül, (homlokát tollút-tartó jobb kezére támasztva, bal keze egy pikszisen; előtte az asztalan kalamáris, papiros, bor, pálinka, ibrik, find'sa; a' feje felett egy Genius hozva-le egy borostyán-koszorút, olvas egy írást, 's le-teszi.

Igen józan, (tapasztja a' baját) egészen simán marad a' haja az embernek; bár mint valami tövisdizsnó tüskéi úgy állanának! egy kis pokoli lángfzin kell réa — (tölt bort, 's fel-vészi a' pobarat) Helicóni szent kútfő! adj olajat a' 'ségi métsére: hogy lángoljon a' Cháos főtéségébe, 's rémitő tsudák tántzoljanak-körül. (iszik) Mennyei-Mu'sa! mely bájoló mosolygással szállasz-le a' te étheredből! te szerelem nélkül élni nem tudó Isten-afzfzony! halhatatlan, mindég halandokkal szerelmeskedő! fogadj engemet most férjednek, Schakepearnak bús özvegye! egy kegyes pillantásodra meg - dühüdöm, 's nem különben nyargalok oda fenn az ezüsttel habzó téj-folyamat' partjain, mint egy veszett eb, mely tajtékjával jegyzi irtoztató útját a' földön. --- Hol vagyok? boszorkányozó tsuda-

tsuda-tévő tseppek! tüzes golyobisok kergetik egymást ereimbe - - - a' Géniek ezektől részegen okádták teli a' világot. - - . Te vagy? (*terjeszti karjait*) Ídvez légy mennyei szerelmesem! annyi ezer közzül engem néztél - ki olyan hatalmasnak. a' kinek rettenetes szava el-halják az örökkévalóság' vidékeire - - - Kegyesen mosolyogsz-le fellegedről, nyuitva - le a' vad természetnek minden virágaiból 's buriánaiból elegy font koszorút. - - - (*néz fel*) De vallyon mellvik a' kilentz közzül? nem lehet tudni, míg a' halhatatlanságra füzletendő tsetsemő ki nem mász - - - talám az ábrázatból? (*tükörbe néz*) ha nem tudnám, hogy magam vagyok, el-futnék; rettenetes a' Poéta az Ő dühösségébe, (*fel-tézi a' koszorút, 's szomorúan néz tükörbe*) Tsak te maradsz-meg az áerbe hervadhatatlan! mikor a' nyílvéek alollad ezt a' felséges kaponyát ki-eszik; melvbe most az egész világ benne van, az egész tenger benne hánýkodik, az Üstökös tsillagok tíz-ezer esztendő's útjokat el-tévezstik irtoztató üres-fégébe - - - 's a' hol most akkora Sérafimok repül-nek mint egy Tzethal, majd egy kis pondro' par-lotája lesz; 's mind azon vad természet bodzái, mellyeknek magvaival teli vólt, rajta zöldellenek. --

MÁSODIK JELENÉS.

GEORGE. (*Egy könyv-tsomóval az Oskoláhlól, és a' Grof.*)

BERNÁRD. Nagy reménységű kis Őtsém! ídvez légy! Lám! mit tanúztatok ma; (*nézi ki-oldva a' tsomót*) Áh! Horatius ditsőülő hajdoni ked-ventze a' Mu'sáknak! szinte két ezer esztendő's,

's olyan zöld a' babérja! főt mint a' múha egy
ofzlópon annál zöldebb minél régibb. -- Kedves
Gyermekei az ő kofzorúja' homlókának! jádzot-
tál-é ma velek?

GEORGE. Nem jádzottam ma édes Bátsi! a'
gyermekek mind tanultak, mind ezzel az odával
kinlodtam; hogy az Ördög vitte-vólna- el, sem-
mit sem értettem belőlle: azután egy kis Áritme-
tikát tanítottak, tsak abból érthettem valamit. ---

BERNÁRD. Pogány! meg-ne fertéztess ilyen
átkokkal ajakidat; hogy valamellyik Mu'sa meg-
halja 's békává változtasson, --- hogy mered a'
mennyei ketsek bájoló vendégségébe azokat a' szár-
nyas tetemeiket hozni-fel? mellyekről a' nyüvek szün-
telen rágják-le azt a' hust, mellyel az ész-láng
öltözteti. --- A' tudomány a' földön jármot húzó;
nem a' szárnyas állatoknak való; akár millyen tu-
dos-is tsak egy erős bihal; 's akármely Poéta ha
egy muslitza-is, annak felibe repülhet: 's hidd-
el! a' tudomány olyan a' Génienek, mint az egér-
kő az egérnek, vagy ha kedvezőbben akarok szol-
lani, minél nagyobbá téfzi a' testet, tsak a' szár-
nyakat nehezíti; már hogy a' te gyermeki Génied-
hez alkalmazzassam; gondolj az immi muslitza
szárnyára egy bihal-testet; mely nyomorúlt valóság!
a' mit nem annyira szárnyas bihalnak, mint biha-
las szárnyak lehet mondani, --- az egek őrizze-
nek, hogy a' természet műhelyéből ki-repült le-
vegői lakos ifzapba heveredjék --- mikor az os-
kolába kaponyáikat töltő társaid azon durva földi
mértékbe le-nyomnak; mosolyogj előre le azon té-
ged váro féllegekről, a' hová a' te könnyűséged
fog

fog emelni - - - a' te agyad nem arra való , hogy mint egy thékába poltzokra bé-rakják a' Foliántokat , mellyek el - végyék a' vakfzemeid halmain zöldellendő babér gyökereinek helyét ; hanem hogy annak felséges ürességéből teljék a' Théka , és a' jövő századok tiztes mőjjai hizzanak - - - Jövel azért , (nyitja Horatiust) hogy azon tesshez , a' mellyet az Oskolába kaptál , végy egy kis lelket - - mit tanúltatok ma ?

GEORGE. Repetáltunk valamit Virgiliusból-is.
BERNÁRD. Mit ?

GEORGE. *Formosum pastor Coridon ardebat..*

BERNÁRD. A' szép mesterségek arany idejébe a' phantazia ki - meritve a' természet' öröm tengerét , a' fehekén szárazon maradt tsudákra telált. Illyen szépség *Nec tenerum Lycidam mirabere.*

GEORGE. Azt-is tanúltuk,

BERNÁRD. Ollyan Poétai érzés , a' melyre egy köz betűlletes ember , a' ki együtt borzad a' természettel , nem juthat - - - Néked-is alattabb kell kezdeni , (ki-nyitja Horatiust) mellyik Odát tanúltátok közelebbről ?

GEORGE. *Donec gratus eram tibi.*

BERNÁRD. (meg-kapva) Brávo ! Éppen jó (oda nyújtja) Olvasd ! de érzéssel.

GEORGE. (fagyasan) *Donec gratus eram tibi.*

BERNÁRD. Ollyan fagyasan ? Nem érzed milyen szép arany szók a' tiszta arany időből - - *Donec!* milyen felséges ! hány más szón nem kezdhette volna ? de a' Mu'sa mint egy Tündér , mikór megtsapta a' Genie száját veszejével , a' forrás legelőbb ezen búzgó tseppel fokadt ki , No ! már a' mi nyelvünken.

GEORGE. Mig kedves valék néked.

BERNÁRD. Igen köz szók; az a' nyelv a' mellyet az Anyádtól tanultál. (*Mig kedventzed voltam*) De tovább! mert a' le-szakado víz az áérbe nem maradhat.

GEORGE. *Nec quisquam potior brachia caudidae cervici juvenis dabat.*

BERNÁRD. Értsd-meg jól! hová tudott hágni a' *Donc*-ről, arról a' dorontsról fel-reppent patsirta hogy trilláz a' mennyei boltozat körül; mellyen az ajtot kereső ujjak mint valami Plánéták úgy bújdosnak -- Hogy mondanád a' mi nyelvünken?

GEORGE. A' szókat tudom, de még sem értem mi az, hogy a' karját a' nyakának adja.

BERNÁRD. Áh! Áh! a' szépet nem-is értetni érezni kell: mélsze maradjon az értelem Országa, a' Yepülő pégazuson ülő alatt; a' fóditást nem-is éppen úgy kell tenni, a' mint kéne; főt néha a' fódító a' maga lelkéből-is potolja a' szerzőjét: 'S egy kedveltebb ifjantz so' kértelte körül nyakad' barát: Millyen kedves játék-hellye ez a' kert, a' fántáziának! a' külömbféle virágokat a' hó alol mint valami fejer juhak, úgy keresik ki a' körmök, 's a' mi leg-szebb, 's maga a' juhak juha, egy rettenetes nagy juh, a' szelidség ideálja -- 's hát mikör a' hó el-mennyen, mint bögnek a' bárányok a' mezőn.

GEORGE. Akkor megint tilinkát tsinálunk füz-fábói.

BERNÁRD. Brávó! *Poëta non fit sed nascitur* (néti 's tapogatja a' bomlokát.) Éppen innen izökötki ez az indillumi gondolat, 's egy levele a' babér-

nak

fog emelni - - - a' te agyad nem arra való, hogy mint egy thékába poltzokra bé-rakják a' Foliántókat, mellyek el-végység a' vakszemeid halmain zöldellendő babér gyökereinek helyét; hanem hogy annak felséges ürességéből teljék a' Théka, és a' jövő századok tiztes mojjai hizzanak - - - Jövel azért, (nyitja Horatiust) hogy azon testhez, a' mellyet az Oskolába kaptál, végig egy kis lelket - - mit tanúztatok ma?

GEORGE. Repetáltunk valamit Virgiliusból-is.
BERNÁRD. Mit?

GEORGE. *Formosum pastor Coridon ardebat..*

BERNÁRD. A' szép mesterségek arany idejébe a' phantazia ki-merítve a' természet' öröm tengerét, a' fenekén szárazon maradt tsudákra talált. Illyen szépség *Nec tenerum Lycidam mirabere.*

GEORGE. Azt-is tanúltuk,

BERNÁRD. Ollyan Poétai érzés, a' melyre egy köz betűlletes ember, a' ki együtt borzad a' természettel, nem juthat - - - Néked-is alattabb kell kezdeni, (ki-nyitja Horatiust) mellyik Odát tanúltátok közelebbről?

GEORGE. *Donec gratus eram tibi.*

BERNÁRD. (meg-kapva) Brávo! Éppen jó (oda nyitja) Olvasd! de érzéssel.

GEORGE. (fagyasan) *Donec gratus eram tibi!*

BERNÁRD. Ollyan fagyasan? Nem érzed millyen szép arany szók a' tiszta arany időből - - *Donec!* millyen felséges! hány más szón nem kezdhetne volna? de a' Mu'sa mint egy Tündér, mikor megtapta a' Genie száját veszejével, a' fórrás legelőbb ezen búzgó tseppel fokadt ki, No! már a' mi nyelvünken.

GEORGE. Mig kedves valék néked.

BERNÁRD. Igen köz szólok; az a' nyelv a' mellyet az Anyádtól tanultál. (*Mig kedventzed voltam*) De tovább! mert a' le-szakado viz az áerbe nem maradhat.

GEORGE. *Nec quisquam potior brachia caudidae servici juvenis dabat.*

BERNÁRD. Értsd-meg jól! hová tudott hágni a' *Doncéról*, arról a' dorontsról fel-reppent patsirta hogy trilláz a' menyeyi boltozat körül; mellyen az ajtot kereső ujjak mint valami Plánéták úgy bújosnak -- Hogy mondanád a' mi nyelvünken?

GEORGE. A' szókat tudom, de még sem értem mi az, hogy a' karját a' nyakának adja.

BERNÁRD. Áh! Áh! a' szépet nem-is érteni érezni kell: mészre maradjon az értelem Országa, a' repülő pégazuson ülő alatt; a' fóditást nem-is éppen úgy kell tenni, a' mint kéne; sőt néha a' fódító a' maga lelkéből-is potolja a' szerzőjét: *'S egy kedveltebb ifjántz se kértelte körül nyakad' barát:* Millyen kedves játék-hellye ez a' kert, a' fántáziának! a' külömbféle virágokat a' hó alól mint valami fejér juhak, úgy keresik ki a' körmök, 's a' mi leg-szebb, ő maga a' juhak juha, egy rettenétes nagy juh, a. szelidség ideálja -- 's hát mikor a' hó el-mennyen, mint bögnék a' bárányok a' mezőn.

GEORGE. Akkor megint tilinkát tsinálunk füz-fábó!

BERNÁRD. Brávó! *Poëta non fit sed nascitur* (nétzi 's tapogatja a' bomlokát.) Éppen innen szököt ki ez az indillumi gondolat, 's egy levele a' babérnak

nak éppen ezt a' halmotskát fogja el-fedni -- :
 Tsak fogadd-meg, a' mít mondok! ne elegyedj a'
 tudomány nap-számossi közzé! Különösön a' kré-
 tától tablától fuss a' mint tsak lehet; mert akár
 milyen Génietől, ha tsak egy triángulum, vagy
 kívált tsak egy a' plus b. halhatatlan koponyáján
 belől mehet, azonnal savanyu ábrázattal el-fór-
 dul a' Mu'sa; 's az a' gondolat, melly mint a' hév
 vas a' kohoból úgy folyt ki veresen, jég-tsapba
 meredve szakad benn a' végén --- hideg tiszta jó-
 zanság kell arra; a' Génienek részegnek kell lenni
 's villámlásokkal nézni, menydörgéssel szóllani,
 's szélvészenn menni elébb --- a' szabad természet
 nem-is ismeri azt a' feszességet, 's rendet: hági-
 fel az áerbe, 's nézd-el a' halmakat, mintha vala-
 honnan le-omlottak volna; a' folyó vizek kanyar-
 rognak, 's burján virág elegy --- sőt minél kövé-
 rebb a' föld; annál nagyobb pukkantok nőnek ---
 A' mesterség triumfussa a' természetén, hogy a'
 Génie - kény egybe gyűjtse a' miket ez el-szort va-
 kon; p. o. egy éjjeli Concertbe a' pikkola szavu
 prütsköt, a' baglyat a' fagottal, Córónak a' hód-
 ra ordító kutyát, 's flatraverezni a' fülemilét, az
 üngető békát contrázni, 's trombitálni a' Lybia
 Pusztáján éjfélebe ordító Oroszlánt; mind ezeket
 egy hármóniába énekeltetve, tsak hirtelen fel-nyit-
 ja a' nyüvek' setét palotáját, hogy a' vatsora az
 asztali mu'sikával egybe köttesék --- Olykor az-is
 meg-esik; hogy a' Génie valamely tsudálatos dű-
 hösségébe a' Chaosból ki-nyujtja kárját, 's retté-
 netes nagy markába fogva mindennek magvait,
 egyszerre haragjában hánnya-el; hogy a' ro'sa az-

ő bógánts testvérével egybe hajtsák harmatos fejeket; 's azon állatotska, a' melyből ezer Coorkat kellene egybe toldani, hogy egy etzet-tsepp Oceanját által-ufszák, azon Colofsussal a' mely két lábával a' tenger két partján-áll, egybe ölelkezzenek. --- 'S ezereket mondok én néked naponként; Ugy! tarts plajbászat 's pugillárist; 's a' mint nyílik a' virág a' Géniedbe, szakaszd 's vesd egy marék sóval mind együvé, hogy majd a' *Pet pourris* val füstölj --- Meg-tanítalak még mindenféle nemű Poézisnek a' Récipéire; igaz hogy ugyosztán minden Génie nélkül lehet, tsak az adandókat mérték szerint egybe kell elegyíteni -- mert meg-lesz p. o. Könytssepp gutta, ii. vagy vég-hetetlen --- Signetur osztán, et detur pro vomitorio, vagy egyéb tzelra. Érted?

GEORGE. Bizony Édes Batsi! tsudólatos dolgók ezek; egészen attól fogva nem értem, hogy az ember karja kerteli.

BERNARD. Meg-mondottam úgy-é? hogy itt nem érteni kell: kerteli, körül-fonja, darabon-fon mondvá öleli - Szamár!

GEORGE. Igen de hogy öleli a' havat? hiszem az hideg, 's a' kéz meg-fázik, vagy el-olvad a' hó.

BERNÁRD. Brávo! pihéi a' nagy Sas tollaknak: olyan hó ez, mely a' leg-hevebb nyárba hull, 's a' hideg telet-is meg-melegíti.

GEORGE. Én nem tudom, az Aritmeticat 's egyebet-is tsak inkább értek, de ezt tellyefféggel nem értem.

BERNÁRD. Átkozott értem! értem! érezd gaz ember! nem érzed azon mennyci hónap per'selő hevét?

GEORGE. Jaj! Jaj! oh Istenem! mit tsináljak, hogy érezzem a' hónap per'selő hevét? képtelen! égető hidegét érteném — mikor szánkáztam. ---

BERNÁRD. Megint érteni ugy-e? (veszi a' korbátsot 's veri) Te Basiliscus! Lüderitz! a' ki meg - vetve a' néked adott szárnyakat, mászni akarsz; meg - átolkodva nem érzed a' 9. testvér szent ösztöneit --- 's nem hevülsz azon hóra, mely a' nap' fénnye a' felsőbb természetben?

GEORGE. Jaj! Jaj! ezem Édes Bátsi! több is már 9-nél; ugy-is hevülök, hogy éget mindenütt a' hová ér.

BERNÁRD. Légyen mindenik Mu'sának egy egy tsapás szentelve! (üzi - ki verve) Eregy semmire kellő! ha nem akarsz repülni fenn mint a' patsirta, bár mint egy szárnyas egér; légy örökké tsuszo mászo állat! vagy légy fejsze a' tudományok' meg vastagult tökéjét vágni, ha nem akarsz penitzilus lenni, tollait faragni azon ludnak, mely az ő tojásfából téged halhatatlanná tenni költ volt ki.

GEORGE. Engedjen - meg Édes Bátsi! én nem tehetek rolla, hogy nem tudom érteni.

BERNÁRD. Megint érteni? kegyetlen pri-bék! meg - eskütt ellensége a' Mu'sának! (fel - emeli a' korbátsot) Fuss az én mind a' 9. Mu'sától lángoló szemeimtől! nem látod a' Jupiter kezébe a' villámlást? (felé tsattint)

GEORGE. (futva) Tsak ne érezzem! -- Oh iszonyu Mu'sa! (el - fut)

HARMADIK JELENÉS.

BERNÁRD egyedül.

BERNÁRD. Halhatatlan Szűz! akár a' Heli-
con' szent kufejébe égnek ortalád, a' mint le-ha-
jolvá iszól szembe tsokolva, akár híves erdeid'
árnyékában tsergedező patakjaidnál andalagsz: vedd
kedves áldozatúl ezen hevemet! 's ez kor-
báts' jajjait egy dítsérő énekedet emelő dissonanti-
ának! Naponként fog nevedetni az én búzgoságom;
ha lehetne a' tekenős békának-is szárnyakat tsinál-
nék, hogy rettenetes nagy sereggel repdesve sugár-
fényeden, a' Napot meg-homályosítva rohan-
nánk, az egyedül boldogító Génie nevet az okos
Éléfánt Newton' Sirkövérol le-tépni, 's elődbe
vinni a' predát, hogy kedventzeidnek fel-oszd.

! NEGYEDIK JELENÉS.

CHRISIPPE és BERNÁRD.

BERNÁRD. Idvez légy Barátom! éppen dí-
tső órába jelensz - meg.

CHRISIPPE. A' mi engemet illet, ugyan gya-
lázatos elől kell el-bunom.

BERNÁRD. Hogy - hogy? mond-meg a' te éj-
tzakadat: hátha a' tündér fántázia tsak egyget vil-
lámlik belé, 's világos lesz.

CHRISIPPE. Az Ördögbe! hogy inkább meg-
kapjanak? inkább sötétséget tsinaljon Ngod.

BERNÁRD. Én ha akarom, mind meg-gyújtom
a' föld alatti Luszterebe azon setétet sugárzó gyér-
tyákat, mellyek alatt a' nyüvek vendégeskednek -
-- Nem írtozol-e Barátom? a' mint a' sötétség süt
ki szemeimből,

b a

CHRI-

CHRISIPPE. Valósággal úgy írtozom; hogy ha nem tudnám, hogy a' Poézis ijjesztő képe, meg nem álhatnék: úgy süti a' Nagyságod feje az éjtzakát, hogy ha a' Pokolba így jelennék-meg, egyszerűbe fejedelemnek kiáltanák --- De ihól la! Fe-gittség!

ÖTÖDIK JELENÉS.

'Sido 's az elebbiek.

JEÁN. Ide futott az Ur ugy-é? engedjen meg Nagyságod, hogy bátorkodtam --- tsűf dolog! ezek a' mái Monsieurök mindent meg-tsálnak; a' szájak forrása a' hazugságnak el-pirulás nélkül ontva ki a' szent ég alá --- most az Országot tövé kell tenni, hogy egy igaz mondót találjon az ember; a' ki az Istennek, a' ki szól 's lessz, képe kívánion lenni --- ígéretek tsüpa szél, mely tsak a' meg-tsalatott bolondokat haggya maga után; 's minek utánna magok az emberi méltóság' tsillagát mejjekről el-vetették, a' melynek helyét a' világnak minden tsillagai bé-nem töltik, másokat-is el-rontanak; mert az illyent betsűlni nem lehet, 's mutatni tanulják, a' kiknek van miért.

BERNÁRD. Há! há! ez a' mostani idő géni-álitásától van; a' mely meg-nem férvén a' száraz igazság keskeny határaiba, ki repül a' véghetetlen semmibe 's ott terem.

JEÁN. Átkozott mostani tonus! rút, szép, való, mind egyaránt van mázólva: a' vétket-is úgy fel-tzifrázzák mint a' vírtust; hogy ez-is olyan mint egy Coquette, 's az-is úgy néz ki mint a' vírtus. ---

Engem

Engem többet rá nem széd egyik-is : az Ur' baját-is el-igazítom : 300. hívrat tsalt - el minden szentségre esküve , hogy ki fizet ; terminusról terminusra hazúd' , 's a' házamat éhezteni terminusról tenminusra.

BERNARD. Ha tsak az a' baj (*ki vészen egy erszényt*) Nesze ! tanuld-meg nem alkalmatlankodni az ilyen Génieknek a' féle földi dolgokkal ! ha nemes lélek volna benned , ha meg-akarná-is adni , el-tagadnád a' hazáért ; 's tsudálva kísérnéd szemeddel a' mint fenn repülne kegyesen tekintve le-viszsa.

JEÁN. (*a' pénzt számlálva*) Pedig hogy a' pénzemmel el-nem repült , 's a' házomat éhezni nem hagyta itt alatt --- De itt több van százzal (*viszsa adja*) Én szeretek pontosón mindent.

BERNÁRD. Patvar ! a' természet 's a' Génie nem szeretik az egyenest : vidd - el ! vagy kevesebbet , vagy többet ; de éppen annyit nem ; inkább mindjárt vissza veszem mind.

JEÁN. No ! itt van 50 vissza , úgy-is több (*le-teszi*) Alázatosan köszönöm (*menyen*) Hála Istennek ! (*el-menyen*)

HATODIK JELENÉS.

Az előbbiak a' 'Sido nélkül.

BERNÁRD. Vigye-el az Ördög az ilyen fábrikai munkát ; az ilyen ember egy szóval sem e-lébb való egy méh-bogárnál , avagy az Áts tziirkalma ágánál , a' mely a' másik körül mind egy aránt forog ; lehet tudni előre az utját ; de egy levegői lakosnak ki mondhatja-meg , merre repül ? -- en-

nek az embernek kétszer kétfő mindenkor négy; ha ír, egyik betűt úgy ki veti mint a' másikat, egy genialis motskot vagy ránditást sem tsinál - - mindenkor azon dolognál marad, a' mellyet elébe tésznek, semmi nemes bolondság sem hívja félre, hogy a' Génie bélyegét reá fűsse - - - No! de a' mi nagyobb, meg - nem éri a' feje, mekkora kárt tett a' világnak: egy néhány veszett-el azon Angeloi képekből a' mellyek az Örökkévalóságot ékesítették volna, meg - háborítottam éppen mikor leg-nagyobb dühösségbe voltam a' Chaosnak közepette; mikor éppen a' Légyent akartam mondani, az *Len* fenn akadt a' nyelvem a' te bé - lépéssel.

CHRISIPPE. Ah! tehát én vagyok az a' fze-rentsétlen? ilyen kárt téve; mert ez az óra egy volt az Örökkévalóságba.

BERNÁRD. Nem te kedves Barátom! te még gyujtod Génim lángjait; 's együtt segítettél volna nekem azon irtozatos Chaos Zűrzavarain által órdítani: de ez a' kétszer - kétfő - négy ember félek örökre ki óltotta azt a' ki magyarázhatatlan tűzet - - - Ah kedves Barátom! irtozatos mikor a' Poéta eszébe fellegek tornyoznak, 's az Isten - Aszszony a' szél - vészbe jő meresztve szemeit

AHRISIPPE. Ah! Ah! De hát nem lehetne-e vissza emlékezni, vagy két bűbajos szóra azokból, a' mellyek abba a' Zűrzavarba szerte rohantak keresve egy mást? hátha egyik a' másikat meg-kapná, 's vissza hozná a' nehéz időt minden tzik - tzik villámjaival. - - -

BER-

BERNARD. Lehetetlen Barátom ! olyan rettenetes szók voltak , hogy irtóztak egy tenyérnyire. is esni egy-máshoz : 's mihelyt nem tartottam , azonnal a' világ' végire széllyel fútottak - - nézd ! ez csak a' kezdete.

CHRISIPPE. Én méltoztatom arra , hogy az egész tudos világból , leg - elébb lássam a' mire az örökkévalóság' szemei látva fognak állani.

BERNÁRD. (*meg-tsokolja , 's sir*) Ah ! miHyen. egyenetlenül van az osztály ! hogy annyi milliók közül egynek van adva így gondolni. Meg álj kérlek ; hogy írjam ki ezen könnyeket az emberiségnek áldozatul (*meg-törli szemeit*) Még úgy van , azon szörösön , a' mint a' bő emlőből ki jött.

CHRISIPPE. A' mellyet a' nemes nagy tehén ritka fejőnek botsát - le.

BERNARD. Hanem nem tudom Barátom ! nekem mind Solitair jó , nem egy [mint némelynek , a' mellyet egy halott' mejjére fel-teszen ; nekem mind nap jó , úgy hogy leg - kisebb se marad kéken az égből - - Osztán nem tudom mit tsinálnék , hogy a' nap-is füssön , 's a' tsillagok - is lássanak.

CHRISIPPE. Az erőtlen Géniek azok , a' kiknek nem lévén Solita írjok , azért tsillámlanak a'probb tüzeik - - De már ohajtánám hallani.

BERNARD. Olyan nagy vólt , hogy meg-nem születhetett ; ez csak egy azon darabok közül , a' mellyeket széllyel vagdalva ki szedtem (*Olvass egészen más tonuson*) Azon rettenetes nagy óra , melynek mutató táblája a' Nap útja , meg - állott ; a' halál XII-re mutatott az Ő száraz jobbjaival , 's a'

nyílvek nem lévén többé mit ebédeljenek, fel fordultak --- a' vírasztó angyalok rettenetesen horkoltak --- a' midőn egy Kormos Ördög a' pokol kéménye tetejére ki mászva danólt. 's a' halál azon férgekkel fénylve a' mellyeknek eleik Ádámot és Évát meg-ették, tántzolni indult az örök éjtzakával vitsoritva néki mohos fogát.

CHRISIPPE. Nagyságos Uram! áljon - meg egy kíség! lehetetlen egyszerre többet ki állani.

BERNÁRD. Bizony Barátom! én úgy szereztem, hogy a' mi fejr, légyen olyan mint a' magos dél, 's a' mi fekete mint a' méj éjfel. Ugy-e hogy ez tsak igazán mind bors?

CHRISIPPE. Fa-héj, Szeretsen dió, Gyömbér --- 's még olyan fűszer-is, a' mellyet a' természet maga-is tsinálni el-felejtett --- a' tsupa gyümöls miat kopasz a' levéltől a' fa.

BERNÁRD. Van só - is elég benne?

CHRISIPPE. Kövel van belé vetve, hogy lássa az egész világ, hogy bővön volt: tsupa rengeteg Só - bányának fogja a' jóvendő mondani a' Nagyságod Fejét.

BERNÁRD, És reménylem bődög Arabiának, 's Coanu Copiaenak.

CHRISIPPE. Cornu Copiaenak-is: tsudálva azon rettenetes állatot, a' melynek szarvába mind ezek el-fértek: az fel-dőfhetné vele minden Génick Pyramissait, az a' tollu pedig a' mely meg-irhatja annak bővsége' ki ömlésért, egy mennyei judé, melly gúnát a' Serafimok között.

BERNÁRD, Hej Barátom! engedj - meg a' Génie irigységnek, a' mellyet belső részeimbe ki fejezé.

fejézeid mérészsége gyúlaszt; általam emelve igen közel jársz hozzám, dítsségemet homállyosítani.

CHRISIPPE. Távol légyen ez a' Szentség-törés töllem, nem fájatom ez a' fény, csak a' hold vette a' naptól: mihelyt Nagyságod el-fördítja ábrázatját, fogyatozást szenved.

BERNÁRD. Csak ugyan sokkal tartozom én neked.

CHRISIPPE. A' mennyibe földdül szolgálók a' melyre a' Nap-sülssön, vagy leg-alább egy lámpás, kalapnak, mely a' világosságot le-verje: és ez-is nekem elég dítsség.

BERNÁRD. Ah Barátom! Én olyan föld vagyok egy más napra nézve: Henriette a' Nap' Napja; de mikor leg-inkább várnám hogy mosolyogjon, fellebbe borul --- senami könyörgésre nem hajol --- Oh milyen kár olyan kintsnek járásba nem indulni! --- *Nullus argento Color est avaris abditae terris.*

CHRISIPPE. A' Génie semmit sem enged a' markába szakadni: a' tengert fenéig ki inná, ha hozzá tenné a' száját.

BERNÁRD. Még nem lehettem olyan szerentsés, hogy azon gyönyörűség tengeréhez vihessem ajakimat.

CHRISIPPE. Az-is méltó Nektár a' Génienek de az el-foglalt kastélyt Uradalmát-is jó volna ki-váltani a' Denglos Henriette pénzével - bezzeg lehetne Bibliothekát szerezni; a' kertbe egy nagy Parnassus hegyet rakni, rettenetes nagy Apollót emelni a' tetejire, Pégazusokat raknánk a' fákra, ki-terjesztet szárnyokkal's kinyitott habzó szájjal, mint ha

ha, nyeritenének ; az Erdőt ki-faragott kő - mu'sákkal, Nimfákkal meg-töltenők.

BERNÁRD. Brávó ! fáin gondolat ! egész tűzzel meg-indulok.

CHRISIPPE. Igyekezzeék Nagyságod mérsékelni az Enthuziasmust, mert ha olyan fenn jár, meg se látják: szaljon-le Nagyságod, kivált Denglosnál, igaz, hogy annak a' Saturnusnak atmospherájába nem-is gyul-meg.

BERNÁRD. (meg - tsokolja) Te vagy az én Mű'sámnak ebresztője, lángjának aranyból tsinált koppantója, 's nem különben, emeled te az én Génimet, mint Atlas az Eget ; avagy a' föld ezt az arany szegekkel rogyogo kék koporsó - fedelet, mely alatt az emberek egy mást még a' nyüvek előtt eszik - - - Engedek most - is tanátsodnak : te lévy minden dolgaimba Plenipotentiariusom. Jere séáljünk arra ; a' kapunál el - válunk, 's én felmenyek a' felleget - vár ostromára. (el - mennek)

HETEDIK JELENÉS:

DENGLOS (a' házába egyedül),

Vajha csak egy ifjunak használna az én szerentsétlenségem ! de talám én se hittem volna akkor, mikor a' kék ég mosolygott, 's a' le-szálló szerelem-Istene eleibe ro'sa levél eső hullott ambroziát hintő zefirekkel : most a' hóval szállingozó ón-álom előtt a' természet sohajtások 's könyvek közt vetkezik, 's a' heverő levelekkel sárga föld várja a' fejez halotti lepedőt - - - Nintsen - is már semmi reménységem : hajdon ha fár lett-is, a' Napnak ereje volt, 's mikelyt ki-derült; fel-száradt; már a' fagy az eggyetlen reménység - - - (pauza)

Mind eddig tűrhetőbb volt, de a' tisztesedő ábrázatnak köz veszekedésekkel vonulni-el, kedvetlen dolog -- Hátha még pénzt nem adott volna az Isten, hogy álhatnám ki? igaz hogy nem ingyen van; mert Asszony ellen pénzt tartani-meg bajosabb, mint egy várat körös körül tüzet okádo el-lenség ellen meg-örizni: mindenik summátska ujj forrása a' szükségek száz ujj folyamatjának --- a' számvetéstől futnak mint az ördög a' tömjéntől -- de ha el-fogy a' pénz, akkor készüljön a' szegény gazda le Plutóhoz vatsorára petsenyének --- Én e-léggé meg-jártam a' pokolnak minden dépártment-jeit; 's mindég ott volnék, ha a' pénzem (hálá légyen! mert a' nélkül semmim se volna) nem ad-na módot némely titkon folyo könnyeket fel-keres-ni, a' mellyeket az éhezö virtus sir; a' midön a-zokat el-veszem, ugy tetszik briliántokat gyűjtök --- Nékem-is jutott tsak ugyan valami, belső tsen-desség a' külső helyet: oh! mert ez nem lessz, valámig a' koporsoba nem vetem ágyamat.

NYOLTZADIK JELENÉS,

CHARLOTTE és DENGLOS.

CHARLOTTE. (*künn lármázva*) Hol van?

DENGLOS. Ha! oda-is el-üldöz.

CHARLOTTE. (*künn*) Hol az a' világos-fágtól búvo bagoly, denevér? (*bé jó*) vagy nem is tudom mitsoda nevet érdemelj

DENGLOS. Minden hasonlot a' te szádból, mely a' sátán nevibe keresztel.

CHARLOTTE: Hajdon mikor meg-nyílt, an-gyal szóllott.

DEN-

DENGLOS. Éppen az a' ki-le-csve engem-ig le-vont.

CHARLOTTE. Már ördög hogy nem olyan szép mint vólt? ha a' ro'sa el-hullott, nem maradt - é egyébb?

DENGLOS. Mind meg - vannak a' tövifsei, sőt még hegyesebbek; kérlek haggy békét!

CHARLOTTE. Ilyen istentelenül meg-tsalni! nem azt ígérted-é hogy örökké szeretsz? hogy sohajtoztál könnyes szemekkel nézve réám! miket ígértél?

DENGLOS. Áljon - elé az a' kinek ígértem: 's az a' ki ígért éppen olyan bolond lesz; mivel az én tapasztalásom nem lehet nálla, hogy okosabb legyen.

CHARLOTTE. Tehát bolond voltál mikor szerettél? miért nem térhetek még egyszer oda vissza, hogy nézném meg - indulás nélkül; míg ki-sohajtanád lelkedet? De ez lehetetlen - - oh pokol nyilj - meg!

DENGLOS. Elégge meg - nyílt; kérlek tedd bé, 's engedj egy kis pauzát.

CHARLOTTE. Tsak azért sem, hogy szenvedj; esmérđ - meg, hogy te tettél szerentsétlenné; mással boldogobb lettem volna; hányon nem kértek engem, a' kik másokat boldoggá tettek? de már meg - vénitettél.

DENGLOS. A' házasságba a' meg - elégedetlenség nem von külön az egygyik ábrázatra, hanem mindenkör párosan: az a' képzelt egybe hangzás ritka tsuda, ha akkor-is tart, mikor az anyagi énekre feszített hurok el-pattannak, vagy meg - ereszkednek.

CHARLOTTE. Így tsalják - meg az ártatlan
Yéányt; a' mennyi férfi mind el - kárhozik.

DENGLOS. Többnyire olyan formán mint
én; tsak nem tudja olyan tisztán mindenik; ta-
lám jobb volna, ha te-is el-tudnád hitetni velem,
hogy menybe vagyok.

CHARLOTTE. Te magad hitettél-el álnok!

DENGLOS. Könnyen-is hittél.

CHARLOTTE. Ákár mint ha el-vettél, tar-
tozol szeretni, 's boldoggá tenni.

DENGLOS. Látja az Isten, abba igyekez-
tem, míg szinte későn észre vettem, hogy a' ki
az Afszonyi idő változásai ege alá álva, azt veszi
maga eleibe, hogy annak seperje fellegeit; az tűz-
től és víztől meg - rongált nyomoruságos állat, és
a' világi kötelefséget el - mulatja.

CHARLOTTE, Illyeneket hallani attól, a'
kitől az ember imádatott; rettenetes dolog; mélt-
gembe meg - fuladok.

DENGLOS. Jó hogy erőd nints.

CHARLOTTE. Meg - ettél.

DENGLOS. Te monád.

CHARLOTTE. A' méreg egészen meg - öl.

DENGLOS. Az az.

CHARLOTTE. Várj Istentelen! < a' 'sebi-
ből veszen - ki) nézd - meg mit irtál volt.

DENGLOS. Szeretetről valo Contractust ke-
ressz? erről az adófságról nints törvény hely.

CHARLOTTE. Van az Isten ítélő széke
előtt (oda nyújtja) Olvasd!

DENGLOS. Hagymászbéli félre beszéd; ép-

pen olyan mint ha a' mikor meg - gyógyul az ember, mind réá szoritanák. A' Contractusnak úgy van ereje, ha ép elmével tsinálják: *(meg-gyújtja)* hadd égjen-el utánna annak a' mi rajta volt; nézd a' hamvait, ott 's itt, 's gyujtsd ujra ha lehet.

CHARLOTTE, O Denglos! így szólhat egy betsületes ember, a' ki hajdon így irt? *(olvás)* *(Denglos felre szomorván balgat)* „Tsak az oltá
„értem, a' miolta Téged láttalak, millyen é-
„delséggel fognak a' szentek eggyesülni; a' mi
„lelkeink se lehetnek többé külön: az első ö-
„lelésbe az Istenség' két nap - képe eggyé ol-
„vadt; 's midön a' ki mondhatatlan világotságba
„egy szent éjtzaka vett-körül: semmit se lát-
„tam, tsak éreztem; egy olyan szeretetet a'
„mely határt nem tud, az Istent és minden jó
„lelket bé - foglal; 's a' te ajakidan találván
„meg mind eggyütt az ő tsókjokat, az idves-
„séget kostoltam a' földön,, Bolond ember be-
széde? O Denglos! miért nem lehetek én többé
olyan boldog, hogy te így érezz? egy kunyhoba
mennék, minden gazdagságomat el-vetve, 's nap-
számmal élve hálát adnék --- Olyan jó volnál te
mindenként ezen az eggyen kívül; 's annyi erőd
van magadan; téged-is tsak az ifjuság virá-
ga vásárolt; hát az esztendőnek, ha el-mulik-is a'
tavasz, nem miénkek a' több részei-is, 's nem
ugy szeretjük-é rendre azokat? --- Én tégedet
most-is ugy szeretlek, tsak te szeress engemet! en-
gedj - meg! 's *(ki-terjesztett karokkal menyen felé)*
térj vissza a' szeretet karjai közzé!

DEN-

DENGLOS. Charlotte! Ne kényszeríts az é-
szemet annyi ezerszer el-vesztenem; (*ki-ter-
jeszti karjait lassan, 's felé közeledik*) Légyen még
egyszer és utoljára! --- Mindenható! segíts! tá-
massz fel egy halottat! (*a' mint még - akarja ölelni
vissza retten*) Istenem! az én erőmmel egyedül le-
hetetlen --- Áh! egy ujj pokol -- nem szeretni
azt a' mit a' kötelesség parantsol. --- Engedj-meg
Charlotte! te rendre vagy két egészen különbö-
ző, tsupa angyal 's valóságos ördög: mikor az an-
gyal jó előmbbe, felé terjesztem karjaimat; de mi-
helyt közel menyek, már annyi ezerszer meg-tsalat-
tatva eszembe jut a' tul következő ördög, 's vis-
sza rettenek --- Fáj nékem: ez a' test tsinál tsufót
belöllünk; mikor ez nem választ-el többé, ujra
egybe ölelkezünk.

CHARLOTTE. Bizony Barátom! tsudálatos
ember vagy te, nem kellett volna feleség az olyan
embernek.

DENGLOS. Már azon mind tul vagyunk;
az nem gyújtja ujra a' hamvakat.

CHARLOTTE. Hamu az a' mely szokott vi-
logni szémeidbe, a' most nyillo szépségekre? tsupán
az ifjuság el-virágzása az oka: háládatlan vagy; ha
el-hullott a' ro'sa, a' melynek egyedül voltál imá-
doja, nem ugyan ezen a' tön nyillik - é a' város
mostani tavaszának leg - szebb ro'sája? a' te léá-
nyod.

DENGLOS. Hasonlo veszedelmére valakine

CHARLOTTE. Inkább ki - tekerem a' nya-
kát; mint sem olyan tsuda embernek adjam.

DEN- ,

DENGLOS Én is vigyázok a' mennyiből meg - engeded, hogy ollyas a' ki a' Hazának fontosabb szolgálatjára termett: ne veszesse-el életének egy részét részegséggel a' többit krapulával.

CHARLOTTE. Ősztán nem tiszta - é hogy te vagy a' hibás? a' tulajdon léányáról a' város mostani ifjúsága virágjáról így beszél.

DENGLOS. Tiszta; mert mikor te éppen olyan voltál, nem tudtam hogy ez a' virág mit terem: Grof Bernárd leg - jobb lesz néki, ép - kéz láb, jó ház - tartó, 's jó gazda lesz; az Apja - is ilyen bolond volt; a' mint tudod, csak pénz mindenünk; azt a' szél, mihelyt az Asszonyi ég alatt egy ollyan támad, el - fujja, a' Grofnak Nagy - apja fátuma miatt el - foglalt Kastélyjába 's Dominiumába meg - lehetne állítani. Bolondotska az igaz; a' mostani Epidémiába van; a' midőn vagy annyi Poéta lesz, hogy a' betse el - vész, vagy a' nemzetnek nagy része az életét el - vesztegeti; ugyan csak van annyi esze, hogy meg - gyógyulhasson, csak a' forráson menjen által, 's a' Poézis észelős dühössége turja - ki habjait, majd el - halgat a' lant, mikor a' Grátzia ábrázatjára ki - ül a' hystérika éjféle, 's meg - szollalnak a' pokoli ködből a' furiák;

CHARLOTTE. Régen Isten Asszony fellegeinek nevezted: miért nem lehet így tudni előre? de mind meg - tanítom rá a' Léányomat.

DENGLOS. Az Istenért hagyd - el! mert elég bolond lesz ugy - is, 's akár - mit mondasz, mind hiába.

CHARHOTTE Tudom én mit mondok: 's ahhoz a' bolondhoz nem adom: nekem fáin ember kell.

DEN-

DENGLOS. Az igen eszes 's igen jó emberen nem kapok: olyan szeretsenek közt lakunk, hogy az egyedül fejr meg - nem él közöttük, ha leg-alább kívül bé-nem kormozza magát.

CHARLOTTE. Még pedig olyan, a' ki úgy szereti, hogy a' testre éppen nem néz, 's meg-vénülve-is úgy szeresse. - - -

DENGLOS. Ollyan mező, mely mikor a' nap a' téli tsillagzatokba jár-is, ollyan kies melegen vírágozzék, zugva a' repdeső méh-rajjoktól! Vigyázz inkább arra, ne hogy ollyanaal esmerkedjék-meg a' kibe sok matériája van azon bolondságnak; mert úgy bizonyoson boldogtalan lessz; éppen úgy fogja meg-kivánni azokat a' lehetetlenséket, a' mellyeket a' bolond imádo most mind maga tellyes hittel meg-ígér; 's majd az esküvés után a' Donátioval maradva örökös perrel kinőzza az Urát - - - 's éppen ezért rég mondom, hogy a' Louis tanítása nekem nem tetszik; kár volna mind annak a' nagy reménységű ifjunak el-vesztegetődni, mind Henriettének még náladnál, is szerentséte-nebbé lenni. Én Louisba sok taploját látom annak a' tsudálatos indulatnak, minden pillantatba irtozom, hogy szikrát kap; egy ollyan tsudálatos fáinságu léányt-is éppen egy ollyan ember ragadhat-fel, hogy mind a' ketten le-essenek - - - most hol vannak?

CHARLOTTE. A' Kertbe hagytam tanulókat: hogy a' friss áeren inkább meg-ne unjamagát Henriette.

DENGLOS. Éppen a' paraditsomba! hogy majd ki - kellessék üzni - - - Ne félj, ha még sok-szor künn hagyod, kivált illyen késő szürkületbe; meg-

meg-tanúlják mind a' jót mind a' gonoszt, 's annál jobban tanulnak minél kevesebbet látnak, a' Vénus tsillaga estve fénylik szebben --- majd meg-látod mit tsinálsz mikor a' láng mindent el-borított.

CHARLOTTE. Éppen az én leányom egy olyan nemtelenbe? a' Charlotte de la Roche leánya --- nem úgy neveltem én, hogy rangján alól szeressen; a' meg-bersüllés az, a' mely határt én néki szabtam.

DENGLOS. Azt a' kertet a' természet nem veszi számba, a' mellyet nem maga tett.

CHARLOTTE. De ezt a' természetette: a' születés, a' vér annyi különbséget tesz közöttük. ---

DENGLOS. Hogy éppen azt a' különbséget a' mellyel születtek, a' vér egyesíteni kívánja.

CHARLOTTE. Ugyan apa, a' ki az ő tulajdon leányaról így gondolhat.

DENGLOS. Okosabb mint; a' meg-gondolatlan anya: 's rész szerint apa-is szinte csak annyira vagyok jószágodból, mint férj, addig untattál a' gyermekemmel-is, hogy már az atyai érzésbe-is ott a' mérged.

CHARLOTTE. Csak ugyan annyi gorombaságot lehetetlen el-tűnni: háladatlan! se szeretet, semmi; pedig tudánnam lettél a' mi vagy. Mid volt a' mikor hozzád mentem? tsupa szeretetből. --- Nem úgy van? nem azt ígérted, hogy örökké szeretsz? valóságos rossz karakterű ember vagy; még a' pénzt-is örökké számvetve adni; pedig az enyimmel szerezte --- egy ilyen takarékos jó gazdász-fzonytól még számba-is venni --- nem tűnök többé

bé egy pillantásig-is; egyszeribe el-válom: add-
vissza mindenemet; még kapok a' ki hiven szeres-
sen - engemet.

DENGLOS. Örömet, ha sok ererszer nem
tettél volna így: bár egyszer látnám egy akarato-
dat reggeltől estvig élni, mint az Ephemerák.

CHARLOTTE. Engem egy bogárhoz hason-
lítani! a' kit magát az egész világ egy tsuda-bu-
gárnak esmer. Várd-meg! mert az igaz, hogy
meg-panaszlom derék embereknek; meg mondok
mindent a' világon, hogy lassák mellyiknek van
igaza.

DENGLOS. Hallgass az Istenért kérlek! már
elég: különben én el-tudlak hallgattatni, de nem
közönöd - meg; jobb lepsz, hallgass - el szépen!

CHARLOTTE. Jaj! te istentelen! rossz! gyil-
kos! még fenyegetni engem! a' ki után van min-
den boldogságod. - - tsak azért sem hallgatok
mondok mindent a' mi ki-fér a' számon. - -

DENGLOS. (*Felé menyen*) Egy szó se lé-
gyen! különben midjárt meg-látod Plutót az az ő
tronussába.

CHARLOTTE. (*riva*) Tovaj! tolvaj (*fut-
ki*) meg-akar ölteni a' gyilkós.

DENGLOS. (*meg-áll*) Ne félj, mert nem
menyek utánad: sőt veled a' világból-is ki-lehet-
ne kergetni; még a' helyedtől-is futok: hogy fus-
sunk most éppen úgy egy-mástól, a' mint von-
szodtunk hajdon egy más felé.

NYOLCZADIK JELENÉS.

BERNÁRD. és AMÁLIA. (az utcán találkozva)

AMÁLIA. Alázatos szolgája Ngodnak, ma egész nap nem láttuk Ngodat; egy más szebbnek volt szerentséje ---

BERNÁRD. Éppen most indultam ahoz, a' kinek szépsége ki-oltja a' napot, holdat, és tsil-lagokat: tsak ne volna olyan mostoha az én is-ten afszonyom: maga tehetne valamit kedves Amá-lia; mond-a-meg, hogy annyi! alendáriumat tsinál-tam, hogy minden nap egy esztendő telik-el, 's már az életemen túl élek, ha Ő vissza nem vi-szen; veressen irtam a' jég-törő Mátyás napját, eszembe jutván az Ő szívének szűz jege, hogy ha egyszer meg-indulna 's az életem ta afsza fényle-ni kezdene --- mondja-meg, hogy a' miolta meg-láttam, tsup a hamu lettem.

AMÁLIA. Biz a' mi kis-afszonyunknak nem kell hamu.

BERNÁRD. Mondjad hát, mivé kívánja hogy légyek: mond ad hogy a' sohajtásokkal meg-tölt ház úgy hallik mestsziről, mintha ezer mats-kák nyájognának, mondjad, hogy szemem két fős-kúttá vált, a' gémet le-huzo kövek a' szerelem' még fájdalom! fizetetlen adófságai: a' könnyek ö-zön-vizen hányodom, ki tudja hol áll-meg bús bárkám?

AMÁLIA. Ha a' félét mond ok, úgy nem fok-ra menyek: mondjon Ngod a' félét, mint Louis ha valamire akar menni.

BER-

BERNÁRD. Kedves Ámália! maga tsak olyan könnyű szerrel szoll velem; pedig én magához rég hogy jó indulattal vagyok, nékem az a gondolatom, hogy magát vigyem-el az én kedvesem frajjának: meg-áljon egy kisség; rég akartam venni magának valamit, 's most juta éppen jó helyt eszembe; itt a' boltba gyertyát gyújtottak, hívja - ki nékem a' legényt (*Ámália bé-fut*) Most mindjárt többre menyek a' kukliko - szín pántlikával, mint minden Génieimmel.

(*Legény jó-ki Ámáliával*) Mit méltoztatik Ngod?

BERNÁRD. Adj Ámáliának az én Contomra a' mennyi pántlikát kíván; menj válassz-ki a' legszzebbekből (*a' legény bé-menyen*)

ÁMÁLIA. Örökké láttam, hogy ilyen kedves derék ember Ngod; mindég haraguttam a' Kis-Afszonyra, hogy tsak meg-mondom Nagyságodnak, mintha örömelebb volna Louisval; pedig egy olyan alatson születésűnek, a' Nagyságos Afszony inkább meg-halna mintsem oda adja; sajnálom ezt a' veszedelmet.

BERNÁRD. Egy kis hívség a' tanitojához az Ő joságához illik: de a' szeretet 's az Ő keze engem illet ugy - é?

ÁMÁLIA. Tsak haggya-el Ngod! mert én ugy el - igazitok-mindent, hogy maga Nagyságod bámulni fog.

BERNÁRD. Egéfszen mint egy gyertyát egy setét házba ujra gyújtottad a' reménység világát szívembe. Ma már nem menyek oda; egy kisség késő-is: holnapig készítsd-meg az utat.

AMÁLIA. Mind virágokkal hintve találja Nagyságod maga előtt.

BERNÁRD. Menj-bé a' boltba, el-ne felejtsd: Adien! (*el-menyen*)

AMÁLIA. Alázatos szolgája. (*be-menyen a' boltba*)

KILENTZEDIK JELENÉS.

LOUIS és HENRIETTE, (*a' Kertbe*)

LOUIS. Félek igen sokat ülünk künn, ideje bé-menni: hallod az esti bogarak álom-hozó dongásokkal jönnek az ejtzaka előtt --- gyulnak-is oda fenn 's ide le a' métsek ezerei a' félelmet terjesztő Felség eleibe --- Nézd! mint komorodik a' vidék --- várja a' temetőken a' halál az Ő mátkáját; 's az anva föld könyves ábrázattal sohajtoz az Ő gyermekeiért ---

HENRIETTE. Maradjunk hát érezni az Anyának kedves sohajtásait!

LOUIS. Tsak hogy a' másik Anya' kedvetlen sohajtásai ne-következnének réá.

HENRIETTE. Hiszem maga engedte-meg, hogy a' hivesen tanuljunk.

LOUIS. Hah! az esti harang-is ---

HENRIETTE. Igen hamar vonják: mennyi van még hátra abból a' mit ma fel-tettünk.

LOUIS. Az élet estvéjén-is igen fok marad-el, akármely későn vonják-is meg ennek testvérét.

HENRIETTE. Mutasd-él leg-alább egyszer még tsak a' leg-szebbeket azokból a' miket ma tanultunk.

LOU-

LOUIS. Már ki oltották a' lámpást ada fenn
HENRIETTE. Mást gyujtanak tova; jön a'

hold.

LOUIS. Tsak a' bé-hunt szempillantókat
ezüftezni-meg: hogy azok alá térjenek vissza a' mái
nap szépségei.

HENRIETTE. Ne beszélj alvásról; ugy tet-
szik ébbren vagyok mint reggel voltam: olyan szép
a' tsillagos éjtzaka, hogy a' szemeket el-hunni e-
lölle nem rendelkezte a' teremő --- Tegnap mu-
tattál - volt, nekem a' tsilagokból, 's azt ígérted
hogy még többet mutatsz. Az éjtzaka sokkal szebb
a' napnál: ha! a' fülemile milyen szépen köszön-
ti a' hold' hajnalát, egyedül szebben mint az e-
gész sereg a' napét.

LOUIS. Ha! itt alatt a' tó lakossai-is mil-
lyen melankoliás harmóniába üngetnek, a' holdat
váro fejeiket ki-tartva.

HENRIETTE. De nézd a' tóba hogy gyulad-
nak a' tsillagok: tellyesítsd most, 's mutass egy
néhányat.

LOUIS. Ma a' világosabb hold homályosítja
amazokat oda fenn, 's annál szebben mutatván
ezeket a' te ábrázatodon, nekem az ég itt látszik:
de ha ezek-is oda fenn kívánnak bujdosni, fel-ki-
sérem örömet --- Hogy hívják (mutat fel, felig
élelve) tova azt?

HENRIETTE. Cassiopéa.

LOUIS. Az Kedvesem! a' szép Andromédá-
nak kétségsbe esett annya. Cepheusnak az aethio-
piai királynak felesége. Hát amaz, rogyogo szüz
övvél?

HENRIETTE. Az Androméda: de a' históriáját-is ígérted volt.

LOUIS. Az anyja szebbnek tartotta a' tengeri minfáknál; Neptun eleibe ment a' panasz; a' pestis pusztította Aethioplát: az Oraculum szavára Cépheus sa' leányát kösziklához lántzolta, 's a' tengeri tsuda jö réá táva fene törkát.

HENRIETTE. Ah! szegény Androméda!

LOUIS. De tova jön a' habokon a' szelek szárnyain Perséus lángolo kardjával; 's meg-menti a' szép Andromédát saját jutalmának. Látod a-mott a' téj uton?

HENRIETTE. Oh kedvesen végződő szomorúság!

LOUIS. Réá határozna-d-e magadat arra a' irtozásra? ha téged-is egy ilyen Perseus jöne meg-szabadítani.

HENRIETTE. Ha te volnál az a' Perseus kedvesem! ugy a' te Andromédád-is veled együtt az égbe volna.

LOUIS. Én ott vagyok, a' midőn téged érelek mellettem: úgy tetszik egy angyallal járok oda fenn amaz ég' mezején vert ezüst úton;

HENRIETTE. A' vírtus ösvénnye olyan szép ide-le, mint amaz égiek útja, 's mi ezen olyan szépen állunk mind azok oda fenn.

LOUIS. Ha mi-is így együtt maradhatnánk, mint azok ada fenn: de oh kedves Henriettém! ezen a' földön semmi jó sem alhat-meg.

HENRIETTE. Kedves Louism! nem tsalhat-meg ez az ösvény, egy állandobb égre viszen

LOU-

LOUIS. Lehetetlen nem hinnem, midőn hozzák a' te ajakaid: úgy tetszik a' mint szóllanak, ámbroziát lehelve hasad a' hajnal; 's mikor a' nevémet szollitják, angyallá tűzülők, szárnyakkal repesve a' meg-nyíló égre! ---

HENRIETTE. A' honnan a' fel-tűzült angyal szoll, arról van az ég.

LOUIS. Két fele az égnek kedvesem! a' melyet tsak ajakink választanak-el, 's ők magok foglalhatják - egybe.

HENRIETTE. Külön-is el-pirulnak ---

LOUIS A' Testvérek szeretettel fedezik - el egymás' el-pirulását, (közelebb üleli) míg a' két ég eggyé lesz, (meg-tsokolják egy mást)

TIZEDIK JELENÉS.

ÁMÁLIA. ('s az előbbiek)

ÁMÁLIA. Jó estvét Kis - afszony!

HENRIETTE. (meg-ijedve) Te vagy? --- hová mész?

ÁMÁLIA. A' kertészt keresem valamiért.

HENRIETTE. Nem láttál, vagy nem halottál valamit a' mint jöttél? mintha valaki járt volna valami kárt tenni.

ÁMÁLIA. Nem láttam én se nem hallottam semmit-is. (el-menyen)

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

(Az előbbiektől Ámália nélkül)

LOUIS. (az alatt) Hát amaz tsillagzatot hogy hívják vala?

HENRIETTE. A' Bérénice haja: millyen kedves tüzzel foly - le.

LOUIS. Meg-mondom, mitsoda lángtól kapta azt a' fényt: nem volt szebb a' tiédnél; 's ez is mig amazt mejjemre hajolva nézed, azon belől eget tsínál magának. Ptolemaeus királyt egy had vezdelméből ha vissza hoznák az istenek, felesége fogadást tett, hogy szép haját meg-áldozza: meg-tartották, 's a' szép haj fürtek elégtek az oltáron; busulo férjének egy tudákos mutatta-meg a' láng fényével az égre ment fürteket.

HENRIETTE. O! Örökre maradt dítsőség 's gyalázat! a' férj a' haj fürtekön busult, nem a' felesége szeretetén örvendett? Oh férfiak! tiétek az afszonyok hiábavalósága: tsuda-é hogy inkább ekesitjük hajfürteinket, mint szívünket?

LOUIS. Mind ti? engem se vész ki?

HENRIETTE. Tégedet egyedül, hogy én-is egyedül ne maradjak; Én ugyan azt tselekedtem volna, a' mit Berenice; de te nem busultál volna mint Ptolemaeus?

LOUIS. Oh! ha engem is meg-tartanának éretted az istenek! meg-latod akkor (a' Henriette kezét Louis a' maga mejjére teszi) tapaszd! mint lazzad ez a' boldogsággal teli mejj a' közelítő háborura! - - -

HENRIETTE. Az én szívem-is úgy vér, mintha a' mennyei kappel-mester a' kettő' harmóniájára egy taktust verne,

LOUIS. Inkább azon egy háborura való jeladás (tapasztja a' Henriette mejjét) Az eniyem tsak ugyan kétszer sebesebben vér.

HENRIETTE. (vissza vonva magát) Engem is ki akar hozni a' taktusból,

LOU.

LOUIS. Nem illik hozzád ez a' tartozkodás: ha hozzám való bizodalmad határatlan; akár milyen lángba, mint az a'sbest inge egy idvezült halottnak, épen meg-tartom hamvaimat -- Hidd-el hogy a' mely léány meszi-ől kiáltja hogy félti mejét, nins mit féltsen: a' szép halmok jó szívvel látják a' vadászt; amor lesbe áll egy meg-öló nyílal, 's a' szép halmok sirhalmai a' nyugalomnak, nem foká bé-omlanak.

HENRIETTE. (*Louisa botosátkozik*) Ha nem akarad, hogy a' hold a' te szemedre vesse az én elpirulásomat; nézzünk vissza az égre fel: ne nézz reám egy kűség.

LOUIS. Meg-engedj kedvesem! én-is engedek néked: nézzük azon mennyei tiszta tüzeket oda fenn; 's mi-is érezzük a' mint azzal a' kedves rendeletlenséggel gyuladnak mejjünkbe.

HENRIETTE. De van-é olyan hely a' honnan azok rendbe légyenek.

LOUIS. A' honnan a' világ' nagy órája mozgattatik; még fokkal szebb rend ez a' szép rendeletlenség.

HENRIETTE. Hát mi jáz, a' mi mozgattja ezt a' nagy világot?

LOUIS. Egy a' szeretethez hasonló a' fő erő Kedvesem!

HENRIETTE. Minck-is lehetne akkora ereje?

LOUIS. A' nélkül az éneklő angyal-is pengő zimbalomnak iratik.

HENRIETTE, De én nem vagyok zimbalom ugy-e?

LOU.

LOUIS Nem kedvseem! a' boldogság harmóniája foly édesen ajakaidról: valamig ezt hallom, nem irigylem az angyalaktól oda fenn a' sferák zengését.

HENRIETTE. De azok a' 'sférák nem képelem, hogy szeressenek: ahoz szív kell; a' mely azt érezze:

LOUIS. Tsak hasonlatosságot fejez ki itt a' szívet; egy köz vonzó erőt, a' mely szerint ha más erők nem tartanák minden világok egybe gyűlnének, valamint minden lelkek a' szívetet által az Istennél édesen egybe olvadnának. Ez a' vonzás hozza a' követ a' földre; De tisztább példába; látod tova fenn a' Jupitert? már hogy tudományosabban értsd-meg, ha te a' Nap vólnál 's én a' Jupiter, 's semmi más erő nem tartoztatna, p. o. egy más királyné az okosság, mi-is egy-máshoz vonattatnánk; 's közelebb mind erősebben: p. o. (*méri a' szájak távolságát 's közeledik*) ennyire félsannyira van --- 's ha mind közelednénk, végre annyira nőne az erő, (*mind közeledik*) hogy az okosság minden gyeplői el-szakadnának 's ha Jupiter 's a' nap, ugy éreznének, épen ilyen édesen találkoznának az égbe (*meg-tsokolja*)

TIZENKETÖDIK JELENÉS.

(*Egy Inas 's az elebbiek*)

INAS. A' Ngos Afszony parantsolta, hogy mindjárt bé-jöjjenek: haragszik, hogy olyan fokáig tűnök kiűnn.

HENRIETTE. Jaj nékem! most vége mindennek.

LOU-

LOUIS. Istenem! titkon éreztem: minden örömről mikor jő, tudni kell, hogy kíséri a' hitelenző kinzo szerekkel meg-fizettetni.

TIZENHARMADIK JELENÉS.
DENGLOS és AMÁLIA (a' házba)

ENGLOS. (jöve szembe Amáliával) Még nem jöttek - bé ?

AMÁLIA. Egy óráig se jol van a' dolog.

DENGLOS. Mitsoda te ?

AMÁLIA. Láttam én a' mit láttam.

DENGLOS. Mi az ördög ? szólj !

AMÁLIA. Nem ördögöt; két angyalt tsokolodva a' hold világon.

DENGLOS. Magos menkö! ezt éppen így meg-gondoltam: láttad? ne hazudj, mert úgy az ördögöt látod-meg.

AMÁLIA. Vesszek-el! 's büntessen-meg akár hogy, ha nem igaz.

DENGLOS. Hívjad a' Feleségemet, de éppen jö (jö Charlotte) No! már most szólj! melyikünk látott igazabban ?

TIZENNEGYEDIK JELENÉS.

CHARLOTTE ('s az előbeniek)

CHARLOTTE. No! 's mibe? melyik jött elé az ezer tsudák közül? mint egy zavaros tengerből úgy dugják ki a' fejeket.

DENGLOS. Te monád.

AMÁLIA. Tsak azon instálom, hogy az én szóm ne legyen.

CHAR-

CHAROTTE. Már mondd ha el-kezdted.

DENGLOS. Hogy a' kezdet többre ne menjen Ámália siess! bíd-bé őket (*Ámália el-menyen*)

CHARLOTTE. Volt nékem arra gondom.

DENGLOS. Későre: ládd meg-mondottam, hogy így lessz; ki az ördög látta, úgy el-felejtetni, hogy maga az ember milyen volt?

CHARLOTTE. 'S milyen? nem a' leg-szemérmesebb leány, alszony, feleség anya' 's jó gazdasszony, 's minden a' világon? szólj! te voltál rossz, hitetlen, durva, kegyetlen, 's minden, a' miért az utolsó napon kell számot adnod.

DENGLOS. Bár csak te a' mái napon adhatnál számot, miért engedtéél annyit a' leányodnak

CHARLOTTE. Nem-is feszithetem-meg a' te kedvedért; azért az egész városon leg-kedvesebb leány.

DENGLOS. Éppen az a' baj, hogy igen-is kedves volt Louisnek a' kertbe; Ámália látta mikor igen nyájason tsokolodtak.

CHARLOTTE. Pokol! lángoló menkövek! a' feléket hallani egy apától: meg-vert az Isten ilyen alattson emberrel.

DENGLOS. Annak - is én vagyok az oka, hogy te ott hagytad?

CHARLOTTE. Annak-is, mindennek: miattad esett-ki az eszem a' sarkából.

DENGLOS. Ha valaha benne volt.

CHARLOTTE. Előmbé ne kerüljön az - az Istentelen temmire kellő! még nem-is születés, 's mérészlett a' De la Roche vérhez közelíteni? 's az én különös grátziámmal vissza élni.

DENGLOS. Tudja az ördög! Léány korodba semmi magva nem látszott ezeknek, mindent úgy hittél mint én; éppen úgy meg-eggyeztünk, a' mint most különbözünk. De hah! jönnek! kérlek menj-bé, bizd réám, mergedbe igen sokat mondatsz.

CHARLOTTE. Ki hallgatna - el ilyen szent-segtörést? Éppen most helye az engedésnek: ebből-is látszik hogy te kényeszteted a' gyermeket, mindenbe viszás vagy.

DENGLOS. Te mondád --- De csak most kérlek! menj-bé: nem tudod mérsékelni magadat, 's úgy el-szégényited őket, hogy nem lessz mit szégyenljenek többé ---

CHARLOTTE. Nem egy nyomot se; valámig le nem mosom azt a' Sohannait, hogy lakoljon.

DENGLOS. A' te hibáért szegény: mert ha a' puská port 's a' szikrát egy más mellé teszi valaki, melyik a' hibás a' három közül?

CHARLOTTE. Akar millyen közel bostotta légyen az én kegyességem, esmérte volna meg-hogy véghetetlen mélysze van. Már most jöjjön G. Bernárd, egyszeribe oda adom. G. Bernárd az én vejem, ez az én akaratom: 's ettől a' pillanattól fogva meg-nem fzenvedem, hogy az-az alattson a' házomba lépjék; készebb vagyok fel gyujtani - - - mérget venni - - -

DENGLOS. Azzal tele vagy; mindenkor készen meg-mérgezni mindent --- kérlek szépen! menj bé mert éppen itt vannak.

CHAR-

CHARLOTTE. Már tsak azért se , hogy kívánod : én az én házomba Afszony vagyok.

DENGLOS. (*meg-fogja 's bé-viszi az ajton*)
'S én az Ur. (*rá zárja*)

CHARLOTTE. (*belőlről*) Várj Istentelen !
tőstént lakatos után inditok , 's ki - nyittatom.

DENGLOS. Bár én olyan lakatost kapnék
a' halálon kívül , a' ki azt az ajtot bé-tudná zárni

TIZENÖTÖDIK JELENÉS

LOUIS HENRIETTE és DENGLOS.

DENGLOS. Ollyan sokáig kell ülni a' tava-
fzi estveli híves áeren ?

HENRIETTE. A' hold süttött kedves Atyám !

DENGLOS. Nem tudtam hogy a' hold vi-
lág melegít: azon pirultál úgy - meg ?

LOUIS. A' Tsillagokat? mutogattam.

DENGLOS. Az Ur most távozzék - el , ha
a' maga szerentsétlensége tsillagát nem akarja meg-
látatni. Te pedig Henriette! (*oda dd egy égő gyér-
tyát*) vidd bé a' belső szobába , mindjárt bé-me-
nyek én-is (*Henriette bé-menyen*) (*nyitja a' la-
tatos az ajtot*)

CHARLOTTE. (*belőlről*) Nem találja
kend ? mire hívnak illyen semmi embert ? hogy-is
veszik-bé a' tzhba az illyent ?

DENGLOS. Barátom fuss ' mert a' pokol
ajtaja nyílik , 's omlanak - ki a'! furiak ; a' háztól
egyszeribe el-menj; holnap az arany szarvasnál meg-
látogatlak. Most fuss ! én magam-is futok (*meg-
indulva, Louis-is fut ki felé, az ajtó nyílik*)

TIZEN-

TIZENHATODIK JELENÉS.)

CHARLOTTE (*egyedül rohanva ki*)

Mint valami port mindent el-futt a' szél!
Így buvik a' ki bűnösnek érzi-magát (*nevet*)
Háh! há! de előmbe kerül még mindenik, 's a'
mi benn maradt most, mint a' meg-gyült viz a'
gáton, minél későbbben annál mérgeesebben ont-le
--- Az Uramat még-is bé kell érnem, ha a' fé-
lelemtől sárgán éjszéligen mind futna-is, (*rohan bé*
's a' kárpit le-esik)

VÉGE AZ ELSŐ FEL - VONÁSNAK.

MÁSODIK FEL - VONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

DENGLOS és LOUIS. (*az arany szarvasnál benn*
a' fűzöbába)

DENGLOS. Barátom! minden nyilván van, te
meg-vagy, vará'solva: én-is voltam ott a' hól te;
's hogy te-is oda ne juss, a' hová én, 's a' léá-
nyom még rofszabra mint az annya: még nem fe-
lette későn barátságosan meg-intelek. Ti jók sze-
retőknek, a' leg-rofszabbak lennétek házas párnak.
De elég az hogy lehetetlen; esméred a' Felesége-
met; tölle ugy fuss mint egy kölykétől meg-fosz-
tott nyőstyén Oroszlánytól --- Látod ő éppen
ugy virágozott; 's annak a' virágnak a' te klimád-
ba még mérgeesebb gyümöltse lenne - - - férjhez
menyen mint más fejer-nép; egy jó közönséges
emberrel boldogabb lessz.

D

Sem-

Semmi egyéb nints, hanem vissza indulni a meredek széliről: fegyverkezzél-fel minden erővel a' leg-nagyobb had ellen, míg el-nem veszted minden akaratodat; minekutánna a' tsók édessége halálos mérgét bé-ittad, az egész Filo'sófiát megitsd-ki minden antidotumjaiból: a' mit lehetetlennek képzelsz, meg-lessz; egy győzelem sem emeli feljebb a' lelket, minthogy egy ellenség se-is nyomja úgy-el.

LOUIS. Engedj-meg nemes szívű férfin! sem hozzám a' hazugság nem illik, sem a' te egyenességed nem azt érdemli: oh! ha esméred egy véghetetlen süresség' érzése ki-mondhatalan édes sajnását, higgy nékem! az egész dítso mindenségből vigasztalatlan tértem vissza --- a' te leányod egyedül töltötte-bé szívemet, 's lehetetlen egyebet kívánnom, hanem ötlet, vagy a' halált.

DENGLOS. Barátom! ennek a' nyavalyának természete, hogy tsak magát szeresse egyedül, 's semmitől se irtózzék úgy mint az orvosságtól: minden egyébhez való kedvet el-veszen; a' szerelem minden más tüzet ki-olt, hogy maga fényl-jék a' sötétbe egyedül --- Mikor a' tárgy szépülni kezd, rész szerint maga szebbíti magát, rész szerint búbajosodik: akkor kell futni; meg-ne álljon a' kit afszony szült, 's a' fegyver jár; Fuss inkább az éjszélbe egy temető keresztjei közé, 's hallgasd inkább a' halál' baglyait, mint azokat a' syreneket; ne hídd, hogy az a' szép ének-is sokáig tartson; a' fülemile Sz. János napig énekel, míg meg-párosodik, ez el-hallgat azután, de azoknak az után jö-meg egy más szavak, a'-mély-

a' melytől tudom el-futnál ha lehetne, - - - nem hajlottad egyszer-is nállam?

LOUIS. Ah Istenem! én semmit se tehetek egyebet, hanem meg-halni: mert az én életem méltse nem éghet szeretet nélkül; a' tsillagokkal rogyogo köz templomba sem érzek buzgoságot, 's az egész természet meg-némul, 's nem mond többé semmit egyebet egy főtét pusztán való örök jajnál. - - -

DENGLOS. Esmérem én a' te rettenetes állapotodat: engem-is járt a' szerelem forró hidege; inkább ki-állanék egy hagymászt, eget poklót fel-dulva futottam: 's néha az örökkévalónak, vélt ohajtás alig élt egy holnapig, 's örvendtem hogy bé-nem tölt - - - Így fokkal voltam, míg tudójára egyszer az okosság' ör-álloiel-szunyadván, egy éppen olyan tündér mint téged meg-varázsolt - - - A' szerelem' háboruján által kell menni, ott senki sütsen ki-véve a' rekrutázásból; 's ott válik-meg ki hogy marad-meg: mikor a' hév æquatoron által mennek a' hajosok, vámot adnak a' szélvészies Neptunnak; a' temperált zonába tsak ugyan többnyire hajo-törve érkezünk, 's a' frigidába ritkán, vagy igen elein.

LOUIS. Istenem! látom hogy el-vagyok esve: mert kész volnék az ő lábaihoz borulva rá fel nézni 's imádni; igen-is érzem, hogy az ő ki-mondhatatlan fénnébe minden el-enyészett, 's ha őtet ki-veszem, sötét van a' világon - - -

De Nemes Férfi! engedj-meg ha azt merem mondani hogy ha faját komorságot az egész nem-

re ki-terjesztenéd - is, a' léányod egyedül ki-venni való.

DENGLOS. Az annya-is valósággal jó a' kevés jó óráiban; de a' végén a' mi szüntelen változik, még rosszabb, hogy rosznak se lehet nevezni; úgy volna mit tsinálni. —

LOUIS. Meg-engedj Uram! másként jó a' világ annak a' ki el-haladva, tsak hátra látja.

DENGLOS. Másként nekem, a' ki-szembe éppen olyan szépnek láttam mint te, tsak hogy te nem láthatod milyen nyomorék mint én.

LOUIS. Akár mint én nem tehetek egyebet, hanem az egész világot tsak úgy látni épnek, ha Henriette enyim: Áh! de hogy merészlem ki-mondani? jól tudom, hogy ő enyim nem lehet, elmenyek, fel-keresem a' halált, 's bé-hunyom ezeket a' szemeket-is, ha az ő világosságok el-vétetett.

DENGLOS. Ifju! higj nekem, tsak munkás légy, ezen örökké tartónak tetsző, tsak el-mulo idő változása lessz a' léleknek --- ha ettől el-távozol, másba éppen így belé bolondulsz ha hozzá közeledel, 's azután meg-másba, ki tudja hányba? téged a' szerelem forró hidege járni fog, 's szeretet nélkül sokáig bajoson fogsz tudni élni: azért azt tanátsolom, hogy meg-ne házasodj, hogy szerethess, 's ne szeress erőssen, hogy meg-ne házasodj; igaz hogy gyakran az esik-meg, hogy a' ki a' Scyllát el-kerüli, a' Charibdisbe esik. Ha pedig tsak ugyan meg-házasodol; tudd-meg, hogy a' szép feleség egy költsön vett Kapitális, a' melyet hamar el-költve, iszonyu drágán u'sorázol; essz elég barátod, mindenik meztelen fegyvert rejtve

rejtve mosolyog - bé ajtodon ; az Afszonyok hűsé-
ge pedig egy levelen való petsét , tsak embersé-
ges embernek való lakat. Tudd-meg végre azt-is
hogy gazdagot venni-is igaz ész nélkül kivált
szegényen , annyi mint a' Pluto kintsei közzé men-
ni ; már ha el-nem mulhatnék a' pohár , inkább
vennék gazdagon egy szegény jó leányt , ha a' jó-
fág kintse-is olyan meg számlálható volna mint a'
pénz --- de ha az anyja nem akarja , egyiket se
vedd , mert a' mit nem ő kötött , fel-bontja : az
anyák nagy része több házasfágot ront-el a' tsábi-
tóknál ---

LOUIS. Semmi házasságról , semmi más sze-
retetről képzelni se tudok ; tsak Henriettébe van
meg mind az együtt , a' mit valaha álmodhattam
volna ; 's tsak ő tud ugy szeretni , mint az én
lelkem kívanná.

DENGLOS. Azt gondolod , hogy a' plánta azt
az eső tseppet nem tsak azért szereti különösebben ,
hogy az esett rá ? még nem-is lehet olyan kön-
nyen tudni a' leány szeretetibe mennyi az igazán ;
mint egy világ-hodoló , úgy örvend a' szép a' győze-
delemnek ; azért-is büntetésül mint a' tyrannus , min-
denkor körül véve örökké egyedül van , 's magát
mind hamis tükörbe nézve , soha se látja. Oh !
én igen jól esmerem őket , 's mindent egybe fon-
tolva ; egy szóval a' tanátsom , leányomra , hoz-
zád , Hazámra nézve , az : hogy (egy erszény pénzt
ad) indulj Oxfordba ; onnan írj nékem , lessz
gondom , hogy szükségét ne szenvedj , tsak foly-
tasd tanulásodat , vissza ne nézz a' hátul maradt
tűzre , hogy bálvánnyá ne változz ; 's Henriettének

harmadik által se írj; minden leg-kisebb illetésre
pijjal a' seb, csak a' távolság körtöje alatt gyógyul;
minden találkozás egy máshozérés, újra
való egybe-fórrás; melynek az el-váláskor lebe-
lessz, és sokkal inkább 's tovább fáj, mint a'
gyönyörűség volt.

LOUIS. Engedj-meg Uram! el-nem vehetem,
most a' midőn olyant vessz el tőlem, melyet
a' föld minden kintsevel meg-nem fizethet.

DENGLOS. Esmered azt az egy örömemet,
ha a' más hiánosságát potolhatom? ne légy olyan
szánakozás nélkül.

LOUIS. Ah! az én hiánosságom ki-potolha-
tatlan.

DENGLOS. Azt kívánom potolni, a' mel-
lyet lehet, 's ha nem akarod engedni hogy én po-
toljak valamint, úgy te semmit sem akarsz az én
szörnyű hiánosságomból potolni . . .

LOUIS. (*el-veszi*) Érted el-veszem nemes
szívű férfit! de lehetetlent nem ígérhetek néked-is.

DENGLOS. Isten veled szerentsétlen ifju!
a' hatalmas Isten gyógyítson-meg! (*kezet adva el-
menyen. 's Louis kísérve utánna.*)

MÁSODIK JELENÉS.

HENRIETTE és AMÁLIA.

AMÁLIA. Ne busuljon a' Kis-afszony?
tapasztalhatta hogy én mindég javát akartam, 's
el-se hagyom a' Kis-afszonyt soha; de higgye-meg,
hogy ez az esmeretség a' kis-afszony egész szeren-
tsétlenségére van; hány derék szép kis-afszony

nem vesztegette így el az élete' szerentséjét? Gondolja hogy a' Grof-is minden órán el-nem fárad' egy olyan szekér után futni: a' mely megvárni nem akarja? Millyen szép ügyes más forma ember! egy színtes valamire való Párisba, hogy ne vágnék Grofnéja lenni, 's a' szép kastélyból néznie a' tulajdon mezejin tündöklő folyó-vizre.

HENRIETTE. Ollyan tele a' szívem, hogy nem-is hallhatok másról; de nékem úgy tetszik különben-is ha mind a' mit a' szemem egy magas hegyről befogna, mind övé volna-is, Louisra tsupán magára örömeoseb néznék, az-a' Grof félbolond-is - - -

AMÁLIA. A' felette nagy okoságtól beszéll úgy; a' háza azt mondjak teli könyvvel; husz-is ki van nyitva; 's maga-is mind azt ír, azért ollyan tsudálatos; de a' szíve mint egy angyalnak - - - 's más párját nem találta sohol - - - én tudom hogy senkit mást nem vesz.

HENRIETTE. Én-is tudom, hogy Louison kívül senkihez se megyek.

AMÁLIA. Mert biz azt a' Ngos Afszony soha meg-nem engedi; 's úgy pedig nem ollyan könnyü maradni, ezer eféle példa volt — G. Marenét a' vizből kellett ki-fogni, hogy oda nem adták Carotnak, 's most mindenik a' magáéval talán leg-jobban élnek a' városon; 's okosok mondják, hogy együtt rosszul jöttek volna ki!

HENRIETTE. Oh! nékem a' szívem úgy fáj, hogy meg-kell hálnom.

AMÁLIA. Az eféle seb mindég úgy szokott; én-is tudom, mert sokszor próbáltam; azt gondol-

ná az ember hogy ki-nem álhatja, 's nem-is álhatná ki, ha el-nem mulnék.

HENRIETTE, Ez soha se mulik - el-

ÁMÁLIA. Nállunk fejeérnépekül későbbben valamivel mint a' férfiaknál; még olyan hűségest se láttam, mint ez a' Grof, nem-is szoll más leányhoz; Louisról én-is tudnék valamit.

HENRIETTE. O Ámália! ne vess mérget a' lelkembe, ne vedd-el leg-alább az édességét az örökös fájdalomnak!

ÁMÁLIA. Már én nem-is szóllok, hogy a' kis Afszonyt meg-kéméljem: de annyit még-is mondok, hogy ha a' Grof ide talál még jöni, leg alább bánják ugy vele, mint emberséges uri emberrel; hogy végre a' két szék közt pad alatt né maradjon --- sőt még egyet mondok; ha Louis-is látni ákarja, azt-is csak ugy teheti, ha a' Grofhoz hozzá mennyen; a' Grof nem irigy, jó ember, 's mind a' könyveivel ül, 's én-is a' Kis Afszonytól holtig el-nem maradok. }

HENRIETTE. Ámália! nem gyógyítod, még mérgecsited sebeimet.

ÁMÁLIA Engedjen meg a' Kis Afszony! talám a' nagy hűség miatt igen fokat-is ki-mondok, a' minék még ideje se volna --- de mindent a' jeg ártatlanabbul gondolok --- nézem a' Ngos Afszony' szenvedéseit-is; meg-vallom sajnálom, a' jó Grofnak - is annyi ideig méltatlan meg-vetett hűségét: leg alább ne bánják olyan hidegen vele; tégyen a' leányi kötelességnek annyi áldozatot.

HENRIETTE. A' mennyit csak tehetek (köszönetnek)

ÁMÁ-

AMÁLIA. Éppen itt jő.

HENRIETTE. *(el-menni készül)* Bé-menyek innét.

AMÁLIA. Hogy menne az Istenért? fzedje rendbe magát; én el-menyek *(el-menyen)*

HARMADIK JELENÉS.

BERNÁRD. és HENRIETTE.

BERNÁRD. *(lé-jöve; kezét tsíkol)* Engedd meg, hogy az örökös hivség fel-bonthatatlan patsétjét tessesem réá ezen királynéi kézre: melyre tetszett az egeknek bizni sorsomat.

HENRIETTE. O kedves Grof! könnyebbítsen-meg tőle; fáját sorsom-is el-hordozhatatlan.

BERNÁRD. Tehát ha egyébre nem méltozatsz Boldog Arabiának tömjén fellegein ülő Isten Afszonyom! engedd-meg, hogy el-ragadtatva szépségedtől. mint egy patsírta a' kékellő egen, énekeljek mejjed boltozatja körül!

HENRIETTE. Kedves Grof! kiméljen-meg most engem! igen méltatlan vagyok ilyen 'Solttarra

BERNÁRD. Téged futtogva buzog-ki szívemből az élet főrrása; 's mihelyt a' te ro'sáid, megszűnnek benne látszani, sárgán jéggé válva megáll --- mindenik tsepp, követ egy tüzes monologgal; de midőn a' színre jő, meg-némul az Ő Királynéja előtt, 's el-pirulva tér-vissza --- Oh! engedtessek-meg mérészségem: midőn amot-is futnék a' havas tisztássán a' Vadászt meg-látott szarvasak --- mind a' két to'sa-szin sereg a' szerelem' istene' Zászloja alatt fut; 's tsak parolájokat adják által, azonnal meg-esmérik egy mást --- A' paradi-

paraditsomba se folyt szebben egy forrásból a' 4. folyó - viz Euphrates Tigris 's a' többi' - - - mint ha ezek köszöntve egy mást, az öröm' tengeri háborujába indulnának --- de ha ez annyi könyörgésre is lehetetlen; tekints úgy réám egyszer, hogy lábaidtól utoljára fel-nézve, egyet sohajtsak, 's meg-haljak!

HENRIETTE. Engedjen-meg a' Grof! az én szívem sokkal fájdalmasabb, mint sem most tréfákat legyen kedvem hallgatni.

BERNÁRD. Tréfákat kegyetlen! olyan könnyű néktek egy szívet által szegezni, mint a' gombos tövel egy pillangót, a' gyűjteményt nagyítani. Jól vagyon; tehát meg-fogod látni a' valóságot olyan fargán, hogy a' tréfának semmi színe bennem fogja: mikor a' könny-essők közt lobognak fel a' fáklyák a' koporso után; akkor-is tekints-le a' te magos mennyedből az angyalokkal mosolyogva a' felhő tornáztól az emberek' gyermek-firására.

HENRIETTE. Oh Istenem! milyen tudálatos a' Grof beszéde; mint-ha majd tréfát, majd valót, 's még többet mondana, mint maga az igazság tudna.

BERNÁRD. Engedd-meg! hogy magam se tudom mit mondok a' midőn a' szívet mint egy forró hideg az eszemet úgy el-vette, hogy csak mind egy sürtű ködbe úgy lát mindent; nem én vagyok most kedves kis - afszony! másként esmér-ne-meg ha annyi időtől fogva csak egyszer másként méltóztatnék rám tekinteni.

HENRIETTE. Istenem! szabadíts ki ebből a' lábyrinthusból: kérem a' Grofot! haggya nyugodalomba az én halálosan meg-sebesítet szívemet.

BENÁRD. El-menyek, de örökre menyek-el
azzal az egy vigasztalással; hogy a' kis-afszony é-
des szava kíséri: a' világból --- lelkem a' zefi-
rekbe mennyei ambroziával tér-vissza azon ajakok-
ra; a' melyek míg kárhozatra ítélnék rajtok az-
az angyali szív el-pirul ---

HENRIETTE. O! a' Grof a' kegyetlen hoz-
zám; akkor terhelve egy szívet, a' midőn erre az
egész világra nézve bánkrot lett.

BERNÁRD. Ah! hogy nem lehetek olyan
szerentsés? hogy abból a' nagy adófság-könyvből
csak egy rendet ki-töröljek. De én mindég oly-
mostohán fogadtatom; 's olyan régi változhatat-
lan hiúságemért éppen olyan állandó hidegséggel
büntettetem. Nem bánom; há én vagyok akadály
a' kis-afszony' boldogságába: én meg-tudok halni
azzal a' vigasztalással, hogy a' kit életemmel nem
tehettem; halálommal boldoggá teszem.

HENRIETTE. Ah talán ha másé nem vol-
na szívem, szerentsémre lehetne a' Grof hozzám
való jósága: de engedjen-meg hogy ki kell mon-
danom, ha még észre nem yette; én szeretek.

BERNÁRD. Fájdalom Kedves kis-afszony!
az enyimhez hasonló hajlandósággal, egyaránt
reménység nélkül --- Ah talán ha el-mulik ez az
első Áprilisi kábitó fény, mi a' tsendesebb nyári-
ég alatt inkább találkozhatunk.

HENRIETTE. Engedjen-meg, hogy ki kell
mondanom: míg él és szeret Louis, ez a' szív
másé nem lehet; érzem én hogy szerentsétlen lé-
fzek; de édeőbb a' szerentsétlenség-is a' melybe
ötet hordozom, mint a' világ' boldogsága nálla
nélkül.

BRNÁRD. Tehát Isten veled szerelem búvájos tavassza! fel-keresem, mint Sapho a' leg-meredebb köszirt tsupját: még egyszer vísza tekintek erre a' szép világra; 's a' midőn isten Afszonyom olyan tisztán, a' mint most előttem áll, a' lelkembe meg-jelenik vele együtt menyek-le a' habok közzé. (*affectált dühösséggel ki-menyen*)

NEGYEDIK JELENÉS
HENRIETTE (*magára*)

Tsak egy része lehet ennek igaz: 's ha egészen a' volna-is, az én szívem olyan teli van fájdalommal, hogy többet el-nem fogadhat; 's a' feb-magam fe tudom hogy, a' miolta Amália be-szfélt, egészen meg-mérge-sedett --- (*pauza*) tel-lyes lehetetlen! --- a' Louis ábrázatjával, né-zé-fével, kéz-szorításával nem lehet egybe-gondol-ni --- valami szabad nyájáfságot magyarázott fél-re Amália --- Louis egy olyan betsületes tiszta ifju mint egy angyal; 's ötet senki se veheti el-töllem mert ő mint egy szent egy kápolnába örökösön itt marad az én szívembe --- (*gondolkozik*) Meg-va-gyok győződve; 's még-is nyughatatlankodom --- tsupa bolondság az igaz, de mint a' világba a' szép világos déllel szembe van a' szélvész-es éjfé-l, az ember-is olyan külömböző, 's a' férfiakrol an-nyi mindent-is mondanak --- Louisrol ugyan nem igaz, de még-is fel-keresem Amáliát, ha valami-t ki-vehetnék belőlle, hogy tudjam - mi volt a' mit fél-re magyarázott (*el-menyen*)

ÖTÖDIK JELENÉS.

LOUIS (egyedül ott a' hol Denglossal beszélt)

Istenem! Olyan nagy volt az én vétkem, Téged a' remekedbe meg-esmérve imádni? hogy elébb az idvesség örömeit kostolnom add, azután a' kárhózat' kinaira le-vess --- a' mennyei világos-fágból egyszerre egy pokoli sötétségbe, a' hol a' rémitő ürességbe fagyas szélvészek rinak 's a' kétségbe-esés meredt ábrázattal keresi a' halált hogy meg-tsokolja. --- Jajt kiáltanak a' méjségek alattam --- sohol se lehet az egész véghetetlenbe megállanom --- feneketlen süllyedek --- Henriette! Hénriette! ne haggy! Ah! te mindenütt itt, mégis soholt se --- Mennyei valóság! engem keressz ebbe a' pusztaságba tévelyegve egyedül? szélyelbotsátot hajakkal, könnyes szemekkel --- a' bánat törté-le ortzád ro'sáit? kedves bágyadt világ! mint mikor a' holdra a' déli szél könnyeket hoz --- (felé-menyen fel-nézve) Ah! ne tekints olyan busan; az örök fájdalom fulánkja fajog szívembe - (tovább lép) Álj-meg a' te könnyü szeleden mennyei kép! --- csak egyszer terjeszd-le felém butsúzó karjaidat! (utánna néz-fel) Ah! fellebbe borul, 's (tapasztja a' szemit) ezek a' tseppek tölle hullanak --- (pausa) O te! a' ki-mindent azért teremtetél. hogy közöljed véghetetlen boldogságodat: botsáss egy fugart az én irtoztato sötétségembe, a' mely hozzád vissza vezessen.

HATO.

HATODIK JELENÉS.

ÁMÁLIA és LOUIS

ÁMÁLIA. Jo reggelt kedves Ur!

LOUIS. Nékem nem virad az én éjtzakámba - - közönségesen mikor a' nap leg-szebben süt-is egy olyan éjtzaka van a' földön, a' melybe szabadon járnak minden kísértetek.

ÁMÁLIA. Én csak nem vagyok az, a' fértet ijesztővé tenni.

LOUIS. Leg-alább egy világosság-sugára-is a' reménységnek nem süt rollad.

ÁMÁLIA. Ki tudja hátha igen? a' mint látom az Ur meg-busult, én-is eléggé búsultam, hogy olyan vigyázatlanok voltak; a' Ngos Afzony mind leselkedett.

LOUIS. Köszönöm jó leány! hogy részt vész az én sorsomba; 's úgy tetszik enyhül hogy látlak; olyan jól esik, mint mikor a' hajnali tsil-lagat meg-látja az éjjeli tévelygő a' nap' postáját.

ÁMÁLIA. Igaz kedves Ur! hogy egyedül én-is tehetek valamit.

LOUIS. Mit édes Amália? (*fogja*) mondj valamit! úgy tetszik uj lélegzetet veszek - - - mintha édes volna illetni-is valamit a' mi Henri-ettéhez tartozik; mintha egybe-foglalna vele - - - szolj édes Amália! ti afzonyok olyan vékony pokháló szálakból tudtak szőni, hogy azt a' mi durvább érzésünk meg-se foghatja, 's annyi ezer gyengeségből a' végén fokkal erősebben szőtt titket a' természet - - - O Amália! mi annyi ditsért erősségekből olyan gyengék vagyunk, hogy ki ondani izégyenlem.

AMÁLIA. Mert egészen el-haggya magát az Ur: frissebbnek kell lenni az ifjunak, mint a' méh virágról virágra, úgy gyűjtik a' mézet, nem egy-nél fél-holtan el-ereszkedve - - - ha így téfzen az Ur tovább-is, tsupa sohajtással marad.

LOUIS. Taníts-meg hát kérlek, mit tseleked-jem: meg-vallom, hogy oda vagyok, egy felé moz-dulni, még gondolni sem tudok; tsupa erőtlenség vagyok, egészen széljel olvadva - - - véghetetlen ohajtás ki-mondhatatlan édes fulánkja sajog szívem-be: mit tselekedjem? nem láthatom őtet többé! Oh Amália! mond-meg néki, hogy meg-kell hal-nom.

AMÁLIA. Há! Há! de-hogy? mindenbe van mód; én-is tudok valamit; én-is tudok a' féle fonalat a' millyent az Ur mondott, fönni; a' mellyet senki se lát-meg: tsak adja az Ur magát az én kezem alá.

LOUIS. Mitsoda fonalat kérlek?

AMÁLIA. A' mely az Ur és a' kis-afszony közt lévő véghetetlen távolságot olyan közel von-ja egybe, a' mint szintén nekem fog tetszeni. —

LOUIS. O Amália! mit beszélsz? magya-rázd-ki.

AMÁLIA. A' kis-afszonyt férhez adjuk G. Bernárdhoz; más mód nints; osztán tsak hogy egyszer hozzá legyen kötve a' szálló-tő egy karó-hoz, mikor a' fűrtök meg-édesű'nek, tsak nem tilthatja-meg a' gazda, hogy vagy egy madara az ég-nek ne tsipkedjék belőlle.

LOUIS. Szűnj-meg kérlek! irtozom hallani; mint egy méreg úgy terjed ereimbe - - - utálom ma-gamat

gámat; egy szót se akarok hallani - - - nem, Bernárdné nem Henriette többé; a' hol kezdődik Bernárdné, ott meg-szűnik Henriette --- borzadok még meg-gondolni-is.

ÁMÁLIA. Ugy látszik fél az Ur attól a' szótól Bernárdné: egy mamos a' fió gyermeket el-hal-gattatni, de a' bátor követi azt a' kísértetet, mely az el-rejtett kintshez viszen.

LOUIS. Ollyan kintshez, a' melynek a' pökolba lennénk adófsai. Ha egyéb vigasztalásod nints, a' mérgeket vidd-el. Az az egygyetlen szó Bernárdné, elég meg-mérgezni a' minden örömkö-tengerét -- az-az egyetlen szó, meg-fordítja a' vilá-g nagv szép könyve' értelmét.

ÁMÁLIA. Hát nem éppen az a' könyv? ha a' titulus el-vétődik; vagy ha a' kéz-írásra azt a' szót oda teszik, melyre osztán ki-nyomtatva, más is olvashatja.

LOUIS. Néked nintsen bal'samod az én fe-bemre, haggy békét néki, hiába akarod halva ad-ni a' kezembe.

ÁMÁLIA. Az igaz hogy az halva van, a' kinek kezibe adnám, nem hittem volna, hogy éppen il-lyen tapasztalatlan gyermek legyen az Ur: már most nem tsudálkozom, hogy a' kis-afszony-is u-natkozni kezdett --- igaz hogy a' Ngos Afszony-is ollyan dolgot tett, hogy ha ollyan lett volna - is, mint a' köszikla, el-olvadt volna a' szíve akárkinek.

LOUIS. Mit mondott Henriette?

ÁMÁLIA. A' Ngos Afszony, mind tapaszta-ltabb sok mindent --- a' mit én se hittem akkor; a' kis-afszony-is elébb mint én, nem akart semmit hallá-

hallani, de addig 's addig, míg végre engedett. Igaz hogy a' Ngos Afszony meg-mondotta, hogy ha így meg-motkolja familiáját, kést vér anyai szívébe, 's tudja-meg, hogy egy órát sem éli felül.

LOUIS Ah Istenem! mit mondott Henriette?

AMÁLIA. Mit mondott volna? utoljára csak azt a' mit én-is, 's minden jó leánynak kellenék: azt hogy hozzá menyen a' Grofhoz --- talám ő is gondolt valamit; de látom hiába: ---

LOUIS. 'S azt mondotta? 's olyan hamar meg-változott? --- O Denglos! te jól esmered a' fejer népet: mint az álom, mely a' mikor leg-szebben foly félbe szakad, olyan velek minden boldogság.

AMÁLIA. Olyan, ha olyan emberekkel van: már ha a' szeg gyenge 's le-törik, a' tereh a' hibás? Nem bánom akár mit csináljon, ha mikor a' kezibe adtam a' vezető fonalat, meg-fogni nem akarja.

LOUIS. Csak egyet mondj-meg igazán: kiküldött téged?

AMÁLIA Az én tsupa jó szívem hozott, melyet az Urra el-kelle vesztegetnem.

LOUIS. Henriette mit mond rollam?

AMÁLIA- Sajnálta az urat; de inkább sajnálta az annyát természet szerint: jó rendin le-esett a' hályog a' szemiről, 's meg-szégyenlette magát; úgy hogy ő maga sem igen kívánja látni az Urat többé --- de az éppen lehetetlen-is, míg

Grofné vá nem lessz ; azután okkal moddal nékem is szépetskén szólva , mind inkább meg-lehetne betsületesen.

LOUIS. Betsületesen ? szünj-meg kérlek ? be-tsület , virtus , minden egyebet teszen nállatok ; tsak a' menyből le-lopott festék-szin a' véték' rut ábrázatjára --- a' leg-szentebb szókkal tsak a' bá-jolo folyamatra adtak kedvesebb eseteket --- maga az örökkévalóság egy lehellelbe el-múlik , mi-helyt ki-jön a' ajakaitokon --- a' leg-nem-esebb dolgok a' leg-tisztább lelkiek , a' mint ki-mondjátok testé-lésnek , 's a' ti angyalaitok - is hus és vérből ál-nak --- minden el-változik a' ti bűbájos kerülete-tekbe --- Oh ! miért adta az ég a' maga szépségét a' pokolnak fegyverül saját maga ellen ? tudva se lehet meg-külömböztetni --- olyan édes méreg , hogy ha egyszer meg-kosztolja valaki , lehetetlen addig nem inni , míg az öldöklő rángatodzások nem következnek --- szakadjatok-le méltatlan lán-tzok ! 's engedjetez szabad utat az égre ! --- Kö-nyörületes atya ! avagy nem azért adta-d-é kezünk-be a' koltsot ? hogy ha a' pokol' rabságába esünk , ki - szabadulhassunk ? (*pauza*)

Oh tsak eszembe ne jutna ! --- egy tekintete le - ront mindent a' mit építek --- az egész , világ pusztá azon egy ponton kívül ! a' hol ő van , --- lehetetlen az egész véghetetlenből arra az egy hely-re nem néznem --- az utolsó tenger partig hiába futok --- mindenütt üldöz ; 's jól lehet mindenütt tsak azt érzem hogy ő nints , mindenütt előttem lebeg az ő varáz'slo tündér - képe ; majd a' kék le-vegőbe jő , mint egy tavasz isten-alszonya pirulo-
ortzák-

ortzákkal, fekete hajfürtökkel, harmatozó tsillagokkal nézve-le -- majd széllyel-botssátott hajakkal, halvány könyvező hold ábrázattal enyészik-e a' puszta felett -- Oh Amália! Amália! mond-meg neki, hogy a' világból ki-kellett előlle mennem -- Kérlek! várj, míg-utoljára írok neki: (*ír*) megkért Denglos, hogy ne írjak; de utoljára lessz; 's ez minden veszedelemnek véget vet; várd-meg 's vidd-el kérlek! osztán Isten véletek! (*által adja*) Add-meg ezt; 's már Isten véletek! (*vészen egy pistolt*) Mond-meg, hogy én ebből a' pokolból ki-indultam, 's mind addig menyek, míg egy boldogobb világot kapok.

AMÁLIA. Oh Istenem! mit akar?

LOUIS. Add-meg a' leveletem! (*meg-batározva menyen, 's Amália-is utánna*)

HETEDIK JELENI'S.

DENGLOS. (*szembe az utszán*) BERNÁTDdala

DENGLOS. Szolgája a' Grofnak!

BERNÁRD, Alázatos szolgája az Urnak!

DENGLOS. Honnan jő a' Grof?

BERNÁRD. A' honnan 'az északi polus jegeire számkivetettek azok az ajakok, a' mellyeknek eleven - széntül égve kellett volna a' szeretet hevclimája' terméseivel kedveskedni.

DENGLOS: Mi az Ördög? én már azon égető ég alól ki-jöttem; nem értem ha magyarában nem beszéll: nem-is lehet tudni mi van benne olyan tziifrán bé-takarja; ha kenyeret 's mindent meg-aranyozva adnak, hozzá se mér nyuln

az ember, vagy végre az aranyrol-is gyanítja hogy nem az.

BERNÁRD. Az a' fény az ifjuság' arany ideje fel-jövő napjáról foly-széllyel; mosolyog az az életnek vigabban tsergő patakjain; 's virágokat bájol ki annak mezeire; mindeniket egy szivárvánnyal hozva elé, a' midőn a' gyermeki írás' özöne után ki-szállunk a' bárkából, hogy az áldozat füstje fel-hágjon valamely Isten - alszony' fellegeihez.

DENGLOS. Mi a' magos menkö! meg-ijedtem hogy el - borít az özön-viz: mind nő még-is a' mennyi szivárvány valáha az egen volt, mind itt van; ha olyan erőssen szereti a' szivárványt, nézzen csak rossz perspectiván, mindennek színe lessz, 's semminek se lesz reguláris igaz színe.

BERNÁRD. A' természet nem-is fest regula szerint: csak mint egy ki-önti vakon éjtzaka, reggel maga nevet, mikor meg-nézi mit tsinált.

DENGLOS. Csak nem tsinál mindenik virágából egy Hanszfurstot.

BERNÁRD. Miért ne? ha a' génialis kedvébe éppen az jó, hogy a' maga munkáján nevelsen.

DENGLOS. Talám a' Grof - is azért szereti így tréfálni? mert ilyen tarkán sohová sem illik, sem olyan aranyosonn, hogy azt kellefsék mondani, hogy a' poszomántot posztották - meg: járjon egy betsületes szinbe, mint az emberek: 's meg-látja, minden helyes tzeljät szerentsésebben, el - éri; 's él valahol, nem csak az ég 's föld között

zött álmodik --- az embernek fel-kell ébredni, 's tsinálni kell azt a' nap-számot, a' melyre hiva van.

BERNÁRD. Én arra vagyok hiva, hogy mint egy 'második természet, nékie segittsek azon szépségeket ki-potolni, a' mellyeket el-felejt; 's azt tsak nem lehet tsupán két béka-tekenőköi, a' napból és éjtzakából.

DENGLOS. Sőt inkább tsupa világosság és árnyék jól elegyítve, sőt egy Rafáel Szén-contourja-is, a' leg-drágább színeket egybe-hányva, tsak el-vesztegetett festéknek haggya --- Haggya-ei azokat, jöjjön-ki abból a' ködből, 's más képpen lát.

BERNÁRD. Az annyi volna, mint pártot ütni a' természet ellen; mikor rám küldi a' Mú'sától azt a' főrró hideg-lelést, a' melybe a' tsudák születnek, mindjárt meg-kellene hálnom, ha a' kőszorut mely tsak két három Schuchnyira van a' fejem felett, vissza engedném vitetni.

DENGLOS. Meg-látja, későn ébredve fel fogja észre venni, hogy egy szebb ékességet éppen azért vesz-el, hogy ezt hiába kereste.

BERNÁRD. Mitsoda szebbet? Ah! talám értem: az hibázik egyedül, hogy ezt bizonyosan el-nyerjem, tsak a' Henriette hidegsége az oka, hogy poétai tüzem' olajja nem lobog a' tsillagokig.

DENGLOS. Oltsa-ki egészen, ha azt akarja, hogy gyujtson benne valamit.

BERNÁRD. Én éppen azt akarnám, hogy a' két láng egyik a' másikat táplálva, olyan egés legyen, hogy a' ki-olvassa, irtozzék, mintha pokolba volna.

DEN-

DENGLOS. Már látom, hogy magyarábban kell szóllanom. Az Ur a' léányomat akarja el-venni: méltó a' Grof' fzeretetére; a' mint látja tsak fejér-nép, de pers'e éppen a' kell; 's annak a' mint tsinálja őket a' természet, nem-is rosszul ömlött.

BERNÁRD. Hasonlo azon remekhez, a' melyre a' művész természet fel-szabadult.

DENGLOS. Elég fáin-is; az annya a' meny-i románt olvasott, mind el-olvastatta vele, tud sohajtani, 's a' holdal diskurálni egész éjjel.

BERNÁRD. Az illik az én lantomhoz: mikor a' holdvilágon réá borulva egy-egy könnyet hullat a' hurokra, a' szélbe bujdosó lelkek' jajgatásához hasonlólág fognak szollani.

DENGLOS. No! hiszem ő-is meg-szollal, minekutánna a' lelkek ki-sohajtják magokat --- De ha már egyszer meg-akar az ember házasodni, *ses vadit cum onere* annyin adom a' mennyit ér; elége ditséri maga-magát, eléggé künn a' tzimere.

BERNÁRD. Egy valóságos isten-afszony; a' mely az én lantomnak olyan hangot ad, hogy még azok a' századok-is meg-hallják a' mellyyek bizonytalan hogy el-jönek-é --- Ah' kedves Apám; légy az én mindenem; tsak Henriettét engedd meg-ölelnem; hogy örökre meg-ne némuljon az én lantom.

DENGLOS. Tsak azt az átkozott lantom haggya-el; mert addig nem lesz semmi: főt ha ezen leg-bizonytalanabb lotteryán haggya egész élete idejét, a' mellyet a' mennyire lehet meg-elé-

gedés-

gedéssel mások javára tölthetne, későn fog szomorúán a' semmivel fel-ébredni.

BERNÁRD. Nem-is akarok fel-ébredni; a' menybe akarok álmodni, mig ez a' földi éjtzaka tart: a' Poézis emel annak sugár fényibe, 's minden hijját, a' valóságnak, a' képzelődés tündér vészejével oda teremti.

DENGLOS. Tsak azt a' vészőt magát, nem teremtheti oda a' hol nints' semmi képzelődés: minden ifju a' kezibe érzi, de azt nézze-meg, hogy mennyire vará'sol: egy századba egy-kettőnek adja az ég: tsak azoknak a' kik bizonyosok ezen privigéliumrol, szabad idejeket azzal tölteni, másoknak idejeket 's mint valami feslett személlyel egéfségeket el-vesztegetni vétek; a' ki egyszer belé kap hasonló lesz a' mást szerető házashoz; A' Grofot a' hizelkedők vitték ebbe a' tévelygésbe: olvassa-meg rollak Horatiusnak a' végét; 's végezze-el a' bolondságot; légyen olyan mint más emberek; a' mennyivel elmésebb tanultabb annál okosabb --- Váltsa-ki a' Kastélyt 's Dominiumat azzal a' pénzzel a' mellyet Henriettével adok, 's éljen benne vele, meg-valositva azt, a' mit tsak irna.

BERNÁRD. Érzem, mintha egy más világból mosolyogna valami tsendesebb nap-fény lelkembe: de oh Istenem! vallyon bé-töltheti-é Henriette?

DENGLOS. A' mit ő bé-nem tölt, azt tudom a' Poézis ürehsen haggya.

BERNÁRD. Az Ur ha érezte volna a' Poézis vará'slo szépségét, nem beszélne így.

DENGLOS. Sőt inkább, ha nem - is éppen olyan, közel oly bolond voltam, 's éppen azért megfem inteni a' Grofot; engem-is okos ember tértett-meg; meg-mutatván, hogy ha mindjárt én volnék-is Sachespear, az egész Parnassusnak minden nektár-hegyei, ugy meg-vannak szedve, hogy alig lehet egy fillenket kapni; minden mezők meg-vannak aratva, ki van minden tsépelve, még a' öredékbe-is fel-vannak a' szemek keresve, 's ugyan azonokat mire mondani? mikor azok irtak, vagy ha nem irtak volna, más volna; vagy ha egy nagy köz pusztulás után ujra kezdődik a' világ - - -

BERNÁRD. Miért szégyenlőnk mi-is, ha a' természet Ádámtól fogva, mind ugyan azonképpen csinálva az ábrázatokat, sokszor maga repetálta magát?

DENGLOS. Az tsak az el-veszett mukák helyyibe esik; a' meg-lévők között ritkán lehet eze látni: igaz hogy magának a' fő muvésznek-is ritkák a' szép remekei; tsak 9 mu'sát tudott elé hozni, 's ennek-is hol a' párja? nem azért hogy az én leányom, de szépnek szép.

BERNÁRD: Bé illenék a' 10-dik Mu'sának: 's ő lesz az én Mu'sám.

DENGLOS. Az már inkább-is el-kaphato -- jöjjön a' Grof tsak velem vissza, 's próbáljunk együtt valamit; de ne beszéljen hát az eddig volt mu'sája nyelvén, hogy ez meg- ne értse.
(vízzi karon)

BERNÁRD. A' mennyibe lehet, jigyekszem ennek a' nyelvet tanulni-meg; ha különben nem beszélhetek vele. (el-mennek)

NYOLCZADIK JELENÉS.

CHARLOTTE és HENRIETTE (*otthon*)

Tehát kedves Léányom! reménylem, meg-
 kíméllessz továbbá azoktól az nem egy Charlotte
 de la Roche véréhez, sem az téged magánál in-
 kább szerető anyának leányához illő szóktól.
 Kedves Léányom! nem ezt az engedetlenséget ér-
 demlertem én tőled akkor a' mikor élet és halál
 közt voltam: az orvosi tanács el-végezte, hogy
 lehetetlen lévén meg-születned az én halálom nél-
 kül, téged vassal vagdaljanak széllyel; én voltam
 az-az anya, a' ki halálra el-szántam magamat,
 hogy te meg maradj; én az az anya, a' kinek te
 most egy kis testi gyönyörűségért gyilkosja akarsz
 lenni; 's én vagyok az tudd-meg! a' ki ha le - nem
 mondasz rolla, elebb meg-átkozlak, 's az után
 meg-halok; de mint egy kísértet üldözlek minde-
 nütt, 's minden öleléseidet meg - háborítom ---

HENRIETTE. (*térdre esik*) Az egekre édes
 Anyám; ne modjon többet: ha azt az életet, a'
 mellyet adott, vissza - venni nem akarja. Istenem!
 taníts-meg, mit tselekedjem - - - Nyomorult szív
 repedj - meg!

CHARLOTTE Annak az alattsonnak köszönj
 mindent: a' ki az én jószágommal 's a' te ártatlan-
 ságoddal vissza elt: kérdés nélkül meg-erdemle-
 ne az akasztófát; soha se kerüljön a' ízemem elei-
 be, az litén őrizzen meg, hogy kés ne volna a'
 kezembe; vagy kísértetbe esném, vagy a' mérég
 miatt ott halnék-meg.

DENGLOS. Sőt inkább, ha nem - is éppen olyan, közel oly bolond voltam, 's éppen azért megfem inteni a' Grofot; engem-is okos ember tértett-meg; meg-mutatván, hogy ha mindjárt én volnék-is Sachespear, az egész Parnassusnak minden nektár-hegyei, ugy meg-vannak szedve, hogy alig lehet egy fillenket kapni; minden mezők meg-vannak aratva, ki van minden tsépelve, még a' öredékbe-is fel-vannak a' szemek keresve, 's ugyan azonokat mire mondani? mikor azok irtak, vagy ha nem irtak volna, más volna; vagy ha egy nagy köz pusztulás után ujra kezdődik a' világ - - -

BERNÁRD. Miért szégyenlők mi-is, ha a' természet Ádámtól fogva, mind ugyan azonképpen csinálva az ábrázatokat, sokszor maga repetálta magát?

DENGLOS. Az tsak az el-veszett mukák' helyyibe esik; a' meg-lévők között ritkán lehet eze látni: igaz hogy magának a' fő muvésznek-is ritkák a' szép remekei; tsak 9 mu'sát tudott elé hozni, 's ennek-is hol a' párja? nem azért hogy az én leányom, de szépnek szép.

BERNÁRD: Bé illenék a' 10-dik Mu'sának: 's ő leszs az én Mu'sám.

DENGLOS. Az már inkább-is el-kaphato --- jöjjön a' Grof tsak velem vissza, 's próbáljunk együtt valamit; de ne beszéljen hát az eddig volt mu'sája nyelvén, hogy ez meg- ne értse.
(visszi karón)

BERNÁRD. A' mennyibe lehet, jigyekszem ennek a' nyelvet tanulni-meg; ha különben nem beszélhetek vele. (el-mennek)

NYOLTZADIK JELENÉS.

CHARLOTTE és HENRIETTE (*osbann*)

Tehát kedves Léányom! reménylem, meg-
 kíméllessz továbbá azoktól az nem egy Charlotte
 de la Roche véréhez, sem az téged magánál in-
 kább szerető anyának leányához illő szóktól.
 Kedves Léányom! nem ezt az engedetlenséget ér-
 demlertem én tölled akkor a' mikor élet és halál
 közt voltam: az orvosi tanács el-végezte, hogy
 lehetetlen lévén meg-szülned az én halálom nél-
 kül, téged vassal vagdaljanak széllyel; én voltam
 az-az anya, a' ki halálra el-szántam magamat,
 hogy te meg maradj; én az az anya, a' kinek te
 most egy kis telti gyönyörűségért gyilkosra akarsz
 lenni; 's én vagyok az tudd-meg! a' ki ha le - nem
 mondasz rolla, elebb meg-átkozlak, 's az után
 meg-halok; de mint egy kísértet üldözlek minde-
 nütt, 's minden öleléseidet meg - háborítom ---

HENRIETTE. (*térdre esik*) Az egekre édes
 Anyám; ne modjon többet: ha azt az életet, a'
 mellyet adott, vissza - venni nem akarja. Istenem!
 taníts-meg, mit tselekedjem - - - Nyomorult szív
 repedj - meg!

CHARLOTTE Annak az alattsonnak köszönj
 mindent: a' ki az én jószágommal 's a' te ártatlan-
 ságoddal vissza elt: kérdés nélkül meg-érdemle-
 ne az akasztófát; soha se kerüljön a' ízemem elei-
 be, az lsten őrizzen meg, hogy kés ne volna a'
 kezembe; vagy kísértetbe esném, vagy a' mérég
 miatt ott halnék-meg.

HENRIETTE. Menybéli Isten! örökös jaj nékem! könnyörülj rajtam! 's végy-el!

CHARLOTTE. Inkább vegyen-el, háládatlan anya gyilkos! - - -

HENRIETTE. Oh kedves Anyam! tsak így ne nevezzen! - - - le-mondok a világról: botsáson Klastromba; 's engedjen-meg!

CHARLOTTE. A' de la Roche vér-századoktól fogva foly ditsősségesen, 's világ végéig folynia kell - - - te egyedül vagy, 's néked férjhez kell menni illendőül.

HENRIETTE. Oh kedves Anyám! az én szívem úgy el-van foglaltva, hogy én abból nem parantsolhatok: mindent örömet meg-teszek; tsak oh anyám! lehetetlent ne kívánjon.

CHARLOTTE. Alatson makats teremtés! tudd-meg hogy modját fogom találni, hogy azt a' pogány bálványt, a' mellyet szívedbe imádsz kivessem onnét, ha szíved utánna szakad is - - - mind addig kinozlak mig úgy el-hervadsz, hogy az maga meg-utál, 's akkor a' leg-első kérőnek oda vetlek.

HENRIETTE. Mikor az anya ilyen kegyetlen lehet; akkor maga el-szaggatja a' szent kötelet: 's én-is esküszöm! hogy minden áldozat, a' mit tehetek az, hogy ebbe az életbe Louishoz nem menyek: de valamig ő a' földön lepsz fenkihez máshoz se.

CHARLOTTE. Ha ég és föld egybe szakad is, meg kell lenni, hogy még holnap a' Grofhoz menj. Már ki-mondottam - - - vagy verj kést, (ki-nyitja mejjét) ebbe a' mejjbe, a' mely fel-nevelt

nevelte azt az életet, a' melyet halálommal vettem-meg. - - - Oh Kedves Léányom! kimélj-meg! látod az indulat, gyengeség, a' kétsébe esésig vífzen - - - tégy te-is egy áldozatot értem, a' ki most-is meg-halni kész vagyok a' te boldogságodért - - - Kedves Henriétte! meg-engedek a' te indulatodnak - - - tekintsd-meg a' te szerentsétlen anyádat, a' kinek te vagy eggyetlen öröme; 's ne tafzitsd kétségsbe esve a' Koporsoba! (*Ámália az alatt az ajtóba nézve a' levelet, 's intésivel helybe bagyva, bellyebb jő*) Ámália! te vagy? mi bajod?

ÁMÁLIA Én Ngos Afszonyom - - - egy levél.

HENRIETTE. (*néz nyugbatatlanul*) Ah Istenen; kitű?

ÁMÁLIA Egy hitetötöl; engem-is szinte elámíta.

CHARLOTTE. Kitsoda?

ÁMÁLIA. Soha se láttam olyan szerelmes embert; de most annyira ment, hogy pofon kelle ütnöm.

HENRIETTE. Kitsoda? - - - de miféle levél az?

ÁMÁLIA. Tsak a' Ngos Afszonynak való: már ide adta volt, hogy el-hozzam: egy valóságos tsapodár: de most meg-adja az árát, bé-érte a' büntetés (*oda adja Charlotténak a' levelet*) végtére; mert töltött pístollyal ment-el, hogy többé vífsza se jőjjön.

CHARLOTTE. (*az alatt elvassa*) Ugy kell az alatsonnak; nem-is egyébre való volt, látszik ebből, hogy soha se volt efze, 's öröktől fogva az Ördögé volt - - - Na! jó mag! nesze! már most nezd,

nézd-meg kit szerettél --- már ő maga meg-szabadított (*oda adja*)

HENRIETTE. Menybéli Isten! ne haggy-el! ő ez --- igen-is tulajdon ő maga -- le-mond-roltam?

CHARLOTTE. Az-az egy mutatja, hogy ragadt reá valami a' házunkrol:

HENRIETTE. Nem látom őtet többé? ---

CHARLOTTE. Azt én nálla nélkül-is tud-tam.

HENRIETTE. Az ő Jóltévoiről emléke-zik? --- az atyámrol --- fogadjam szovát --- en-gedjek - meg ---

CHARLOTTE. Már meg-lehet, minekutánna az Isten tulajdon kezével büntette - meg, mert ott a' végén van, hogy eddig néki-is vége.

HENRIETTE. (*a' levélről fél-vetve szemeit*) Vége van? Istenem! könyörülj rajtam-is (*el-ájul*)

CHARLOTTE. Ah! talám oda van --- a' házi Doctort! (*Ámállá fut*) hamar egyszeribe jöjjön-fel! (*térdre esik Henriette eleibe*) Kedves Henriettém! tsak most serkenj-fel! mindent meg-engedek --- Botsáss-meg! (*jö bé Denglos*)

TIZEDIK JELENÉS.

DENGLOS és CHARLOTTE.

DENGLOS. Mi dolog ez? mit tsináltatok?

CHARLOTTE. Áhá! ne jöjj olyan lármá-val bé-mindenkor mint egy nehéz idő: semmit se néz; de ugy nem-is veszi számba ezt a' gyermeket, egy kutya többet tsinál a' kölykiből.

DEN-

DENGLOS. El-ájult, vagy mi? valami nem esett az afszonyi kény szerint? vagy talám szokott durván kötötted azon febeket, a' mellyeknek érzésér te magad fáinitotrad-meg? --- már régetske-is volt, el-felejthetted miképpen ajultál, mikor anyád nem akart nékem adni.

CHARLOTTE. Régetske? minden rég --- mihelyt egyszer meg-kapják az embert, más nap mindjárt avulni kezd: el-kell kárhozni mind a' mennyi férfi; 's tám oda adnád ugy-é? nem köszönöd-meg, (biz a' Denglos familia sem igen veti magát) hogy a' léányodba de la Roche vér foly? ---

DENGLOS. (*Henriette meg-mozdul*) Kialts jobban; ugy tetszik arra ébredni kezd; de még-is igen halavány az a' gyermek; a' Doctor után elküldöttek-é? a' Grof-is velem jött, tsak egy szora tekintet bé a' házához, 's egyszeribe itt lesz

CHARLOTTE. A' Doctor után ment az a' huntzfut léány, tudja az ördög, miért nem jö --- hát há a' Grof meg-látja a' léányt, nem illetlen?

DENGLOS. A' Grofhaz nékem jó reményfégem van: bé-veszi a' tanátsot; a' meg-térés útján van, 's még egy tisztéséges uri ember lesz ---

TIZENNEGYEDIK JELENÉS.

D. BOMBÁST (és a' Grof bé-jönek amazz nagy szemeket tsinálva; ex meg-bajtva magát, az esetben részt véve. Amália - is velek bé-jö)

DENGLOS. (*Amáliához lassan*) Hívd az enyimet - is. (*Amália el-menyen*)

BOM-

BOMBÁST. Az este éppen mikor bé-akartam hunni a' szememet, a' hold oda jött az ágyam-haz; belé néztem! azután a' tsillagokkal sokat beszéltem --- (*közeledik, nézi, 's tapasztja pulsusát*) Nagy hideg a' polusóknál, tél és éjtzaka; de a' nap, és föld egygyüt vigasztalást beszélnek --- a' mágnes huz még, de a' viz fel felé foly, 's a' pihe és az arany egygyütt esnek ---

CHARLOTTE. Van-e reménység édes Doctor Ur! (*a' Grofhoz*) Illyen szerentsétlenség érté a' házomat, a' miatt az ország kerülő miatt; a' nev-it-is utálom ki-mondani, 's az egész dolgot szégyenlem; az igaz, hogy egy kifség ketsegettette ezt az ártatlant; Ő maga belé szeretett mint egy boldond, 's ugy-is segített magán, mert agyon lötte magát; itt a' levele. (*oda nyújtja Denglos veszi-el*)

EERNÁRD. (*el-bámulva*) Agyon lötte? --- de még-is szép --- romános. az nem-is lehet Héroi-na egy Románba, a' kiért egy tutzet ifju el-fárgulva mint a' hold, agyon nem lötte magát az Isten Afszony' áldozatjára.

DENGLOS. Istenem millyen különösön érzem magamot én erre! --- ez valoba nagy kár

CHARLOTTE. Nagyobb tám ugy-é mintha --- az Istenért kérlek! leg-alább idegen előtt ne mutasd-ki a' fogad fejeit.

DENGLOS. Istenem vallyon nem beszéltem-e keményen?

CHARLOTTE. Talám itt volt?

DENGLOS. Én voltam nálla.

CHARLOTTE. Szép úgy meg-alázní magát,

DENGLOS. Hogy az ember egy szerentsét, sent meg-látogafson?

CHARIOTTE. Meg-is érdemli: abból kitetszik, hogy örökké sült bolond volt.

DENGLOS. Bolondabb az igaz, a' ki azért lövi 'agyon magát, hogy egy fejérnépet meg-nem kapott, mint a' ki azért hogy meg-kapta.

Dr. BOMBÁST. Abracadabra! (*az alatt a' szék lábát meg-kötötte, krétával circultst csinált a' pádimentomra, kívül írta a' napot, boldat, tsillagokat*) Itt nints semmi egyéb mod, hanem hogy ha vériből ki-botsáfsunk 's ketske vért tegyünk helyyibe.

CHARLOTTE. Nemtelen ketské vért a' De la Roche vérhez? inkább maradjon örökre meghalva.

Dr. BOMBÁST. Még egy van a' mitől várok --- (*mutat a' pádimentom' figuráira 's ki-áll eszakra, 's délre terjesztett karokkal, fel-veve szemeit*) Minden világokat éltető mágnesi folyónak szent forrása! méltoztass különösebben jutatni most ezen szent tzelra? folyj-le az érző-inak fél-ágaim 's egybe gyűlve lelkembe, a' kis tóból ömölj által ezen üres halál-képbe, hogy éljen másodszor --- (*a' mejjére egy tükört függeszt, 's néz félre, más világra szegzett szemekkel*) Pauzát tartson minden földi indulat! ugy ne legyen semmi külömbség a' nemek közt, mint a' fir-éjtzakájába az ő poraik közt! --- Az örök nap jö itt fel, 's az ítélet menydörög --- szent borzadással vonja minden félre magát! (*Charlotte reszketve távozik, Bombást a' beteggel szembe állva merőn néz, 's jobját fel-emelve*) Te halando kéz! mostan a' Mindenható jobjának meg-nyujtása! tégy tsudát!

TIZENKETÖDIK JELENÉS.

DOCTOR COURTE ('s az előbbiek)

DENGLOS. (eleibe menve) Doctor Uram! tegyen a' mit lehet ezzel az el-ájult gyernekkel (oda menyen Doctor Courte 's tapasztja a' pulsust)

Dr. BOMBÁST. Tökéllétesen meg-hólt volna; ha a' mágnesi tengerből nem halásznám most ki a' lelkét; alig kapom, mindjárt ki-tsuszik a' kezemből.

Dr. COURTE. Híszem a' pulsussa úgy vót a' mint kell, (a' szíve körül surolja, 's szagoltatja)

HENRIETTE. (sörken) Jaj Istenem! - - hol vagyok?

Dr. BOMBÁST, Már most itt a' hatalmasnak segedelmével; ilyen után ezen kéznek szolgálatja által.

CHARLOTTE. Oh édes Mindenható Doctor Ur! az Isten áldja meg! már izokszor-is vissza hozta az életre.

Dr. BOMBÁST. Isten után! mi' csak az Ő kezei vagyunk, mutatni mint az óra-mutató az Ő véghetetlen hatalmát - - Hát hogy van a' Kis-aszony? nem fáj a' feje?

HENRIETTE. Nem.

CHARLOTTE. Nem fáj semmid?

HENRIETTE. Áh! nem - -

CHARLOTTE. Doctor Uram! ne adnánk bé - valamit?

DENGLOS. A' szívének kell az orvolság.

HENRIETTE. Az meg-kapta a' maga mérget Édes Apám!

DEN-

DENGLOS. Hát ha megkapná a' méreg ellen való orvosságot - is ;

BERNÁRD. (oda menve meg-fogja a' kezit)
Kedves Angyal!

CHARLOTTE. (Dengloshoz) Most az egy-
zer jól szollál: nem-is kell huzni halasztani; mi-
nekelőtte a' világ meg-nyitná a' száját - - -

HENRIETTE. Oh kedves Anyám!

CHARLOTTE. Amannak ugy - is vége - - -
hallod, hogy ökeme milyen volt?

DENGLOS. Igaz hogy Louisról ezt nem hit-
tem volna: gondold azt meg Henriette! hogy ő
téged hűségtelenül el-hagyott - - - továbbá hogy ő
maga arra int ezen levélbe, hogy azt tselekedd a'
mit én tanátslok, az én tanátsom pedig kedves lé-
ányom (egybe adja Bernárdal a' kezeket) hogy adj
a' Grofnak egy gyűrűt-

Dr. BOMBÁST. Az - az egy tartja - meg a'
mindennapi nyavalya - töréstől.

Dr. COURTE. Valóban az meg gyógyíthatja.

HENRIETTE. Ah Louis! miért taszítasz
máshoz? a' midőn utánnad mehetek?

BERNÁRD. (meg-szorítva kezét forron) Egy
ilyen szeretőért hurubába le - költözném, 's nap-
számosnak öltözném; sőt még a' Mu'sától-is örök-
re meg-válnám - - - már most imádlak Henrietté -
- egy új világ nyílik - fel előtttem.

DENGLOS. Ha szeretted Henriette! fogadd-
meg a' mit írt.

CHARLOTTE. Ha a' koporsóba nem akarsz
taszítani kedves Léányom!

(*Bernárd a' maga gyűrűjét be-vonja a' Henriette ujjába, Charlotte a' Henriette ujjából a' Groféba reszen egyet*)

BERNÁRD. (*ki-terjesztett karokkal meg-öleli, 's meg-tsokolja*) Ez a' szeretet, igaz gyűrűje, a' mely magába foglalja az ő boldogságát.

DENGLOS. 'S az örökkévalóságot ígérő fatyú gyűrűknél többet tellyesít; az Isten áldjon-meg titeket!

azonba a' Kárpit le-esik.

VÉGE A' MÁSODIK FEL - VONÁSNAK.

HARMADIK FEL - VONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

BERNÁRD. (*egyedül*)

Meg - házasodni vagy meg - nem házasodni; ez a' kérdés: mellyik nemesebb az elme előtt? nyakan fogva maradni - é egy - néhány buza szemért, hogy a' panaszlo kalitzka a' házi echoval a' sir' hallgatásáig tsengjenek; vagy ki-vonni egy ujjatskából azt az arany gyűrűt, mely egy örökös vas fog-sághoz lántzol: 's azonnal az ifjuság mosolygo egéről, mező patak felett szabadon trillázni. --

Meg - házasodni, -- alunni -- 's egy angyal' karjai között aluva - el azt mondani: itt minden fohaitásoknak vége, 's azoknak az ezer ado-fizetéknek, mellyekkel a' test az ördögnek tartozik -- Ez maga a' paraditsom, mellyet a' meg-engesztelődött Isten vífsza ajándékoz. —

Meg-

Meg-házasodni, --- el-alunni --- el-alunni? talán fel-is ébredni? itt a' bog --- Mert azon menyei álmokból mire ébredünk - fel, minekutánna a' minden bájokkal varáz'slo tündér - várba elaluttunk --- ez meg - állit --- Ez az a' vissza - tekintet, mely az ifju legyénységgel egészen a' meg - ő szülésig szenvedtetí, a' szerelem' égető szorongatásait --- Kísoda álhatná különben ki, azokat a' rettenetes paroxysmusokat? azon tüzes nyilak' záporát, mellyeket a' szünetlen nyilló szép leányokrol lövöldöz a' szerelem Istene -- az ő ellene álhatatlan hadi mesterségeiket --- angyali kedvességgel való közelítéseket, önként való meg - hodolásokat, 's mikor a' magunkét meg-ölelnők, mostoha el-távozásokat. ---

Ha nálla magánál a' paraditsom ajtaja' kolt'sa; ki nézne a' kerten által, égve és fárgulva?

De a' fel - ébredéstől való félelem a' mennyei álmom után, 's az a' tsudálatos Tobozo' szigete, a' honnan minden evező le - fórrázva tért vissza, az akarát erejét el-veszti; 's azt tselekszi, hogy inkább ezeket a' rofszakat szenyedjük - el --- a' mellyeket esmérünk, mint olyanokra kárhoztalsuk magunkat, mellyeket nem tudunk ---

Igy a' meg-gondolás a' paraditsom fénnjét elhalaványítja, 's a' bé-meneteltől kedvünket el-veszi, ne hogy majd ki üzetve bujdosunk, 's egy szerentsétlen maradék fizelse örökké, a' gyönyörűség rövid álmát. --- (Pauza)

De hogy kelljen meg - engesztelni hát azt az Istenséget, a' mellyet meg-tsalni nem lehet? egy főrrásnak tsak folyását lehet vezetni; 's nem hely-

lyesebb-é, egyenes Cánálison vinni - le? mint ezet
gömböken kártékonyul tévelyegtetni --- 's végre a'
leg-nagyobb kérdés, hogy van-é a' kérdésnek hely-
lye? Szerellem, Mu'sa, betség --- a' lant gyász-
ba borulva némulna örökre - meg --- 's a' szerelem
ragad mint a' szélvész --- Menj tehát szerentsés
avagy szerentsétlen tsillagom elől! (meg-indul)

HATODIK JELENÉS.

BERNÁRD és AMADÉ (az utszán sebessen
menve szembe)

AMADÉ. 'Alázatos szolgája a' Grofnak! ör-
vendem, hogy szerentsém van ---

BERNÁRD. Hát hogy van? mikor jött?
hogyan érkezett?

AMADÉ. Frissen, éppen most, hogy vannak?

BERNÁRD. Én Barátom olyan formán,
mint mikor Ádámnak, az Isten Évát eleibe vitte;
hogy én se legyek ebbe a' szép világba egyedül.

AMADÉ. Tám házasodik Nagyságod? kit
veszen?

BERNÁRD. Denglos Henriette az a' szép
Éva; nem alább való annál a' leg-elsőnél ---

AMADÉ. (gondolkozva) 'S hogy lehet az?
nem volt akadály közbe?

BERNÁRD. (mutatja a' gyűrűt) Ez a' lántz-
fém az örökkévalóság kerek képe mindent egybe
foglal: már mátkás vagyok vele, 's egybe-is fo-
gok eskünni.

AMADÉ. (gondolkozva) Henriettének jó
kedve van?

BER-

BERNÁRD. Meg-gyúl az - is a' Hymen fá-
lyáival. —

AMÁDÉ. Hát most?

BERNÁRD. Egy fátális történet --- az a' de-
rék ifju Louis ---

AMÁDÉ. Esmerem --- mit csinált?

BERNÁRD. Egy valóságos romános tettet,
mely az én mátkámnak meg-adja a' Poétai szintet

AMÁDÉ. Ugyan mitsoda bolondságot?

BERNÁRD. Ti hideg láikufok annak neve-
zitek : mi 'Seni furtsaságnak - - -

AMÁDÉ. Már szeretném látni meg-születve,

BERNÁRD. Halva meg-láthatod, ha fel-ke-
resed.

AMÁDÉ. Meg- holt?

BERNÁRD. Nem holt, hanem agyon lőtte
magát, levelet írt annak, a' kit reménység nél-
kül imádott; 's úgy tett mint egy szabad Génie;
le-vetette a' lántzokat, 's fel-repült a' csillagok
közé.

AMÁDÉ. 'S ugyan igaz ez?

BERNÁRD. A' levelet láttam én? 's Ámália
ötet, mikor kétségbe esve el-ment a' tselekedeire

AMÁDÉ. Ugy-é? Ámália? (*magába*) De-
rék hiteles kutfő! (*gondolkozik*) 's azon busul
Henriette?

BERNÁRD. Igen az igaz; de szüléi szava
mellettem van, 's engem-is másképpen kezd nézni

AMÁDÉ. Mielta van ez a' képtelenség?

BERNÁRD. Tegnap tsak minden:

AMÁDÉ. (*magában*) Képzelem én hol van
ő; egyet próbálok.

BERNÁRD. Barátom! én soha sem flettem így-

AMÁDÉ. Aljon csak egy pillantatig Nagyságod! nékem egy dolog jutott eszembe: le-festettette-é Henriettét?

BERNÁRD. Eszembe se jutott.

AMÁDÉ. A' szüzesség ideálját le-venni; lehetne a' Grátia képe alá írni verseket: még hát nem késő, sokat nyer vele előtte a' Grof.

BERNÁRD. Köszönöm kedves Barátom! nagyon el-köteleztél; de hogy lehessen ez?

AMÁDÉ. Hiszem éppen arról juta eszembe, hogy velem egy utazo kép-iro jött, a' ki a' milyen nagy (az örökkévalóságra dolgozó) művész, éppen akkora bolond: a' mint szokott lenni. —

BERNÁRD. Brávo! már az pontba úgy van; Vigy oda Barátom!

AMÁDÉ. El-késik Nagyságod, 's nékem - is egy kis fontos útam van más felé.

BERNÁRD. Segítség valahogy réá kérlek!

AMÁDÉ. Jó szívvel: hanem nagy akadály van benne.

BERNÁRD. Mindent el - háritunk 'Senik a' 'Seni elői.

AMÁDÉ. Őkeme mint nagy bolond, duellált, 's artzul meg-vagdalták --- különben-is most mind görög vitéz tetteket fest, 's olyankor némely nap pántzélba öltözik siskason: most a' fiskát fel-sem emeli, mert úgy bé van raggatva, hogy olyan mint az ördög, csak a' fzeme --- ha a' király hívna se vetkezik - le, 's a' fiskat fel-nem emeli, míg a' bolondsága el-nem mulik. Románo

is ol-

is olyan volt, hogy a' királyhoz-is tsak úgy ment, ha a' kalap a' fejibe maradt.

BERNÁRD. Há! há! há! Az-az ember tet-
szik nékem --- szerezd-meg kérlek! ki-mondhatat-
anul szeretem az olyan 'Seniket.

AMADÉ. Ez a' leg-nagyobb 'Seninek-is e-
lég bolond --- meg-probálom, ha tsak el-nem bo-
dorgot valamerre. Hanem még egyet! beszélni
nem kell, előre légyen minden kézben, oda küld-
jűk; a' tárgyat eleibe kell tenni, 's magára hagy-
ni, hogy dolgozzék; különben magát gondolja, 's
mindent ott hágy.

BERNÁRD. Hát mikor lehet meg-esmer-
kedni vele?

AMADÉ. Ha meg-nem háboritva dolgozik,
's jól találja; mikor el-végzi, madarat lehet fogat-
ni vele, akkor talám ki-is vetkezik.

BERNÁRD. Éppen ilyen ember kellett né-
kem, tsak siess! én-is egyszerűbe el-rendelem Den-
glosnál, hogy mihelyt el-jő, fogjon hozzá; dél előtt
jön-el?

AMADÉ. Ha réá vehetem, 's el-nem indul
holnap.

BERNÁRD. Mihelyt el-jön, egy legénytől
izenjen-bé hozzám. Tsak frissen! Adieu! (el-
mennék ketten két felé)

HARMADIK JELENÉS.

HENRIETTE. (otthon egyedül)

Tehát készen vagyok, mint egy innep-nap-
ra fel tzipfrázott áldozat? de nem az égnek, hanem

az elűtőletek' rettenetes Bálvány-Istenének, a' mely többet öl-meg a' háborunál --

Mennyei Atyám! botsáss-meg! mikor az el-tár előtt reszketek, 's talpam alatt ég a' pokol --- mikor az első szentség-törő szó jön-ki meg-fertéztetni ajakimat, jöjjön-ki azzal az én lelkém - is 's el-válva a' Molok áldozatjától, menjen-fel Hozzád! Ne engedd ki-mondanom oh Mindenható! Örökkévaló! mikor a' hév pádimentum emelkedik, 's a' templóm el-setétül; 's a' Sátán várja, hogy a' te Neved' káromlása meg-szülefsék: mutasd-meg azon színedet, mellyel fellegeidről menydörögve itélni fogsz: hogy a' meg-indult könnyek, a' jég-hideg ortzákan maradjanak, 's a' hamis esküvés előtt meg-némuljanak el-fejérült ajakaim.

HECHTEDIK JELENÉS HENRIETTE és DENGLOS.

DENGLOS. Jó reggelt kedves Léányom! Az Isten áldja-meg néked ezt a' mai napot! ha fellebbe jön-is a' reggel; tiszta leszs a' tsendefebb-ég dél felé --- senkinek se szép az egész napja; az enyim reggel volt igen szép, 's most azért fekete egészen le-napnyugotig --- mellyiket választanád? ugy virágózni-é mint egy ró'sa, a' mely a' millyen pompája tavasszal a' kertnek, nyárba senki rá se néz: vagy mint egy gyümöls-fa, mely mikor az e-fáradt efsztendő a' kedves tereh alatt sohajt, 's a' levelek halaványon butszuznak-le, akkor-tündöklök ki leg-szebben!

HENRIETTE. Ah! nálam az efsztendőnek mind a' négy része egyé vált; az elsőnek fén-

nyére félegzett az utolsó ; 's a' reménység' virágza plántáját el-hervasztotta.

DENGLOS. Tsak azon más világbeli gyenge plántáknak ártott, a' mellyek ugy se maradtak volna meg --- még elég jokor ide valokat ültetni: én-is abba hibáztam-el, 's a' te fejedet-is Anyád eszet-el-fatsaro Románokkal teli töltötte --- az álom-képeket nem lehet ki-nyílt szemmel meg-ölelni, 's álmodni se lehet mindég; az élet' dötzögös útja fel-ráz --- a' leg-fáinabbb örömek nem-is birható valóságok a' földön; tsak addig miénkek, mig-nem azok még; mihelyt rá teszük a' bélyeget, tsak azzal maradunk, a' mire rá tehattük --- Ugy kell venni a' dolgot a' mint van, a' boldogságnak részei itt részenként jönnek, soha se mind egyült --- nem-is kell ször-szálra venni holmit: mert ugy el-vész mindenhez a' kedv, a' leg-bájo-lebb ro'sák tsontvázrol viritnak a' szép hajfürtek halál koponyáról lengenek; 's annak két ijjesztő üregeiből égnek azok a' vará'slo tüzek mellyek annyi evezőket, mint a' Párnsi ki-tett lámpások oda tsalnak, avagy mint a' temetőbe bujdosó tüzek az utazokat oda viszik --- Az okofság vezető lámpását kell követni, mellyet a' fejr haju idő viszen --- Mikor vará'sol valami, nézd-meg azzal a' szemmel a' mellyel a' földről el-hunsz --- Ne higgy a' jelenvalónak! a' mi leg-kiváncosabb leg-mérgesebb, --- tapasztalás kell tudni, mint terem a' virág. Látod anyád a' leg-szebb, leg-szelidebb leány volt, engem-is esmérsz; 's még-is a' mostani efzemmel meg-tudtam volna, mondani hogy a'

mikor kezet fogtunk, pokolba indulunk. --- A' Bernárd attyával jól ki-jött volna, a' mint az egy ilyen formával jól-is jött-ki. De nem álhatta, mert éppen olyan bolond volt, mind a' fija most, a' ki hasonloképpen lélsz olyan okos, derék ügyes és jó ház-tartó ember, mint az Apja voli; tsak te bánj jól vele; Ő enged az okofságnak, tsak te meg-ne kívánd; 's ha Ő kívánja, a' fejérnépnek illik hajolni, --- a' Poézis nyavalyája a' fő benne; de ha te bé-töltöd a' lelkit, nem repdes többé az üres áerbe. Egyéb-aránt a' fok ölsi jóság securitás akkorra', ha a' szeretet el-mullik: gádzagsággal: egy jó ember mennyei örömekeket ferezhet, a' leg-később télbe-is; a' mikor minden virágzott helyeket hó temet: Légy meg-nyugova a' jövendő iránt; a' mellyet én úgy látok, mint te a' jelenvalot- - - A' Grof-is reménylen, nem fog késni: fel-vagy-é illendőleg öltözve?

HENRIETTE. Szinte mint egy halott az utolsó itéletre; úgy-is, a' világ Birája eleibe kell mennem, még pedig hazudni az Ő színe előtt- Oh Atyám! a' szentség-törés motska ezen ajakan marad az utolsó nap' fénnýére.

DENGLOS. Nem jól van kedves Léányom! az igaz; itt a' földön semmi sints' tökéletesen; de hidd-el! hogy többet láttam én meg-tartani, a' ki ebbe a' dologba mikor ígért akkor hazudott; a' szerelemnek természete, hogy minél szebben ég az angyal, halhatatlannak-is higgye magát, nem tudván hogy éppen akkor ég-el --- 's azután mikor ki-alutt, a' tárgyat vádolja, érezvén hogy

más-

mástol újra gyulhatna; és akkor indulnak-meg a' fetétbe a' pokol' kisértetei; az elmondott igék nem menkö vezetői a' föld-alatti tüzeknek - - -

ÖTÖDIK JELENÉS.

CHARLOTTE ('s az előbbiek)

CHARLOTTE. No! most tudom beszélt e-
leget: ne fogadd-meg! egy szó sem igaz; tsak a-
zon imádkozz! hogy az urad olyan ne legyen -
- minden beszéde a' volt, hogy szót fogadj,
légy szolgáló?

DENGLOS. Volt modja minden nap halla-
ni, miltyen a' Mu'sika, ha a' második hegedű
szünetlen primo akar lenni; 's a' hol piáno
vagy pauza kellene, contutta la forza kiált: ha
hajakat tépő dissonántiát akar, mindent tegyen úgy
mint te.

CHARLOTTE. Most-is ki kezdi?

DENGLOS. Én el - végezem; most ezt az u-
tolsó órát töltjük a' leányunkkal: együtt oszttán
tölthetjük, míg le-halad az élet napja; már né-
klünk-is hofszul az árnyék, 's nem sokára az örök-
kévalóságba vijsza - nyulik.

CHARLOTTE. Árnyék, mikor ilyen ko-
mor ember a' nap' mutatoja.

DENGLOS. Akár hól légyen a' nap, ez a'
teft árnyékat vét, mindenkor által ellenbe.

CHARLOTTE. Az Árnyék-is kedves, ha a'
szerelem zefírei repdesnek benne; de az lsten ő-
rizzen - meg az ilyen Decembertől! Te Henriette
szerentsés vagy, hogy téged az urad mind inkább
fog szeretni.

HENRIETTE. Oh kedves Anyám! én senkihez több szerelmet nem érezhetek.

CHARLOTTE. Hid-el, hogy észre se veszed, mikor eljő; mint tavasszal a' hó lassanként menyen-el, 's egyszer csak zöldellik 's virágozik minden. Még örvendj; hogy most jő, semmi se fogyott-el belőle, 's végig tart:

DENGLOS. Nints' szerentsételebb a' házasságba, mint a' ki finomabb szerelmet szomjuzó lélekkel van meg-verve, azt a' rövid idejű bűbajos lámpás hamar örökös sötétbe hagyja; mert az a' ki egyszer meg-gyújtotta, többé ujja nem gyújthatja; egyféle sóval ha a' víz jól lakott, abból többet fel-nem veszen. Az igaz hogy a' szerelem mindent ki-fizetne, ha a' Debitor csak hamar el-nem szöknék - - - A' házasságnak-is tava'sza van, melynek virága a' szerelem el-hull; a' gyermekek-be 's a' virtusra egyesített buzgosággal való törökedésbe nő a' nyara; mosolyogva jön az ősze, 's vár a' minden kintsevel le-folyt esztendő, egy jövő boldogobb tavasz' fénnjétől meg-csüörtözve.

CHARLOTTE. Mindég úgy szokott: egy néhány keserű erköltsi mondással frizeti ki azt a' a'theri füstöt; a' mely nélkül minden izetlen, 's azzal a' méreg-is kedves. Ne hidd! a' betsületes embernél holtig ég a' szerelem---

DENGLOS. Bággyadt világgal továbatska de az-az égi láng, a' melyet szerelemnek neveznek, a' millyen szép olyan el-tűnő látszat, --- 's előre mondom, ha pokolba nem akarsz esni, az égbe ne vággy --- Tud-meg! hogy mikor az Áprilisi Napfény 's első közt nő a' paraditsom, Ádám Éva

's Éva a' virágzó fák havazása közt el-ragadtatva mennek szembe; de mihelyt találkoznak; az a' mennyei valami nem szenvedhetve a' halando karokat el-tűnik, 's tsak azt a' formát hagyja ott, a' melybe meg-jelent. ---

HATODIK JELENÉS.

(jő-bé BERNÁRD Gálába az elébbiekhez)

BERNARD. (meg-hajtja magát, az után Henriettehez menyen kezét meg-tsokolni) Kedves kis-asz-szony! engedjen-meg, hogy azzal az édes reménységgel fogjam-meg ezt a' kezét, hogy réa naponként méltobb leszek: ha a' szeretétet és hívés-get kintséhez számlálja egy nemes szív, úgy bizonyos vagyok, hogy az én betsem meg-fog jőni:

CHARLOTTE, Igen kedves előttünk a' Grofnak házukba való lépése; --- De te Henriette! könnyes szemekkel fogadod a' mátkádat?

BERNÁRD. Ah! ha öröm-könnyek volnának, az én szemeim-is hasonlokkal felelnének: tsak egy harmatos reggel, a' melyre egy boldog élet napja jön-fel.

HENRIETTE. Mivel el-enyészett utánna hullanak, ---

BERNÁRD. Tehát huljanak a' hold eleibe! hogy mikor az éjtzaka mint egy Isten-asz-szony meg indul a' tsillagos meny alatt, gyöngyök tündököljenek lábai alatt --

CHARLOTTE; Biz a' hold szebb-is a' napnál; 's tulajdonképpen az a' szerelmesek napja.

DENGLOS. Tulajdonképpen a' tolvajoké; nem vi'sgálem a' hasonlatosságot: hanem ha hold,

az igaz hogy jobb a' melynek a' homályja. mint a'
melynek világa apad.

HENRIETTE. Oh! kedves Atyám! ha tsak
az nő, a' mit érzek: az tsak fájdalom ---

BERNÁRD. A' Szemérmetes holdnak-is, mi-
kor fenn az ő egén lessz, meg-jő a' világa ---

CHARLOTTE. Készen-é a' Pap?

BERNÁRD. Régen vár.

CHARLOTTE. Fogja-meg a' Grof a' kezit!
's menjünk! az aféle mind így szokott menni.

(*meg-fogja 's által-adja*)

HENRIETTE. Kedves Anyám! muljék - el
bártsak márol?

CHARLOTTE. Nints! semmi ok a' halas-
tásra, van arra hogy esünk tul rajta; menjünk!

HENRIETTE. Istenem botsáss-meg!

BERNÁRD. Együtt engeszteljük-meg jó Hen-
riette! 's te-is meg-engesztelődöl; minden álmo-
dat tellyesíteni fogom.

CHARLOTTE. (*mózdul, mindent mozdit-
va*) Menjünk!

BERNÁRD. Tsak egy kérésem van; siető,
még ma véghez kell menni; egy nagy kép-iro mű-
vész utazik itt által; engedd-meg Henriette! hogy
le-vétefselék ezen az utolso napon, mint még léá-
nyát kedves szüléinek: hogy maradj itt hajadön
meg-koszoruzva: Reménylem az Ur maga örven-
deni fog ezen az uj esméretségén: szörnyü tsuda-
bogár, valóságos 'Seni; meg-beszéllem az úton
a' bolondságait.

DENGLOS. A' Léányom le-írását akarom,
mert mind halogattuk: de az uj esméretségén nem
kapok

'kapok; mindenik a' mi szépje van, azt teszi kívül, ú-
nom annyit fordítani rá, hogy ki-tanuljam mit ta-
kar --- egyéb aránt-is az időnek kevés része disku-
rálni való; minden ujj esmeretség pedig ujj ados-
ság Capítális, mellyet azon parányi időből, a' mely-
ből annyinak kell ki-telni, interesezni kell --- de
itt tsak pénzt nem szabad mástól el-lopni, időt pe-
dig, a' mit vissza szerezni nem lehet, szabad a' mint
tettzik kinek-kinek; holott a' ki egy napját más-
nak el-rontja, annyid részbe meg-ölte ötöt, a' hány
napja annak hátra van.

CHARLOTTE. Meg-né tanulja a' Grof en-
nek a' tsuda embernek komor természetét, ha bol-
dog akar lenni --- De jól kezdi: köszönöm a' léá-
nyomrol való meg-emlékézést; tsak azért a' gondo-
latért-is, hogy a' képét itt haggya, meg-érdemli
az Originált.

BERNÁRD. Tsak azon 'Seni bolondságait nem
tudom, méltoztatnak-é meg-szenvedni?

DENGLOS. Talám tsak nem olyan nagy
'Seni, hogy fel-gyujtsa a' házat? Ha tsak a' féle
bolondság, miért ne? 'Seni nélkül-is minden-nap
kell szenvedni.

CHARLOTTE Az semmi: Musikus, Pictor,
's még (*mosolyogva*) a' Poéták-is néha --- Beszél-
je-meg az uton --- Menjünk.

(*nyitja az ajtot 's el-mennek*)

HETEDIK JELENÉS.

LOUIS. (egyedül)

Rettenetes hatalom! ha le-vetettél az égből,
 töröld-ki emlékezetét: vagy engedd-meg! ha a' le-
 hánt angyal ördöggé válik --- Tsak képzelni-is a-
 luva ötet egy más' karjai közt, egy pokol ég kö-
 rülöttem -- oh! ez a' mérég a' lélekbe hat; tsak ez
 a' másik (fogja a' pislolt) mentheti-meg ---
 semmi sem egyéb egy büszke rab-szolgaságnál;
 fenn valva a' királyt, alá a' pokolnak adozni; 's
 még végre az égre sirva lántzokba vitetni-le ---
 Ha ilyen erős az ellenség, van-e egyéb mod,
 hanem a' hidat el-vágni?

Fogadd-el anya föld a' tiédet: a' te gyer-
 mekid mind addig sirnak, míg elég mérget szívá
 a' mejjeden alusznak-el --- engedj-meg anya! hogy
 el-hagylak: az atyámat akarom-meg látni, 's az ő
 meg-szabadított részét vinni haza; világról világra
 indulok, míg meg-találom ötét, vagy az örök halált.

Feneketlen méjség! meg-szűnnek-e azok a'
 togyogo világok valahol? van-e vagy egy boldog
 köztek? vagy mindenikből jaj kiált a' tronushoz?
 Mennyei Atya! honnan hallgatod? 's választ nem
 adsz, míg itt el-vefztett ligyemet elődbe nem
 vilzem.

Ki-álhatatlan vakság! ki-nyílt szemmekkel
 semmit se látni --- a' bé-hunt pillantók' kárpitján
 tul hinni a' meny' világot, még-is a' sötétbe tátott
 szemekkel tévelyegni ezer kísértetek között --- sa-
 ját iragynak az vagyok ---

Mitso-

Mitsoda hatalom kérdetlen taszított-bé ide? kényszerített ehhez a' méreggel teli vendégséghez ülni, részegen az égbe tévelyegni, 's halálos sebbel le-esve, végre torturával fizetni-meg az ebédet -- ki-vettetve mint egy szemét, ki-tudia hová 's miért? Tsudálatos bog! tsak ketté vágni lehet (vészi a' pistolt) Örökkévalóság' titkos kárpitja! ha alája vagy egy halando szavának vettetve, emelődj fel! gyulj-meg hatalmas láng! (a' pistolt' a' szájához vészi fel) 's olts-ki egy pöklöt! (Amadé meg - ragadja)

NYÖLTZADIK JELENÉS.

LUOIS és AMADÉ.

AMADÉ. Meg-álj balgatag! ha a' világ fenekéig mind menni nem akarsz: ezt a' lépést vala-mig előtted leszs, mindenkör meg teheted, de vis-sza egyszer sem; meg-gondóltad - é? hogy ha magaddal szabad volnál-is, mást meg sebesíteni nem szabad: oh Louis! el - szökhetnél volna a' te barátod' hire nélkül?

LOUIS Mitsoda fátum hozott téged ide? engedj-meg! egy olyan sebem van nekem, a' mely egy mást sem enged éreznem, minden vér - tsepp azt táplálja: ne vedd-el egygvetlen bal'samat!

AMADÉ. Méreggel gyógyít ez: még éppen jókor érkeztem.

LOUIS. Nevezz egy hal'samat méreg nélkül egy virtust se halgass-el --- mindenüt ott a' méreg 's tsak azért van az Antidotum hozzá téve, hogy minden nap uj halálra huzzon vissza,

G.

AMÁ

AMÁDÉ. Benned romlik-el minden Barátom!

LOUIS. Igen-is, ebbe a' rofsz edénybe romlik-el a' belé tett mennyei; 's annak formáját felvéve rútul-el a' lélek: azért akarom üreísen hagyni. —

AMÁDÉ. De van - é más készen a' melybe tölsd?

LOUIS. Egy tömlőtze sem akafok zárkoznj többé; a' hol lántzok közzül várjam a' szerentse sententziáját. A' belső ember, a' kit egy kard sem ér, mihelyt ez a' hejj le-esven a' mennyre szabadul, fenn mosolyog, a' midőn az ordito habok törnek alatt a' világok tengerén. —

AMÁDÉ. De jól lehet az a' mit a' mennyei nap' sugára meg-hatott, ki-van a' testi világ' törvénnye alól véve; tsak ugyan a' belső ember tsetsemő elébb, nő a' vírtustól tápláltatva; 's a' mint akkor van, mikor a' külső le-esik, úgy menyen a' más világba által. —

LOUIS. Éppen azért menyek-el; hogy itt meg-nyomorékulva, ne szülelessék úgy egy más világra. Ha itt meg-nem ért-is; hányat nem széd maga a' gazda le-virágul, vagy bimbóul?

AMÁDÉ. Bizzuk tehát réa; hogy ha a' métsnek fogytig kell égni, oltsa az a' ki meg-gyújtotta.

LOUIS. Ő oltja-ki mikor az örömet el - veszi, a' méts olajját; ha hatalmat adott ki-oltani, 's kérdésbe jöhet: éppen ugy az okofság' mérő serpenyőjébe van, mint egyéb; 's a' kérdés tsak a' lehet, hogy ekkor vagy amakkor égessük - é vagy le-oltsuk? A' tázet azért, hogy az ég' villámja gyuj-

gyujtotta; ne oltuk - é? 's egy Pestist mellyet az Isten bocsát? Ha törvény; miért nem olyan világos, mint a' felebaráti szeretet? --- még az nem leg-rofszabb, a' ki egy tuskot félre hárít az idő folyamatjából; vagy egy rosztol meg-tisztítja a' földet, a' vagy az erkölcsi haláltól egy embert megment --- Nem kötelesség-é futni? mikor az menthet-meg egyedül --- oh! olyan alá eshetik a' legjobb ember, hogy még az égre se lát vissza; 's méjjen tsusz mint egy ártalmas bogár; melynek életét ki-oltjuk, noha éppen olyan kevésbé gyujtottuk mi.

AMADÉ. Az Ember nem bogár, és ---

LOUIS. (*belé szollva*) Sok tekintetbe éppen olyan; alább való, a' mellyekbe fellyebb valónak kellene lennie.

AMADÉ. Éppen azért kell itt maradni, hogy a' mi rangunkat, a' mellyet a' Teremtő adott, meg-tartsuk; nagy titulus Isten' fiainak neveztetni: minél többet hibázott valaki, annál kötelessébb jót tsinálni; hogy adótságát fizesse.

LOUIS. Hidd-el! hogy mindenik nap' több új adótság jó, mint a' mit ki fizetsz; 's a' vírtus ez a' hiába ohajtott málka; a' mint naponként rutulunk, mind idegenebb, 's végre el-tűnve a' menybe, a' földön pokolba hágy. ---

AMADÉ. Pokol annak a' föld, a' ki rajta angyal akar lenni; légy fia az anyának, 's ő is inkább kedvez.

LOUIS. Oh! nekem úgy tetszik, mintha ez az anya meg-holt volna; 's az emberek mint va-

Iam nyűvek úgy járnának egy dögön; tsudálkozva, ha valamellyik meg-tsömörölve el-menyen.

AMADÉ. Ha az anyát meg-untad: testvéred az ő több fia, 's szereted magadat!

LOUIS. Azokat szeretem, 's hogy az én mérgem őket-is meg-ne vesztegebbe, el-rávozom tőlük; 's magamtól-is lehetetlen nem futnom, valamig ez az agyag motskol --- oh! talam itt minden a' ki fel-ébred, fut magától; 's azért kell szüntelen részegnek lenni valamitől, 's a' pokolba a' menvről álmodni, --- mint az éjjeli bujdosó úgy járunk irtóztató meredekek élein. ---

AMADÉ. Ezerek közül a' kik a' nap-fényen örvendeznek, te egyedül vagy az az éjjeli bujdosó; a' világ ugyan az: ha két klaviéron egy aránt játszodnak; a' mellyik rosszul szól, az van rosszul stimmolva.

LOUIS. Szerentse a' kinek szíve úgy van húrozva, hogy a' világ jádzasával eggyezik; nem tudom kívánjam-é, az enyim magábau dísónál, a' Mennyei Kappelmeisterél akarom egybe igazittatni: ez a' világ mind inkább egybe bontja; hogy még végtére a' kárhozat' rivásához hasonló hangot ad --- Barátom! olyan idegen helyt érzem én magamot; meg-fázom mikor erre a' mostoha anyára vissza nézek; 's úgy vonsz édes fulánkal egy titkos erő haza nem tudom hová, hogy lehetetlen maradnom --- mintha egy fergeteges éjtzaka egy puszván hátul a' fene vadok üznének, 's egy megvilágosított tündér-vár nyílnék-fel előttem. ---

AMÁ-

AMÁDÉ. Térj vissza Barátom ! erre van az a Tündér, mely a' pusztát vissza változtassa paraditsommá.

LOUIS Oh ! ne tölts olajat az én poklom lánjaira : ne mutass vissza arra a' paraditsomra, a' honnan ki-üzettettem :

AMÁDÉ. Vissza kell mutatnom, mert belé vissza akarlak vinni --- semmit se tsudálkozz ! igen is vissza vinni ; jer vissza a' világ' irtóztato szélé-ről, a' hová a' szerelem' hagymájsza vitt, 's meg látod hogy a' föld-szép - - ha látni akarod Henriettét, jöjj utánnam ! 's fogadd-meg, a' mit mondani fogok.

LOUIS. Látni ötét a' más karjai között ? a' gondolatja is a' világból üz-ki, --- meg - látni azon ajakokat, melyek másnak a' meny-országot nyitottak-fel, engem ki-zárva az örök sirás' sötétségbe ; azokat a' gyönyörűségbe el-égett szemeket ; a' más' egén azokat a' tsillagokat ; melyek tsak most ezen a' mejjén rogyogtak, mikor egy rajta nyugvo angyal az éjtzaka homályjából tüzes ortzákkal nézett-fel az ő hazájába ; -- A' mult éjjel mint egy, dühüdt úgy tévelyegtem ; ugyan azon hold süttötmég meg-nem változott, a' miolta paraditsomi ör rómeimre a' fák közt tekintett - bé --- tsak a' tor nyok keresztjei látszattak ki a' ködből, mint egy tengerből egy el-süllyedt város felett --- mikor gondoltam, hogy ott fekszik Henriette egy más-tól ölelve-még ; le-szakadó könnyeimmel szembe jött tek-fel a' pokol' lángjai --- minden pusztákról hívtam a' baglyakat, hogy repdessenek - széllyel hahogva ezen mennyegző felett. ---

AMÁDÉ. Nem volt semmi te bahó!

LOUIS. Nem volt? Hálá legyen néktek Egek!

AMÁDÉ. Te most beteg vagy: én gyógyítlak; fogadj-meg mindent.

LOUIS. Beteg Barátom! 's te egyedül hozsz nekem bal'samat.

AMÁDÉ. Tudják - é a' Denglos' Házánál, hogy festeni tudsz?

LOUIS. Nem.

AMÁDÉ. Te a' jádztó - színen fokszor és igen jól jádzottál; Guárrik egyedül 4-szer jelent-meg a' szekeresnek, a' ki 4. személynél kevesebbel nem akart meg-indulni.

LOUIS. Mire való ez?

AMÁDÉ. Jere tsak! nyerjük-meg az időt; mindent meg-mondok az után (fogja 's viszi)

LOUIS. Követlek téged' védangyalom! az örök éjtzaka' széleről vissza a' világba --- (el-mennek)

KILENTZEDIK JELENÉS.

ANDRE és AMÁLIA.

ANDRE. (Késsel surtval) Amália! jere adj ki holmit, hogy legyen minden készen maga idejében.

AMÁLIA. (varva) Tsak egy kifség lassabban: tám a' te dolgod fontosabb, mint az enyim ugy - é? láttad a' Kis-afszonyt, hogy öltöztettem-fel? 's most-is mind ma estvére dolgozom; kinek van gondja a' sok Luszteteket viasz gyertyákkal meg - rakni? fok pántlika fel - varrás 's a' többi ---

AN-

ANDRE. Tám nekem-is estvére 's még dél-re-is kell dolgoznom: ha én rofszul adok enni, ott éghetnek a' Lusztereid; a' Szerelem' Istenének kicsi szüksége az illuminátiora, nem-is e' féle isten, a' mely tsupa tömjénnel jól lakják.

AMÁLIA. Kérem, ne nagyozza magát: egész mestersége alávaló; minden nap dolgozik, 's még sints semmi belőlle, sőt ha az ember szorosan veszi, szégyenlem - is ki-mondani hová lessz --

ANDRE. Hová? hát azon piros posákba - is; mikor az én kezem alá jöttek, újság volt, azolta tölt-meg a' hold.

AMÁLIA. Jaj! be kevés fáinság van bened; látszik, hogy azt a' Románt se végezted még - el; millyen rég adtam oda! azt úgy kellett volna mondani: a' mi olta én vagyok olyan szerentsés, hogy kertéfsze legyek, az olta nyilt-ki a' bimbo.

ANDRE. Mi féle virág? szabad-é a' szagjáról meg-tudni? (*hozzá hajol*)

AMÁLIA. Három lépésre meg-lehet, (*félre vonja magát*) Ha tudni akarja: Noli me tangere.

ANDRE. Eregy! ne tedd magad, mintha nem te volnál.

AMÁLIA. Mászor nem voltam én; szégyenlem, hogy el - felejtettem volt, hogy én vagyok. még attól a' szellőtől-is el - pirulok, a' mely roltam másra tévelyeg.

ANDRE. Éppen ma lettél olyan el-pirulo.

AMÁLIA. Ma annak innep - napja: 's úgy jutott eszembe sok minden --- Már én-is el-menyek a' Kis - sazonnyal örökre.

ANDRE. Hiszem csak a' városra viszik.

AMÁLIA. De - hogy! a' kastélyt ki-váltják: 's ott lakunk: olyan szép homályok vannak a' kertbe, hogy el-rejtezhetik az ártatlanság az olyan tsintalanok elöl; de reménylem ott nem lesznek a' félek; mert téged' nem viszünk-el; veszedj itt Nánettel, nálla lesznek a' költsok. ---

ANDRE. 'Sugyan igazán el-méssz te a' kis-asszonnyal? csak hogy meg-menekedj töllem ugy-e? de nem-is tudom mi butt beléd, mert egészen meg-változtál --- most meg-láttál valakit abbol a' vidékből, 's meg-untál engem.

AMÁLIA. (*le-sütve fejét*) Nem; de látom, hogy a' mi-olta meg-esimertelek, minden nyugalomam oda van; 's halalos sebemnek nem talál-tam egyéb orvosságát, hanem ha el-távozom: 's ott virágzom-el, le-nem szakasztva senkitől -- mindig kerülni foglak: mikor a' Kis-asszony ide jő, én ott maradok, mikorti oda jötek, el-búyok --- ejtzaka mikor a' te képed üldöz, fel-szököm egy ingbe, 's mint egy kísértet úgy futok lobogo hajokkal a' hold világos mezitláb a' harmatba. ---

ANDRE. Kedves Amáliá! (*közelebb menve*) Hogy lehetsz te olyan kegyetlen? alig értelek vala-meg te ártatlan eremtés! ne cseszd magadat; hiszem az egész dolog csak a' te szívéd-től függ.

AMÁLIA. Lehetetlen Kedves Andre! haggy el-veszni engemet! a' virágnak úgy-is el-kell mulni, 's te-is nem sokára el-felejtessz.

ANDRE. Kedvesem! soha sem én, mig ez a' szív el-nem felejtí verni; Ha te el-mész nem maradok többé itt: eddig-is csak érted szenved-

tem

tem a' Ngos Afzöny' 'simbjeit: tsak egyszer te-
kintettem réád, 's mind el-felejtettem.

ÁMÁLIA. Vellünk se jöhetsz: egészen meg-
gondolkodtam; nem nézek több férfura, ártatlan-
ságnak szentelem életemet.

ANDRE. Azok az égő ro'sák nem Apátza-
tzimerei.

ÁMÁLIA. Mind addig járok a' hold-vilá-
gon sirva, míg meg-halaványul'nak, el-butsuzom
a' világtól örökre. Kedves André! Isten veled!

ANDRE. Oh Ámália! ne kinozz! hát ezt
ígérted te nekem? így szeged-meg annyiszori es-
küvéseidet?

ÁMÁLIA. A' mostoha sors választ-el --- ki-
nem mondhatok mindent --- Engedj-meg? 's em-
lékezz-meg arról, a' ki-távol tölled érted fohajtvá
enyészik-el - - -

ANDRE. Tudd-meg hát kegyetlen! hogy ha
ilyen hitetlenül el-hagysz; ezzel a' késsel vé-
gezem-bé mesterségemet; 's tulajdon magamot ké-
szítem-meg a' nyüveknek: akkor tudom fel támad
benned a' lelki esméret, 's leg-alább egyet fohaj-
tassz értem.

ÁMÁLIA. Ah kegyetlen! ne szólj többet!
mindjárt el-ájulok; lehetetlen ki-állanom --- haggy
magamra egy kíség, kérlek! mindjárt rofszul já-
rok, szt! valaki jön! --- siess, menj-el (jö-bé
Lukas.) nesze a' bolt-kolts! nyisd-fel, végy elé
holmit, 's ott várj-meg. (Andre el-menyeen)

TIZEDIK JELENÉS.

AMÁLIA és LUCAS.

AMÁLIA. El-ment?

LUCAS. (néz) El.

AMÁLIA. Majd-meg bolondul értem; megakarja magát ölni; igaz hogy egy kicsit beszélgettem szükségből; de a' mi-olta te ide jöttél, vagy három napja, hogy meg-láttalak, a' szememmel se nézhetem: mekkora különbség! egy bogánts 's egy ró'sa.

LUCAS. Én a' bortorján? (közeledik) vigyáz! ne hogy beléd akadjon ---

AMÁLIA. Millyen büszke már, hogy ő ró'sa: de tsak ugyan el-ne hidd magad! tsak távolabb! esmerem én a' férfiakat; a' leg-jobb-is mind közeledik, közénél mind közelebb jő, ha az ember észre nem veszi magát. (veszen a' kementzéből szemet) Imé Circulust tsinálok; azon kívül lépni nem szabad; különben egyszerűbe el-futok.

(meg-tsinálja Lucas körül)

LUCAS. De a' széléig el-jössz úgy-é?

AMÁLIA. Ennye istentelen! (meg-üti) mondom én, hogy minden férfi-ba egy ördög lakik.

LUCAS. Hát egy fejrénpbe hany?

AMÁLIA. Most mindjárt a' Circulusba benn-is széllyel - szaggattalak velek.

LUCAS. Egybe békélnek, ha elég közel mennek meg-esmerni, hogy atyafiak.

AMÁLIA. (meszebb áll) Tsak azért-is meszebb állok; néked nem szabad ki-mozdulni: ott maradj, míg az idő az X-eket rá vonja ortzádra.

LU.

LUCAS. Ha így télsz velem, az egész gondolatomat meg-vátoztatom -- ki-nem állom, ha feleségem lélsz --- nem bánom, kapok én mást; van a' ki-éppen úgy jár utánnam, mint én utánnad! -- maradj itt Circulusoftól. (ki-akar lépni)

MÁLIA. Meg-ne próbáld! soha rád nem nézek; csak most akartalak egy kis próbára tenni, nem olyan könnyű egy Szűznek örökösön el-vesztegetni magát --- Lásd! ki-mehetsz, ha tetszik.

LUCAS. Engedj-meg kedves Ámália! meg-nem mozdulok, a' míg nem parantsolod, még nem-is gondolok akaratom ellen.

ÁMÁLIA. Na! fogad fel hát, ha azt akarod hogy örökösön tiéd légyek --- de addig nem, míg a' kastély meg-nem lelsz, 's oda ki-nem költözünk

LUCAS. Addig ki-tudja kit látsz? --- de különben te azután-is látsz.

ÁMÁLIA. Azután te lélsz az-az el-fedő pa-i's, a' melybe minden idegen nyilak meg-akadnak.

LUCAS. Csak egyszer benn legyen a' madár a' kalitzkába: nem bánom, én kukutsáljonki a' rostdélyok közt; mikor látja, hogy ki-nem mehet, keserűségibe még szebben énekel.

ÁMÁLIA. Csak ugyan nem éppen erdei madár, egy kisérg közelebb a' kánárihoz.

LUCAS. Tudom az egész erdő nem tseng úgy, mint az-az egy kánári, mikor el-kezdi.

ÁMÁLIA. É hé! ilyen hamar ki-üti a' fejét a' vas-azeg a' 'sákból; várj-meg! csak azért-is az egész dolog másként lelsz már: hányon nintsenek csak itt a' városom, a' kik készülnek, meg-ölni értem magokat? Adieu! (menni akar) ott maradhatsz, míg a' haragom el-múlik. --

LUCAS. Álj-meg te kegyetlen! kénszeritelek ebből a' tzirkulusbol! ha nem akarod , hogy velem-is szaporodjék azon szerentsétlének száma --- úgy meg - varásoltál , hogy nem mozdulhatok innét.

AMÁLIA. Most az egyszer a' te hűséged 's kelemetes szavad erőt veszzen rajtam ; meg-engedek 's el-fogadlak az én karjaim közé : ha előbb mindent fel-fogadsz a' mit előtted el-mondok.

LUCAS. Mindent kedvesem ! édes az én ajakaimnak minden , ha a' tiédről jő ?

AMÁLIA. No! már most tökéletesen szeretlek ! Mondjad utánnam : de meg-ne mozdulj addig míg vége nem lesz. „ Kedves mindenek felett imádan- „ do drága angyalom Ámália! úgy szeretlek té- „ ged! hogy a' tűzbe bé-lépem ha kívánod.

LUCAS. (utánná mondja)

AMÁLIA. „ Semmit sem tsinálok , még nem „ is gondolok hired , 's akaratod nélkül.

LUCAS. (utánná mondja)

AMÁLIA. „ Pénzt mindenkor adok , a' men- „ nyit kérsz , soha számat nem veszek , semminé- „ mü dolgodrol nem tudakozodom.

LUCAS (utánná mondja)

AMÁLIA. „ Soha egy fejérnépre se nézek , „ még hozzá sem érek ,

LUCAS. (utánná mondja)

AMÁLIA. „ Mikor meg látlak , mindenkor „ égek , sohajtok holtig , minek utánná minden „ virágok el-hullanak - is ,

LUCAS. (utánná mondja , hozzá téve ezt) Kedvesem ! mikor a' késő ősz meg-rántzosít , mint egy alszu szőlő még edesebb leszel.

AMÁLIA. Nem minden rántzosodik úgy-meg. én tudom a' nagy szeretem miatt még a' nyár hévségebe el-olvadok. Ugyan tsák petsételd-meg a' te hűségedet azzal, hogy ha utoljára ilyen volnék-is (a' szénnel egy motskot tsinál a' pädimentomra) mint ez a' szén - mósok, édesen meg-tsokolnál; osztán punctum. Mutasd-meg (le-mutat) most előre ezen a' te hűségedet!

LUCAS. (le-hajol 's meg-tsokolja a' szén-motskot, 's az után fel-áll Amáliához hajolva) Már tehát punctum. (meg-tsokolja 's a' punctumot feketén red nyomja az Amália ábrázatjára, azonbanbá lépik - bé André)

ANDRE. Ezért várakoztattál istentelen! hiteszegett! láttam az egész dolgot --- ott a' bélyege feketén a' pofádon annak, hogy milyen vagy --- nem istennek, az ördögnek szolgálsz --- pedig, hogy észre vettem magamat, nem kellestsz ---

AMÁLIA. Nekem soha se-is kellettél --- már azért ördögé az ember, hogy valakit nem szerethet.

ANDRE. Hát miért tsaltál-meg? miért sírtál? hiszem, hogy a' mennyi szép afszony mind az ő tsalárd könnyeikbe főzik-meg az ördögök.

AMÁLIA. Mit tettem volna? (sir) a' jó szív 's sajnállás nem vitt réá, hogy durva legyek --- De tsak ugyan igen fok; 's azt mondom, hogy ha jó kell, menj-el innen; mert nékeim van, a' ki ilyen gyalázatot rajtam ne hagyjon.

ANDRE. (Lucasba) Nyomorult haszontalan! pántofli-alá-va!o! el-takarodj innen; ha mindjárt porul nem akarsz járni.

AML.

AMÁLIA. El-szenveded? nékem nem kell
 olyan gyáva ---

LUCAS. Tedd-le azt a' kést gaz ember! 's
 állj szembe ha mérsz i jer-ki ököltre! láfsuk, mel-
 lyik a' derekabb ember.

AMÁLIA. Ember vagy! már most méltó
 vagy hozzám.

ANDRE. (le-terzi a' kést) Haszontalan ne-
 sze ököl! ha kell (dultzolja 's egybe tépelődnek; 's
 Amália mosolyog Contentummal; azonban a' mint ér-
 keznek az Urak baza, hallik a' beszéd)

AMÁLIA. Félre! tsitt! patt! jönnek (le-tsen-
 desednek)

ANDRE. Most mindjárt meg-mondom az e-
 gész dolgot.

AMÁLIA. (közel hozzá sugva) Hallgass kin-
 tsem! mindent a' mit, kívánsz: tsak most halgass
 majd meg-beszéllem négy szem közt, hogy tsi-
 náltam bolondot Lucasból --- (be-jönek)

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

DENGLOS. CHARLOTTE, BERNÁRD, és
 HENRIETTE.

CHARLOTTE. Hát itt mi dolog?

AMÁLIA. Semmi sem Ngos Afzonyom! va-
 lamit kell ki-adnom, Jöjjön André hamar, (el-
 mennék)

CHARLOTTE. Hibát ne kapjak (Lucas-
 hoz) menjetek mindnyájon láfsátok dolgotokhoz

DENGLOS. Kedves Gyermekeim! áldjon-
 meg Isten beneteket! mások a' menybe kezdik, 's
 pokol-

pökölba végzik: ti a' földön kezditek végezzétek a' menybe, -- fontos pályára léptek; az Istennek fő tzéljára, hogy a' maga létét 's boldogságát közölje, néki flakat 's léányokat hozni elé. Mindenről a' mi ezen szent tzállal ellenkezik, mondjátok - le. Ha te Henriette áldozol-fel valamit, a' Gróf a' midőn a' Mu'sárol le-mond, nem kevesebbet tesz. Szeressétek mind a' ketten azt, a' mi nem változik-el a' hódakkal --- azt a' szépséget, melynek virágja a' vénségbe nyílik, 's a' halál sárga düledékein leg-szebben mosolyog mennyei illatot hintve vissza: a' virtust szeressétek egyesített buzgosággal, 's úgy egy mást-is végig mind inkább fogjátok szeretni --- Ennek a' léleknek a' szokás 's köz érdekse testét ad.

Néked különösen Henriette! ha meg-haragszik-is Anyád, ezt mondom: a' mikor az Uradat parantsolni hallod; tudd-meg; hogy engedetlenkedés 's engedelmeskedj; hogy ne parantsoljon; a' kezébe menő pénztől listár vigy, 's a' ház költségének a' jövedelemmel való egybe vetéséről, 's a' jövedőről az uraddal tsendesen értekeződj; mert ha egyszer ki-esik az ember, többé helyre nem ül; 's akkor a' különben leg-jobb házaság-is pokol lesz, melybe a' kísértetek csoportoznak --- Ha az Isten gyermeket ad; azt kényeztetni nem kell; egy olyan motskot tsinál ez, mely az utolsó rongyig meg látszik; a' kitsikori nevelés olyan az erköltsi formára nézve, mint a' külső ábrázatra nézve a' születés; az ilyen, ember-korába-is egy pillantatnyi kénynek a leg-szentebb kötelességit fel-áldozza ---

Vége oltalmazzatok magzatokat attól, hogy a világ ne végződjék a házatokba; mert a házasság mint az ambitio izolál: 's utoljára azt a haláltól való félcimet, hogy egy része az embernek a mellyet nem oltalmazhat többé, itt marad: mérsékelje a te-remtés' fő tzeljára igazgató böltsességbe való hit

CHARLOTTE. Eléget prédikáltál már; ha ezt az embert fokáig hallgatják, mind el-komorulnak: most el-kell hagyni a hideg havazást akkorra mikor el-jő, itt a ro'sa-nyílás tavaliz a virít; legyünk vidáman.

(Legény hozva a Staffeleyt 's vásznát a Grofhoz)
Ngos Uram! itt a kép 1ro.

BERNÁRD. Mindjárt egyszerűbe ki-menyek, mond-meg (ki-menyen a legény)

DENGLOS. El-kell hát egyszerűbe a belső szobába rendelni mindent; ne hogy az a bahomég haragudjék 's el-menjen. A Grof igazittsa - - - (a Grof ki-menyen) Henriette menj-bé! (Henriette bé-menyen busan)

Menjünk mi-is innét a másik szobába, hogy ne 'senirozodjék, a mint a Grof által vezeti.

(Denglos és Charlotte tul mennek, a Grof által vezet a Kép-1rot.

TIZENKETÖDIK JELENÉS.

(a' belső szobába LOUIS pántzélba, le-eresztett sisakkal, Staffelej 's vászon előtt, 's azontúl Henriette ülve szomorúan: csak ketten.

LOUIS. (rojzolva, el-változtatott hangon)
Mikor iratja magát valaki, ki-derülve kell lennie; ne hogy az el-muló idő-yáltozás 'a' vásznon maradjon.

HENRIETTE. Örökös ezen borulat az én ábrázataman ---

LOUIS. Olyan bájolo, mint az első szivárvány' borulatja: mikor a' nap a' győzedelmi kapun hívja-bé Florát az ő szép fergével.

HENRIETTE. A' szép Flora minden szép fergével enyészik-el a' le-ment nap után.

LOUIS. Tehát a' vissza sűrű napfény pirul olyan szépen a' fekete haj-fürtök felett; 's a' menybe két tsillag látszani kezd. ---

HENRIETTE. (magában) Istenem! mitso-da esmeretes lobbánás ez? (könyvez)

LOUIS. Ah! de ilyen hamar borul-el vakmerőségemért: 's a' meg-akadott etset mozdulatlan várja; míg azon könyvek két kristály - folyása a' tavasznak leg-szebb virágai közt le-bujdosik.

HENRIETTE. Sokáig várhat, míg le-foly-nak: kövesse azokat, 's fesse oda; ezen szemek-hez tartoznak azok, minekutánna a' végzések buforrásivá tették.

LOUIS. A' szerelem istene néz-bé azokba; 's a' maga mennyei képét adja mindenik le-hengere-

Végre oltalmazzatok magatokat attól, hogy a' világ ne végződjék a' házatokba; mert a' házasság mint az ambitio izolál: 's utoljára azt a' haláltól való félelmet, hogy egy része az embernek a' mellyet 'nem oltalmazhat többé, itt marad: mérsékelje a' te-remtés' fő tzéljára igazgató böltsességbe való hit

CHARLOTTE. Eleget prédikáltál már; ha ezt az embert fokáig hallgatják, mind el-komorulnak: most el-kell hagyni a' hideg havazást akkorra mikor el-jő, itt a' ro'sa-nyílás tavaláza virít; legyünk vidáman.

(Legény hozva a' Staffeleyt 's vásznát a' Grofhoz)
Ngos Uram! itt a' kép 100.

BERNÁRD. Mindjárt egyszerűbe ki-menyek, mond-meg (ki-menyen a' legény)

DENGLOS. El-kell hát egyszerűbe a' belső szobába rendelni mindent; ne hogy az a' bahó meg haragudjék 's el-menjen. A' Grof igazítsa - - - (a' Grof ki-menyen) Henriette menj-bé! (Hen-riette bé-menyen busan)

Menjünk mi-is innét a' másik szobába, hogy ne 'senirozodjék, a' mint a' Grof által vezeti.

(Denglos és Charlotte tul mennek, a' Grof által vé-zeti a' Kép-író.

TIZENKETÖDIK JELENÉS.

(a' belső szobába LOUIS pántzélba, le-eresztett sisakkal, Staffeley 's vásznon előtte, 's azontúl Henriette ülve szomorúan: csak ketten.)

LOUIS. (rojzolva, el-változtatott hangon)
Mikor iratja magát valaki, ki-derülve kell lennie; ne hogy az el-muló idő-változás 'a' vásznon maradjon.

HENRIETTE. Örökös ezen borulat az én ábrázataman ---

LOUIS. Olyan bájolo, mint az első szivárvány' borulatja: mikor a' nap a' győzedelmi kapun hívja-bé Florát az ő szép fergével.

HENRIETTE. A' szép Flora minden szép fergével enyészik-el a' le-ment nap után.

LOUIS. Tehát a' vissza sűrű napfény pirul olyan szépen a' fekete haj-fürtök felett; 's a' menybe két tsillag látszani kezd. ---

HENRIETTE. (magában) Istenem! mitoda esmeretes lobbánás ez? (könyvez)

LOUIS. Ah! de ilyen hamar borul-el vakmerőségemért: 's a' meg-akadott etset mozdulatlan várja; míg azon könyvek két kristály-folyása a' tavasznak leg-szebb virágai közt le-bujdosik.

HENRIETTE. Sokáig várhat, míg le-folynak: kövesse azokat, 's fesse oda; ezen szemekhez tartoznak azok, minekutánna a' végzések bu' forrásivá tették.

LOUIS. A' szerelem istene néz-bé azokba; 's a' maga mennyei képét adja mindenik le-hengere-

dő tseppnek --- nem folytak szebben valaha az angyalak országán az ő le-esett testvéreik után --- a leg-kietlenebb pusztáról-is, a ki-magáénak számíthatia ezen briliántokat; kintse van még a' menyországba, ha onnét ki-vetett-is.

HENRIETTE. Szomorú örökség! tsak könyveket számlálni a' menyországba.

LOUIS. Még-is én a' világért nem adnám, ha azok enyimek volnának. ---

HENRIETTE. Fájdalom! azéi, a' ki után folynak mind addig, míg ama békefséges tengerbe az övéivel egybe találkoznak.

LOUIS Oh frigyrendő sors! szinte kívánni lehetne mindent el-vesztetni, 's olyan szép szemektől sirattatni-meg --- Ah! de mikor arra az égre nézek, melybe ez a' nyereség került: el-borulnak az én fizeim-is; 's nem látom tovább irni az aranyos felleg megett könyvező angyalt - - - nékem-is érzékeny a' szívem, 's örömet álmodom ---

HENRIETTE. Ah! tsak az-az egy-is marad a' valóság után.

LOUIS. Az igen szép valóságok testvérek az álmokkal -- nékem ez az etset állandobb birtokot ad; igaz hogy tsak a' vásznak; a' mit el-veszttek, itt meg-marad --- most sem utolsó szolgálatot tenné; tsak bár el-ne vesztette volna egykori tűzét, hogy ezen ország ro'sái, melyeket a' természet egy remeklő kedvébe festett, ezen a' vásznak-is ki-nyílnának.

HENRIETTE. Azon ro'sák, melyeket egy kedvezőbb nap-fény nyit vala, a'bú etsetiére jútottak; sárga az ő kedvelt színe; abból elegyítsen az Ur ha találná akarja.

LOUIS. Ha a' bű olyan szépen fest; ő legyen az én mesterem! a' halavány hold az én tsil-lagom! 's az-az én kedvelt színem, mellyel az én mesterem ezen országban festett --- De nem bántotta azon ajakok ro'sait, mellyek között kedvesebb a' folyamat a' fejez követsekről tsergő forrásnál --- avagy az én mesterem festette-e azt a' bíbor thronust mellyen a' szerelem Istene ül, a' nyíló ég' ámbrozia illattjaival repdestetve körül --- a' leg-szelidebb szava; a' midőn a' meg-illetett levegő mennyevé lesz; rettenetesebb a' meny-dörgésnél --- a' világon uralkodo okosság el-veti királyi páltáját; 's az ő fellegek felett lévő örök fényéből le-száll meg-hódolni, nézni, 's álmodni. ---

HENRIETTE. Kicsoda vagy Te felette tsu-dállatos vakmerő? a' kit a' kötelesség el-üzni parantsol; 's egy titkos erő vissza-vará'sol --- minden érzékenységeimet fel-lázzasztod --- ki-vagy? szolj! te a' kibe a' nagy Művész természet, ugyan azon remekjét másodszor tsinálta; avagy az anya-föld idő előtt ki-szült, minek-előtte a' trombita a' Napkelet fellegeiről le-szollott volna ---

LOUIS. Nevezz te magad-meg! ha az a' név a' szívedbe fel-támadott; hogy mint egy templom két felé nyíló ajtaján jöjjön meg-szentelve ki a' te ajakidan az új életre. ---

HENRIETTE. Mennyei lelkek! vegyetek-kö-rül! az ésküvés' szentségéről még égő ajakak! halaványuljatok-meg elébb; mint sem azt a' nevet a' szív' szentiből ki-hozzatok. ---

LOUIS. Ah! inkább maradjanak ilyen szépen pirulva-el el-temetett titkok felett!

HENRIETTE. Miért nem pítulnak azok is-
el, a' mellyek ezek felett szollanak?

LOUIS. (*fel-emelkedve*) Tsak ök magok tud-
ják egy-mással közölni titkaikat --- Engedd, hogy
sugják-meg annak szentségét egy-másnak, olyan
közél, hogy egy levegő se légyen közbül el-árulni
(*felé menyen ki - terjesztett karokkal, 's a' fískat fel-
bajtja*)

Még egyszer engedd-meg őket a' halál után
a' menybe találkozni! 's az után örökre válni-el!

HENRIETTE. Egek! botsásatok-meg (*meg-
tsokolják egy-mást; Henriette el-ájul*)

LOUIS. (*el-ámulva*) Henriette! Henriette!
Istenem! mit tselekedjem? (*nézi 's tapasztja*) Az
a' sárgaság, 's hidegség, melly a' halál rettenetes
Felseje előtt jár --- Oh! ha ez a' borzaszto jég-
volt abba a' tsókba, miért nem sárgultak-el egy-
szerre az én ajakaim-is az övéin? ha egyesülni
engedte az ég, miért választotta-el? oh! engedje-
meg egyszer még! hogy vagy azok ofszák-meg az
enyimék' melegét, vágy ezek azoknak fagyát. ---
Mindenható! (*bajolni akar, Dr Bombást be-nyit,
Louis a' fískat le-botsátja*)

TIZENHARMADIK JELENÉS.

Doctor BOMBÁST ('s előbbiek, az után Denglos
és Charlotte, 's Bernárd:

Dr. BOMBÁST. Ugy tetszik itt valami tör-
tént? (*meg-látja*) Egek! megint réá jött az áju-
lás --- (*közeledik*) Ez több az eddig valónál ---
(*mind be-mennek*) és hathatosabb mágnetizálást kí-
ván

ván --- A' leg-első, hogy el-távozzék egyszeribe minden -- tsak egy minutnmig valo mulatása-is ennek az idegen Urnak halálos.

CHARLOTTE. (a' Pictorhoz) Engedjeme meg az Ur! ---

DENGLOS. (belé szollva) Az Ur mint okos ember meg-enged; ezeknek az Uraknak despotai hatalmakat tudván: ha jobban leszs, jelentést té-szünk. Én magam-is hallván a' parantsolatot el-menyek; (magában) egyszer'smind az én kevésbé tudos Doctoromát-is el-hívni --- Jöjjön a' Grof-is velem!

EQUIS. (meg-áll meg-átalkodva, az után megfordul's indulattal el-menyen)

BERNÁRD. Istenem! vallyon el-mulik-e ez úgy mint az azelőtti?

DENGLOS. Reménylem? tsak menjünk hamar. (el-mennek)

Dr. BOMBÁST (Charlottéhez) Ngod itt lehet, mert hívó; 's szükség-is, hogy a' Kis-aszfzornak szépsége lévén, a' meg-tejendő illetések a' figyelem szentségét meg-ne fertéztessék, és az-az atyafiság fel-függesztődjék, mely hasonlo ahoz, midőn két különböző Sóbol Arcanum duplicatum leszs.

CHARLOTTE. (nézve fel o' Doctorra a' ki fel-teszi a' báromszag kalapat 's tükört függeszt a' mej-jére) Az égbeli isten után, minden bizodalman a' Doctor Urba! vegye elé megnyei mesterségét; 's hozza vissza egyyetlen leányomat!

Dr. BOMBÁST (körül bordonva titkokat láto szemeit, végre kegyesen le-néz az Olympusra, az u-

án a beteg felé) Veuillez le bien ! allez et guérissez ! Bizzék Ngod ! olyan ereje van az én akaratomnak ; hogy a' fenyés délre nyílt izemekre csak réá nézek , 'sel-alusznak ! 's a' mellyeket a' halál jég-ujjai bé-zártak-is , fel pattannak ha csak a' lelkek a' 3-dik ég' tsillagait meg-nem látta --- sőt azt mondom , hogy kanapémrol a' mint akarom , ízaz mértföldnyire úgy alusznak 's serkennnek az emberek , feküsznek , avagy járnak --- más plánetába is tettem próbát , de nem tapasztalhattam még mitsoda foganattal.

CHARLOTTE. *(nagy buzgósággal hallgatva)* Ezeren-vagyunk a' kik a' földön nem esmérünk más nevet , a' mely mint egy Palládium úgy őrizzen --- segittsen most - is ebbe a' szomorú esetbe mi raitunk !

Dr. BOMBÁST. Arra van az északi tsillag *(ki-terjeszti északra , 's délre karjait)* Jövel eredeti szent folyó ! 's ízalj alá a' véghetetlenből ! hogy az én lelkemből mint egy papirossal fel-fogott tiszteres nap-képből , egy ujj istenke sugározzan ! *(le-botsátja karjait)* Én mondhatom , hogy magam érzem most ízaz mértföldnyire sőt távol határ nélkül ki-terjedve teltemet ; s úgy szólva minden mások' testeit csak az enyim' ki-nyújtásának érzem tisztán.

CHARLOTTE. Oh ! ha bátorkodnám szólni isteni férfiú ! talán késünk ---

Dr. BOMBÁST. Nem lehet egy ilyen fontos dologgal sietni ; ez úgy látszik tökéletes halál ; 's a' sötétségnek , és annak tisztes pauzájának szükség tartani ; hogy a' trombitának illő majestassal le-

■ légyen -- Egyéb aránt mihelyt el-készül az a-
karat' mindenhatóságának jelensége, mely onnan
felgyűl jön-le; ha a' nyüvek már meg-kezdették
volna-is, ha a' pok-szálnál vékonyabb kötél foglalná-
is a' lelket a' testi világhoz, főt ha egészen el-
szakadt volna-is: én az akarat' erejével egybe-tol-
dom, 's vissza rántom. (nézi a' beteg) Itt az
ezer apro lelketsek a' hol az érző-inak egy-máft
vágják, most mind rogyognak, mint a' tsillogok
mellyek a' nap miatt nem lázhattak, míg a'
föbéli Monárcha le-nem tette az igazgatást, 's a'
mej-gödrinél egy ideale Centrum nem lett. ---

CHARLOTTE. Ah! rettenetes bámulásra
méltó férfi! nintsen tehát halál?

Dr. BOMBAST. A' leg-szebb állapot: az
egész bőre egy tündes tiszta tükör, melybe a' vi-
lág látszik --- Imé az idvezültek' tsendessége 's el-
ragadtatása ezen ábrázaton! éppen most a' testi
és lelki két világok köz-szélén befűll egy angyal
lal; az felette hívja által --- már ideje, hogy meg-
szóllítsam --- mitsoda felsőbb erő szállott-le ebbe
a' halando testbe? mint egy menydörgés ugy
ráz: --- magam irtozom magamtól (meg-áll a' beteg
előtt rettenetes ábrázattal, jobb tenyerit a' fejére te-
fűzi a' betegnek, a' balt a' szíve gödrire, 's az orrá-
ra fu) Miként az első agyagat fel-clevenitette
a' mennyei lehellet; szint-ugy most életnek min-
den folyamatjai induljatok-meg! (néz fel azután
akarat erejével ráa fu a' szemekre) Kényszerítlek ti-
teket letétségben alvo szemek! nyiljatok vissza
erre a' világra! (jönnek-bé Denglos, Bernárd és D.
Courte)

BERNÁRD. Istenem! még fel-nem ébred; olyan mint a' halál: mit kellenék csinálni?

Dr. BOMBÁST. Én meg-tettem már; nem azt a' mit kellenék, hanem a' mit lehet a' földön. Hála a' mennyei Protomédicusnak! hogy Doctorrá lettem: mikor reggel ki-indulok mint egy Generális az emberi nem leg-rettenetesebb ellensége ellen, látom a' halált a' mint fut a' fiaszteren hordva kaszáját.

DENGLOS. A' Doctor Ur után? (*a' másik D. Courte nézi a' beteget a' Denglos intésére*) Dr. BOMBÁST. Hogy meg-vesztegete, próbált: de én már győzedelmeskedtem rajta! ezer esztendőök múlva-is a' földön élek és járok én azoknak lábaiban a' kiket meg-tartottam 's mind az enyim a' mit késő maradékaik tesznek.

DENGLOS. A' rossz tetteik-is? hát a' kik el-esnek azon valoba nemes hadban, azoknak el-maradt tetteik kiék?

Dr. BOMBÁST A' meg-tartottakhoz képeest mindenkor nagy a' nyereség.

DENGLOS. (*magába*) Az-az erőssen bizonytalan nyereség egyedül nálad bizonyos.

Dr. BOMBÁST. Mennyin lélekzelnek általam, 's mennyi jajt el-némitottam!

DENGLOS. Leg-bizonyosobban azokat a' kik nem lélekzenek többé. Ugyan csak magam-is igen nagyra betsüliök egy olyan embert, a' ki nem pafusokat ír a' más világra; hanem különös arra való talentummal réa határozza magát, egész életét jajjak közt tölteni, 's hogy azokat apafsza azért mond-le az élet nyugadalmáról, nem a' hiért, és pénzért.

Dr. BOMBÁST. (*meg-látva hogy a' mástik-
ad-bé a' száján*) Oh nagy Aesculáp ! mint kell bo-
szonkodnad, mikor némely tanítványid olyan idét-
lenül motskolják szent hivatalodat --- hallja az
Ur ! szent borzadással jöjjön ki abból a' kerület-
ből ; a' mellyet meg-fertéztetni mérészlett -- Nem
esméri az Ur ? hogy az Extase, desorganization --
látszik hogy nem ; mikor mint egy kolibába lévő
lónak úgy tölt-bé a' száján --- ezt nem olyan vas-
tagon kell curalni.

Dr. COURTE. (*Dengloshoz*) Itten halál még
eddig nintsen, az igaz hogy lehet ; mert az el-al-
vás olyan méjj, hogy szinte csak a' tartására néz-
ve különbözik: de nekem ugyan csak reménysé-
gem van.

Dr. BOMBÁST; Hallja Collega Uram ! tud-
ja, hogy nem-is halgatta a' nagy Paracelsust ? 's
mind Báasztárd, a' ki azt nem hallotta' ---

Dr. COURTE. Itt a' kérdés nem az volna,
hogy mi mit halgattunk, hanem hogy mit tanul-
tunk avagy tudunk arra, hogy ez a' beteg ne hall-
gafson.

CHARLOTTE. (*Courtehoz*) Kérem az U-
rat ; az egész házom' boldogsága kívánja --- néz-
ze nagy bánatunkat -- se cura semmi rendbe nem
mehet.

Dr. COURTE. Értem Ngos Afzonyom ! (*ve-
fszi a' kalapját*) Látom hogy innét el-kell mennem
de annyit kötelességem meg-mondani ; hogy én meg
holtnak nem tartom, és el-kell követni minden föl-
di módokat-is, a' mellyeket az ilyen esetbe a' ta-
pasztalás meg-bizonyított. ---

Dr. BOM-

Dr. BOMBÁST. (*utánna*) Nyomorult féreg! hogy mered fejedet a' porból a' tsillagok felé emelni? (*amaz m nyen, Bombást üzi, Denglos kíséri*) Nem tartja meg-holtak? 's O ir nékem eszközöket előmbe? mintha nem állana előttem a' természetnek titkokkal teli Kamarája, melynek Ő a' küszöbéhez se méltóztatott ---

CHARLOTTE. El-mentek már hálá Istennek de oh kedves Dóctor Ur! van még mód? tud segíteni? ez az egyyetlen örömöm a' földön.

BERNÁRD. Az én boldogságomat bimbójaiba szaka-ztja-le a' halál.

Dr. BOMBÁST. Néki a' menybe az ő öröme 's boldogsága --- tsak ugyan még egyet próbálok: ha arra fe-tér-vissza: úgy annyira meg-szerette azt az angyalt, a' ki vel még most-is mind befzell, 's az agyagat úgy meg-utálta, hogy abból a' tiszta étherből többé bé-motskolodni nem akar (*meg-áll 's eléb fel-néz az után le-réá merőn, megint fel*) most indul le-felé, de az eddig mofolygo ábrázatja savanyadni kezd --- még-is még mind száll.

CHARLOTTE. Ah Istenem! (*le-térdel*) O mindenek felett való drága kedves mindenható Doctor Ur! ha szabad volna imádni az Istenen kívül. ---

BERNÁRD. Oh ha vissza jőne az életre, mindent meg-tennék, hogy azt meg-edesíttsem.

Dr. BOMBÁST. Meg-állott éppen a' testi világ szelén: ott lebeg nézve mind a' két felé, ide is tul-is a' lelkek világába --- Ah! milyen világos pillantásai vannak, de annyival kétségesebb ---
most

most válik - el --- egy fény folyá - el ábrázatját , 's
mennyei mosolygással enyészett-el ----

CHARLOTTE. Örökre ! Istenem !

Dr. BOMBÁST. Fájdalom !

BERNÁTD. Nem fogom én tehát az én má-
támat meg-ölelei !

Dr. BOMBÁST. Az ő lakodalma , a' men-
nyei világosságba van : itt az örök éjtzaka körül
kell világítani azon gyertyáknak , melyek jáz ő
ide való lakodalmára készítették.

CHARLOTTE. Nagy Isten ! tehát el-
vetted minden örömemet , ez az egy volt az én
méreggel teljes napjaimba ; 's ettől-is meg-fosztottal.
Oh ha ezt az egyetlen világító métsert ki-oltottad :
ne tulajdonítsd , ha a' letétségbe kétségbe-esve té-
velygek --- (nézi a' leányát) Henriette ! hald-meg
a' te nyomorult anyádnak szavat ! --- hogy hagy-
hattál egyedül a' földön ? tudtad hogy senkim fiats-
rajtad kívül ! --- serkenj fel kedvesem ! egyetlen-
nem ! --- nem mozdul ! Oh ! tehát réá borulok ; 's
mind addig firok , míg forró könnyeim a' halál je-
gét fel-engesztelik , (réá borul 's sír)

Dr. BOMBÁST. (fel-emeli) Ne rontsa ma-
gát Ngod ; el-se tsügedjen még ! Isten után még
egy reménység van ; ha magára haggyuk egy órá-
ig fátyollal be - takarva , 's égő gyertyákkal körül
véve -- (ki-szól) Leány ! gyertyákat !

CHARLOTTE. Kedves Grof ! ne jöjjön más
ide-bé : kérje-bé a' nagy fekete fátyolt , 's égő vi-
asz gyertyákat. (a' Grof ki-menyen)

Dr. BOMBÁST. Meg-látva a' halál tzerémo-
niáját jobban meg - gondolkozik az ő leányi köte-

lenség-

Jelségéről ; 's észre véve, hogy mindjárt késő lesz vissza térni; mikor nem-is vélnők, fel kél 's maga hozzánk jö.

BERNÁRD. (*hozza a' fátolt és gyertyákat ; a' fátolt által veszi Charlotte 's reá teríti; a' gyertyákat Bombást, 's körül helybezeri; Bernard még az ajtóhoz fut más rendbéli gyertyákért, 's azokat hozza*)

Szerentsétlen gyertyák! mellyeknek az én menyországom kárpitján kell vala rogyognotok; most égő koszorut formáltak a' halál éjtzakája körül, melynek közepében a' leg-szebb világosság ki-alutt.

CHARLOTTE. Henriette! Henriette! te felfel ott? ah! nem felel! --- irtóztató hallgatás 's az ő fetétsége abba a' világosságba -- oh! lehetetlen nékem a' pnsztán maradni egyedül. ---

Dr. BOMBÁST. (*meg-fogja*) Ngod visszaél mindennel: meg-mondottam mit kell tenni: haggyuk magába, ha egy óra múlva ő maga fel nem keres minket; akkor már nem a' Ngodé, hanem egy más anyá-é; 's akkor mondom: Könnyeknek Záporai omóljatak - ki! Most pedig ficsünk, hogy fel-ne érkezzék a' mi kéfédelmünk hidegséggel vádolni.

CHARLOTTE. (*menve*) Az Isten örökre áldja-meg eggyetlen Édes Bombást Ur!

A' Kárpit le-esik.

NEGYEDIK FELVONÁS

ELSŐ JELENÉS.

PIERRE és JACQUES (*künn a temető mellett*)

PIERRE. (*Szél zug*) Hallod! az ég maga meg-
eggyezik a' mi szándékunkba --- Nézd! milyen
feketén borul az éjjeli tüzi-játékra; dühösön zug
a' szél, minden a' házába vonta magát, nekünk
hagyva künn a' világot.

JACQUES. Én mind eddig betsületes ember
voltam, 's a' mint közeledem, irtozás fog-el.

PIERRE. Én - is az voltam, jól tudod: de
kétségbe vagyok esve; 's azt se tudom, mi vagyok,
két meredek' köz-élen ingva; vagy meg-kell öl-
nem magamat, vagy talám kisebb rossz, ha csak
egy részetskéjét annak el-veszem, a' mi a' világe-
ből engem illetne. ---

JACQUES. De az a' kérdés. honnan? Pál-
tól? Pétertől? a' világe csak az ár.

PIERRE. Fájdalom! mi magunk a' helyett
hogyan a' világei volnának, ki-ki a' világot kívánja
magáévá tenni -- minden fonákul van --- az idő
egy halsal szülte azon két tsudát, a' szegénységet
és a' gazdagságot: együtt szülte 's együtt halnak-
meg; mikor nem lesznek többé barazdák, 's min-
denik a' széles földet magáénak nézheti a' talpa
alatt lévő fulajdonáról.

JACQUES. Annyija most-is van, a' kinek egy
talpnnyija sints-is; 's a' temetőbe a' nagy birtokos-
nak-is 3-sing az egyenlő orztáj szerint való mérté-
ke;

ke; a' szegénynek pora hamarébb a' szelekre kel-
ve-még nagyobb helyet terít-bé.

PIERRE. A' holtak osztozzanak akár mint;
nem bánom: nékiek akár mennyiiek legyen avagy
ne legyen; mindenek van, a' midőn senki szük-
ségek nints: de az élők közt lehetnek mi bizo-
nyos értelembé osztoztató Birák -- hányadik gaz-
dag nem a' pokolba fizeti annak segítségével szer-
zett kintsét? nem vehetnők-e el-attól, hogy a'
Virtus miatt szükölködőnek adjuk? míg az-az idő
el-jőne, a' melybe nem lesz többé az egy asztal e-
zerekre külön szakadva, hogy egynél egy másnál
más hibázzék; 's minden nem jól lakva, meg-tsö-
mörölve menjen-el --- mikor a' tudos-is szánt, 's
minden együtt egy ház menyen-ki vigan a' me-
zőre; nem fogja a' halál penésze előre bé az á-
brázatokat; 's nem járnak széllyel éjtzaka a' két-
tségbe esés' vitézei; mint mi most.

JACQUES. Barátom! én mennyivel nyomó-
sultabb vagyok náladnál, 's még se vetemedem
a' fele gondolatokra: bár-tsak annyit kaphatnék
hogy a' beteg gyermekeimnek adhatnék egyszer
enni.

PIERRE. Hadd haljanaanak mind-meg: ez az
élet nem méltó ---

JACQUES. Neked nints szavad: te nem vagy
apa; te nem érepsz, tsak okoskodol. Igaz hogy ke-
serves az ilyen élet: a' mi-olta az iskolából el-val-
tam tölled 's mesterségre mentem; az olta szüntelen
dolgoztam szorgalmatofon 's jozanon éltem; 's még-is
úgy el-nyomott az adótság, hogy már egy forintot se
kapok költsön; 's el-kell néznem, hogy az én jobb sze-

rentsét érdemlett feleségem 's kedves gyermekeim a' szemem előtt éhel haljanak-meg -- nints más mod, valamire kell vetemednem.

PIERRE. En-is az olta hány éjtzaka nem fogytam együtt a' gyertyával ? 's a' mikor másokat a' kik tanítványim lehetnének, fel-keresi a' szerentse; előttem mindenütt fut, 's meg vette éssel térek mindenün-nen vissza: tudja az ördög, némellyik úgy tudja mondani a' maga kitsijét, mint a' nagy torony óra, hogy a' város hallja; 's akár millyen bolondul járjon, minden más a' szerint ítéltetik-meg.

JACQUES. Az igaz, hogy az egyenes szívű ember tsupa tsufja a' világnak.

PIERRE. Az a' tsufság Barátom ! attól a' feketeségtől van, a' mellyet a' világosságon való járás okoz -- Ha volna az embernek mivel éljen ; leg-jobb volna, ha nem tudnának az emberről semmit: mert az igaz, hogy a' mennyire ki-látszik valami jó az emberből; annyira ki-van a' felebarátok nyilainak téve ; a' kutya nem irigyebb az embérnél: ez az ő leg-rutabb oldala; azt gondolná az ember, hogy tsak aó-ból az érzésből jó, hogy az Apa gyermekeinek egyen-lő jussak lett volna ösztözni; de nem, mert fel 's a-lá nézve mindenütt a' véghetetlen közepén találja magát; hanem a' köz szíretet' mérgező ördöge lappang 's a' tökéletes viz-érányból-is ki-dugná a' fejét ---

JACQUES. Én senkire sem irigykedném, tsak annyim volna, hogy a' házomat tápláljam: de a' mikor látok ezereket fulladni belé a' bőségbe, 's eszem-be jut, hogy az én tsatszopom' kutfeje ki-száradt ; mikor vesztegetnék, 's a' mivel tartoznak a' szegény-

génynek, 'meg-nem adják; 'mikor a' bőség' szarvát
öntik ki a' pokol áldozatjára, 's az'ég nem arató ma-
daraitol egy szemet-is sajnálnak: az olyanok iránt
egy különös mostoha érzés támad bennem --- lehetet-
len őket igaz felebarátainnak néznem; 's úgy tetszik
azonnal kész volnék el-vetemedni, ha magam sem
tudom mi belőlről engedné.

PIERRE. De mit csináljunk? minden igazi aj-
to bé-ván előttünk zárva; a' kerten kell által törni
valahol.

JACQUES. Meg-álj! már ki-mondom; engem
hémályoson valami titkos gondolat igazgatott, hogy
téged erre hozzalak --- Haggyunk békét az élőknek
a' szegényt magát taszítjuk a' mi nyomorúságunkba; a'
gazdagéra pedig vannak a' kik ügyelnek, hogy magok
lophassanak.

PIERRE. 'S azokat nem hívják tolvajoknak;
sem azon hatalmasakat, a' kiknek magos fényekbe
fellelézének a' meg-tsalt szegények' sehajtásai; úgy lát-
szik, tsak az a' tolvaj, a' kinek nints réa valamely
bívatálnál vagy nexusnál fogva privilegiuma; tudja
az Isten mitsoda hely ez; ha a' menyből le-jőne va-
laki, most az egész világ 'Sido lett, 's mind réa ki-ál-
tanának, hogy feszítsék-meg; mintha a' jóság nem-is
ide valo plánta volna; többször láttam a' szelidséget
's könnyörülő szívet az olyanokba, a' kik mint egy
nem a' magok Climáikba, halaványan a' földtől bu-
tsuzolag voltak; és sokszor láttam a' kevély fekete szí-
veket-is künn ro'sákkal mosolyogni; szinte nem tu-
dom mit gondoljon az ember.

JAC-

JACQUES. Tudd-meg azt, a' mit én gondoltam; egyebre nem - is mennek: Hallod - e! az a' szép kis-afszony, a' mint az esketésből haza jött Solitáirrel 's minden drága gyöngyökkel, meg-holt hirtelen, én - is segitettem ott valamit dolgozni; Denglos azt mondotta, hogy azokat a' drágaságokat vegyék-le, 's tsináljanak egy Szegények' Cas-sáját a' leányok emlékezetére; a' felesége hidegségre fősvénységre tudja az Isten még mi egyéb mindenre magyarázta; nem lehetett vele birni semmikeppen, 's mindent el - temettek --- már a' többig képzelheted -- nem tudom miért, ezt sem örömezt tselekízem --- de még-is ezt leg-inkább, 's nints-is más mod, --- hanem tsupán a' drágaságokból vegyünk-el, 's egyszeribe jöjjünk.

PIERRE. Leg-jobb gondolat; az már az anyá-é a' földé; 's szabad az éhen hagyott fainak el-venni --- Mennyit tesznek hiába; fát mindent a' halottaknak! mind az élők Contójára --- Na de a' leg-könnyebb; én-is az imint itt voltam; mikor faklyával el - vitték -- tsak a' Kripta' ajtaját kell fel-nyitni.

JACQUES. Azt el-igazítom én -- tsak lassabban! -- tsendesen!

PIERRE. Ne félj úgy! a' halottak nem halának, 's ha élő hall valamit, azt gondolja, hogy kifizet, 's messze fut --- Gyere! -- (indul, indítja Jacques) ne-félj semmit! már miénk a' játék, --

MÁSODIK JELENÉS.
DENGLOS (egyedül le-feküve)

Oh! ha úgy el-alhatnám, hogy bár egy óráig ne érezném, hogy vagyok --- de pauza sints az én vissza hangzó disharmoniámba -- hiába hunyom-bé szemeimet-is; minden a' mi elől el-hunyom, előre bé-lopja magát, 's úgy tettzik bé-hunt szemmel még többet 's irtozatosabbakat látok -- még egyszer meg-probálom, mintha egy jól-tévő; ujj szeliden hajtáná-bé a' külső világ' ajtaját, (pauza) oh! nem: (fel-ül) tsak az élet' méttse hajlott-va-meg a' hamvak alatt --- mennyei láng! miért nem engedelmeskedel a' te Uradnak? a' Nappal együtt parantsolta égned, hogy tennen egeden vele verset fuss; 's estve világodra nyomva a' pil lantokat el-olt, hogy a' halál az Ő főtétsége' idején égve ne lássan, 's ujra légyen reggel, a' Nappal együtt mit meg-gyujtani; olajat hoz az álom el-taszítva az Ő tsak ábrázatjába eggyező testvérét

HARMADIK JELENÉS:
Doctor COURTE és DENGLOS.

COURTÉ: Meg-engedjen az Ur! hogy ilyen későn alkalmatlankodom: tellyességgel meg-nem nyughatom; nekem mind úgy tetszik, mint-ha a' Kis - afszony nem holt volna-meg.

DENGLOS. Istenem! én ki nem mondhatom hogy vagyok --- Átkozott makattság! nem lehet birni azzal az afszonnal: a' világ hét Böltsé egyből se téríthetné-meg a' mit a' fejébe veszen; 's abba pedig bolondságnál egyéb nem menyen, mert

mert egyedül azt látják jó szívvel --- Az az átkozott Charlattán pedig, a' ki a' halálnak szolgál 's mi élőkül fizetjük a' 'soldját, ha azt mondaná neki, hogy meg-van-halva; meg-nem lehetne nyugodni, míg koporsóba nem fektetnők, 's el-nem temettetnők --. Én az eszemet el-vezíztettem: tanátsolj valamit Barátom! --. Kérlek! tsináljunk mindent a' mit lehet --- de a' feleségem észre ne vegye, mert osztán vége mindennek, fzt! megint valaki jö. ---

NEGYEDIK JELENÉS.

CHARLOTTE (*jö-bé széllyel botosított hajakkal, egy ki-alutt fáklyát tartva, 's gviárt a' nyakába*)

Kik vagytok ti? nem vagytok hivatalosok? jertek-el ti-is!

DENGLOS. Hová? --- az Istenért! mit akarsz?

CHARLOTTE. Nem látjátok a' lakodalmi serget mint tündöklök? én menyek másodszor férhez --- most boldog leszek --- szegény Uram! Ő nem volt boldog --- rég meg-holt már --- (*a' fáklyára néz*) hát ezt ki-oltotta ki? olyan fekete, mintha a' halál leheltet volna rá (*meg látja az Urát*) Te ki vagy? mintha esmernék --- nesze (*oda adja a' fáklyát*) te hozd ezt --- a' föld alatt járt, 's a' lángja ott maradt --- (*Courteboz*) te ne jöjj mert te kalánnal adsz mérget --- (*néz mérőn*) Nézzétek tovább! le-botosított szép fekete haját --- a' virágok rajta, de szemei az éjtzaka' feneketlen méjjére táva --- piros ortzái farga ro'sákká váltak, 's férgek járnak rajtuk --- (*közelebb*

's mekkorán néz) Nézzétek ! milyen mozdulatlan áll,
a' mint nyű'sögnék rolla, 's szemei világolnak
a' ferétbe --- Te voltál Henriette ! az én kedves
eggyetlen eggvem ! --- mind ki-olították a' lakodal-
mi gyertyákat a' te palotádba ? - mond-meg az Anyá-
nak, hogy még egy leányát kell hogy ma feréhez adja;
gyútsd újra a' gyertyákat --- Valamit még el-fe-
lejtettem --- (el-menyen)

DENGLOS. (utónna indulva a' Doctorral,
meg-állnak egy kíség) Menybéli Isten ! mennyit
mértél némely emberre, ha az első gyűrű el-van
vétve, milyen kedvetlenül foly végig a' lántz ---
Oh ! én már meg-vagvok érve, örömeit le-szaka-
dok ; húsz házasszertendő alatt három negy an-
nyit éltem, és század részét alig, ha mind egybe
takarítom-is a' cséppket a' tserepekből -- alig kel-
lene még a' hónap szallingozni, 's már menni-is kezd
a' telőről --- érzem az örök tavasz' deli szelét. ---

COURTE. Én a' Ngos Afzonyt valamitől
félttem, menjünk, nézzük-meg, hogy ---

DENGLOS. (belé szallva) Még van hátra ?
nem lehet sok ; mert keveset bírhatok-még -- mer-
re menjünk kérlek ?

COURTE. Én azt tartom az Altánon van,
a' hol az előtt-is szerette andalogni --- arra fog ko-
vályogni --- Menjünk, ne késünk ; mert hát
ha tovább megyen.

DENGLOS. Menjünk Barátom ! ha ott nem
lesz, a' leg-felső Altánra menjünk fel egyszeribe,
ha ott nincs a' temető felé, minden felé indítsuk
a' tselédeket-is. (el-mennek)

ÖTÖDIK JELENÉS.

CHARLOTTE, (egyedül)

CHARLOTTE. (a' más aiton bé-jő, Guitard
szel a' nyakába 's keres, meg-látja a' fiályát 's fel-ve-
zi) Utánnad jövök szomorú méts! te világotlál-
az én leányomnak: vigy engem-is bé! -- ol-
lyan méjj az éjtzaka, hogy egy tsillag se sűt-le --
(tartva a' fiályát menyén 's meg-pendíti a' gúitárt;)
majd mikor a' szép napfényre ki-érünk, 's a' hi-
ves patak tsergedez, ketten éneklünk az_ilyen-
mek. -- (el-menyén)

HATODIK JELENÉS.

JACQUES és PIERRE. (a' Kriptába a' koporsót
nyitják fel a' két végén.)

JACQUES. Mindjárt meg-lepsz -- nyílik --
már érzik a' bé-tett párfume; a' halál-szag egész-
szen el-is butt benne.

PIERRE. Mint szokott egybekbe-is lenni;
míg végre a' természet ki-nő a' melterség szűk ta-
karójából. --

JACQUES. Meg-van: fogd-meg a' végét.

PIERRE. Meg-vallom (meg-fogva a' végét)
egy kűség irtozom: mintha ez a' három sing ol-
lyan melsze volna, hogy egy-másnak segítségere se
mehténék -- Courage! fogd-meg! (meg-fogják 's
le-veszik a' fedelet, a' Koporso két végén mind a' két
tő meg-merevedik: Pansa) hát az ő halála oltlopá-
mak akarsz - é ott maradni?

JACQUES. Éppen tölled kérdem vala.

PIERRE. No! már vedd-le a' fzemfedelit!

JACQUES. 'S te miért nem?

PIERRE. No! hiszem az igaz, hogy itt nem repdes egy legye-is a' nyárnak; a' nélkül-is alhatik. ---

JACQUES. Nem úgy, hogy el-vegyük; tsak hogy a' drágaságokat meg-láthassuk. ---

PIERRE. Azt nem lehet más árron, hanem ha meg-látjuk az itt uralkodo föld alatti Isten' ábrázatját — fogd-meg a' másik szélét! *le-veszik a' fzem fedelit 's el-bámulnak*; Ez nem azon Felség' fár-gasága; inkább egy Isten-afszony árnyékba alunni rejtvezve — Ah! milyen kár a' nyüveknek ez a' szép teremtés! mintha egy szép nyilo ro'sa tsak le-hajolt - volna azon föld felé a' melyről fel-nőtt, 's a' burjánok körül vennék, hogy el-rejtsék.

JACQUES. Nagy kár. — de arról mi nem tehetünk; tehetünk arról, hogy a' sok drágaság-is kárba ne menjen! vegyük-le hamar, 's menyünk; nállam egyik féle'em üzi a' másikat: ne hogy itt kapjanak, 's örökösön az e' féle kintsek mellé tegyenek strá'salni -- Izibe! vagy azokkal menjünk el; vagy én mind itt hagyom, tsak magamat vihessem vissza a' feleségemhez- ---

PIERRE. Ne légy olyan félénk! az igaz, hogy ez olyan szép volt, hogy életébe se volt semmi gyöngyre szüksége; minden a' mit réá öltöz-tettek tsak a' szépségből fedett-el, hogy igen ne vakittson: itt pedig már nyüvek a' völegények e-zeren szabadon, 's azok gyöngy nélkül-is éppen úgy meg-szeretik! *(le-veszi a' nyakáról, Jaques-is*

veszen-le, mindenik veszketve) nesze kérlek tedd-el jól. ---

JACQUES. (is egyszerre) Nesze ! tedd - el jól. ---

PIERRE. Meg - van. ---

JACQUES. Menjünk ! (rebegve) Hol vagy ? -- a' szem-fedelet ! (nagyot villámlik 's tsattan a' mint a' szem-fedelet meg-fogják, hogy fel-tegyék el-ejtik, 's el-futnak, ott hagyva a' lámpást fel-fordítva 's (ki-aluvá.)

HETEDIK JELENÉS.

LOUIS. (egyedül a' temetőbe közel a' kriptához lámpással, 's egy pистollyal)

Itt közel ezen sírkövek' szomszédjába' --- itt közel van --- érzem ötet --- jég-hideg az ő halálától a' föld -- minden nyomról fagyason ömlik-fel életem lángjára (meg-ál merőn) Iszonyu káprázolatok ! -- nyomorult okosság ! térj vissza ebbe a' meredt haju kaponyába ! 's nézz szembe az örök éjtzakával ! -- Föld alatti Felség ! akármely retenetes légy ; bé-rontok a' te országodba ! -- Kénszeritlek állítsd-meg jég-nevetéseden éledő udvarodat ! 's engedd csak egy pillantatig vissza vennem méltatlan prédádat ; a' mellyet nem ki-nyílt haddal vétél-el mint-egy Hatalmasság , hanem mint egy tolvaj úgy loptál-el. --- csak egy pillantatig engedd-vissza az én sajátomat ! azután karjaim közzé ö-lelve , vele együtt hodolok-meg a' te tsendesebb királyi páltzád alá -- (menyen tovább) Itt alszol te kedves Mátkám ? fogadd-el a' te vőlegényedet

menyegzői ágyaoba! hogy együtt aludtunk. míg
a' nap kelet felleget meg-aranyozza az angyal', s
mikor a' trombita a' főtétséghe le-sűrű fénnel
harsog-le a' hallgatás méjségebe, együtt serken-
jünk-fel! - (a' kriptá szelehez ér) Mindentudo
egek! micsoda szentseg-törő áll-kults nyitotta-fel
az örök alvás' szent kamaráját? csak nekem a' lott
az en szerentsétlen tsillagom jult az en Mátrá-nat
ide kísérni az Ó agyas házaba -- (be-menyen) Ó-
róknevaló Isten! Itt vagy szerelmesem? (le-térde-
pel) Serkenj-fel! el-jött a' te vőlegényed a' te
ágyadhaz! -- (pauza) Ó! milyen szép! mintha
egy elyzeumi virágos parton alunnék -- egy idve-
zültnek abrázatja -- ezek az olyan szépen nyílt
ajakak -- mintha egy éneklő angyal éppen most hall-
gatott volna-el -- oh! ha örökké itt viraszthatnak
mellette; hogy egy szolgája a' halálnak se köze-
litene ezen szentseghez -- le-folyó hajak két felől
az alvo abrázat mellett, virágokkal koszoruzva,
eggyütt hervadni-el --- mintha csak el'tve az Ó á-
gyaba imádkozva alutt volna-el -- ez alatt az ala-
batrom bolt alatt, egy hánykodott szív nyugszik --
Mennyei éneklő karok víszik a' kek ogen az oda
valo jegyest; nem a' halál rettenetes felsége előtt
valo el-halaványulás ez, hanem az örökké valo
izine előtt valo el-változás. -- Ah! legyen Iza-
bad nekem-is fel-keresnem Őtet azon tsillagok kö-
zött, a' hol hajdon-eggyütt jártunk -- Oh! csak
még egyszer nyiljanak-fel azok a' szép pillantok!
hogy látsak az én hűségemet, -- még egyszer le-
hejen szerelmet ez a' száj! hogy forrón találko-
va a' be-zárt meny' ajtajánál lelkeink, ajkaink
egy?

egy mászon némuljanak-el -- vagy ha azon szemek' világa többé fel nem jő; hadd a' te éjtzakádba essni mind addig, míg széllyel olvadok, vagy ez a' hervado ró'sa fel-elevenül 's ujj élet' ámbroziajátol felre vonja magát a' halál -- (*pauza*)

Mennyei lélek! valahol vagy! halld-meg a' testi világ' szélső meredekeről való kiáltasomat bé a' véghetetlenbe! a' lelkeknek nints testi távolságok -- térj vissza ebbe a' szép hajlékba, a' melybe még egy kénje le mert be-tekinteni a' halálnak -- (*villámlik 's dörög*) Hallod! az örökkévaló Serkeni a' te álmatat, a' mennyei világosság pillantóidra jött -- 's el-jött a' te álmod' angyala --- Ébredj-fel én szerelmesem! vagy én-is örökre elalszom -- (*pauza*) Istenem! mitsoda mennyei edes fuvallat melegét érzem? te jősz-le onnet? érzem hogy közeledel -- ezek az ajakak mintha csak azért nem nyílnának-meg, hogy az örökkévalóság' tükre ki ne jöjjön -- oh! ha meg-nem nyílhattak; (*sele hajak*) zárjatos-bé az enyineket-is -- (*rea borul*) Jövel dragalatos szerelmesem! fogadd-él ezen tsókkal csemetet! (*frron meg-tsokolja*) Tied ez az édeség ezen ajakokon! 's ők fugiak, hogy te alszol itt! Serkenj-te! kényszerítlek az én lelkem' véghetetlen fájdalmára, mellyel téged von minden erejevel! --

HENRIETTE. Az Angyal jött-el? -- vissza a' porba szollit? --

LOUIS. Mindenható Egek! a' te angyalod Henriette! siess-le. -- kéfzen var itt a' dító testi.

HENRIETTE. Mennyei Izel fu a' krillaj tengeren. --

LOUIS.

LOUIS. A' menybe evezsz kedvesem? onnan mozgatod ezen ajakokat?

HENRIETTE. Kristály tenger! felelj a' nyögő partnak! egyedül nézek én a' tiszta méjbe --- ki-mondhatatlan gyönyörűség! ---

LOUIS. Szeretetnek Istene! botsáss utánna! kettőztesd a' mennyei szelet! hogy érzem bé --- a' szeretet' mennyei Mágnesse utánna mutat a' véghe-tetlen méjségen -- szerelmesem! tekints vissza a' te mennyei hajodról! 's nyuítsd felém a' habokon könnyű hó-karjaidat! -- Tsak egyszer szolj még! 's azonnal itt a' parton le-vetkezve a' földi nehéz köntöshől utánnad evezek. --

(*pauza*) Nem felel többé! nem éri-bé a' véghe-tetlen méjségen a' halando szózat --- magam indu-lok utánna: Isten veled vará'slo kelleme' meg-foghatatlan helye! ezen ajakokra, melyeken mind együtt voltatok, téfszem-le butsu-tsókomat: 's az után (a' pifoly szájját a' magához tartja) tsokolj te meg ezzel a' tüzes szájjal (a' pifoly végét mu-tatván) fagyas éjtzaka! (meg-öleli 's meg-tsokolja Henriettet) Hatalmas egek! melegülnek ezek az ajakok -- utoljára kénszerittelek! ha valami hangot zártak ebbe a' halgatásba; szabadítsátok-ki! hogy ez a' menydörgés, mely ebbe a' tsöbe hallgat, meg-ne szollaljon; 's az én jobbomtól függő vil-lámja, azt a' mit a' mindenható tsinált, egybe ne ontsa (nézi) Tehát ha te fel nem ébredsz, né-kem el-kell alunnom (a' pifolt a' szájához közelít-ve) Jövel első éjtzaka! a' melybe leg-előbb al-szom az én mátkámmal -- (a' szájába teszi a' pifolyt s azomba nagyot villámlik, 's menydörög; 's Henriette fel-ül.

HENRIETTE. (*fel-nyitva szemelt*) Mindenható segits meg - mozdítani azon nehéz földet!

LOUIS. Meg-foghatatlan hatalom! (*reszketve hajol felé*) Henriette menyből, le-jött angyalom.

HENRIETTE. Kedves szombat! (*tapogatja a koporsót*) Istenem! hol vagyok? --- mitsoda így ez?

LOUIS; A' te mennyegződ kedvesem! egy más boldogabb világba! --- Én vagyok édes Henriettém! mi vagyunk együtt kedvesem! a' Mindenható Isten tsudálatosan' szabadított-meg téged' az előbbi világtól: 's most egy ujj életbe idvezit (*meg-öleli*)

HENRIETTE. (*villámlik*) Ah! Istenem! --- reszketek --- hol vagyok? Koporso ---

LOUIS. A' fel-támadás boldog mezején kedvesem! (*fel-veszi a koporsóból*) Nézd-meg itt az üres koporsót! a' melyből kélsz-fel --- (*dörög*) Hallod a' menydörgő Birot oda fenn? de tsak a' gonoszok reszketnek --- mi idvelség örömeivel menjünk szembe! semmit se kételkedj Kedvesem! menjünk egyenesen a' Mi atyánk eleibe hálát adni -- Ő tette ezt a' tsudát: rollam zárta-el, hogy ujja réám nyissa-fel a' te szemeidet! --- a' most szereztsz tudatanság holtnak ítélt volt, 's engem egy titkos érzés a' menyből ide hozott -- siessünk Kedvesem! ki-nyitva vár a' menyországunk minket ---

HENRIETTE. Te látogatsz-meg kedves Louisom! az én álmomba? vajha sohá se ébrednék-fel!

LOU-

LOUIS. Ébren vagy édesem! nem álmodol
(magához szorítva) tapogasd ezt az eleven meleg
testet! húsz és tőnt, nem üres kép; minden leg-
szébb álom bé-ál.

HENRIETTE. Egeknek Istené! -- ébren va-
gyok? -- mielőli képtelenség? -- meg-foghatatlan

LOUIS. Esmérsz te engem, meg-vagy az én
hűségemről győződve; kövess egész bizodalommal,
csak a' kesedelem lehet rossz, (karán fogja 's ki-vi-
szi, ott felelti égve a' lámpást) mindent meg-mondok
az uton; 's a' mikor mindent meg-tudsz, együtt
adunk hálát a' mi boldogságunk Istenének -- De
ott hagyiam égve a' lámpást; pedig hogy azt a'
mel ott ki-álott volt, meg-gyújtva hozhatom-el

HENRIETTE. (villamlík) Istenem! Kö-ösz-
lopok --- Kerelztek --- temetőn járunk? ---

LOUIS. Onnan menyünk fel-támadva egy-
gyütt a' mi menyországunkba kedvesem! -- El-mul-
tak a' volt világ' zürzavarai; 's minden kötelei el-
váltak a' sírnál! --- menyünk kedvesem! az ujj men-
nyei élet' köteleivel foglaltatni egybe --- kövess bá-
tran engemet!

HENRIETTE. Menyek utánnað szabadító
véd angyal! te meg-világosítod ezt az ösvényt-is,
mely az örök éltzaka' mezeién víszén ---- érzem
hogy a' menyre vezérel, (el-mennek)

NYOLTZADIK FELVÉTS.

CHARLOTTE. (egyedül a' temetőbe hajtva a' kriptához közel lámpás nélkül, a' fenn írt ki-alutt fáklyával, villámlik)

Jertek-ki hamar ! (tapogat) Itt a' bus tzi-
rus, 's a' márvány veder -- mennyit hordozott
az ölibe ! -- jó barátja volt az apámnak -- örök-
ké vig volt -- most-is olyan lesz -- kelj-fel onnét
rég már hogy alszol --- 's el-romlik az a' szép kon-
tós a' ládába, szellőztesd-meg ! jere velem ! (10-
vább menjen) itt a' gyász füz-fa-is ! ide búzt-el-a-
lunni a' másik barátja az Apámnak -- kelj fel te-is !
jertek légyünk megint vigan mint hajdon -- in-
kább énekelek most-is egyet, mint régen mikor
ég föld olyan szép volt. (énekel gitarra mellett)

Hajdon mikor arany fénnvel
Hegy völy patak nevetett,
'S a' kék ég lehelt reménnyel
Sugallo zefireket.

Szép haj-fürtek lengedeztek
Figyelmezveszavamra
'S gyűlado ortzák néztek
Tűzet sütvé lantomra.

De most rám se ügyelnek -- Hát adieu ! mind-
nyájatoknak jó éjtzakát ! -- a' ti nyűveitek' vátso-
rájára nem mu'sikálók --- (a' krypta ajtajához erle-
ve tapogat) Itt az én szegény lényom --- más an-
nya van már neki --- megint bölteőbe tettek ; de

senki se rengeti, félek nem alhatik-el szegény ---
énekelek néki, hogy aludjék-el --- (énekel gitá-
ra mellett)

Ez az árnyék, hol meg-nyugszik
A' vándor, 's egy mejjen alszik
Meg-osztozva minden testvér,
Egy békes tengerbe folyt vér.

Lengő virág leple alatt
Téged-is ez anya alat
Az én mejjemről nyíltott szem
Ha el-hunsz, én-is le-fekszem.

(nagyot villámlik, 's isattan a' gitárt el-ejti)

Az utolsó nap! tová jö-le az angyal, a' hol
az ég meg-nyílt --- előtte jö a' tűz és víz egybe-
barátkozva --- keljétek-fel mindnyájon! serkenje-
tek-fel! az angyal után érkezik az örökkévalo
menydörgésektől kísértetve -- Ah! a' léányemat kell
előbb fel-költenem -- (menyen a' kriptába még ott
ég az ott maradt lámpás) Mitsoda világosság ez?
éjjeli lámpást éget? (közelebb menve) vagy talám
fel-is költ már? (tapogatja a' koporsót.) El-is ment?
engemet keres -- de ide jö vissza -- le-fekszem az
ő ágyába, ki-nyugszom magam egy kiségg -- (le-
fekszik a' koporsóba) itt a' szívembe van egy seb,
a' mely miatt nem alhatom --- már meg ért, ki-to-
kaszottam, (ki-veszen egy tört) 's mindjárt el-tsen-
desedem -- (által fúrja a' szívet)

KILENTZEDIK JELENÉS.

DENGLOS. (egyedül a' kriptához, közel a' temetőn.

Hát végre, a' mikor meg-ért férfivá kelle-
ne lennem, egy kísértet' látová kell le-alázodnam?
Ezek a' szemek láttak itt szerte a' villámlások a-
latt járni --- szerentsétlen ablakok! olyan régen
állatok az emberi nem' örökös könny-follyamatjára
nyilva --- Ah! jövel-el már jól tévő jég-kéz bé-
zárni -- Boldog alvok! mennyi van köztetek, a'
ki kívánt volna élni: vajha csak eggyel tserélhet-
ném-el az ő ágját! (villámlik 's essik) O! te men-
nyei nyíl! miért nem arányzod ki a' nyomorulta-
kat? -- hogy ne maradnának a' szép világot panas-
szal komorítani --- több könnyek keresik az eget
a' földről, mint a' mennyi az égből esik; vajha bár
annyi találná-meg! — (menyen tovább, villámlik)
Itt a' kriptá; kéntelen vagyok meg-szünni a' fele-
ségemet keresni; mikor a' leányommal találkozom
(közelebb menyen) Istenem! ki-van nyilva az aj-
tó -- világosság oda benn -- (villámlik) itt az ajtó-
ba a' gvitarra --- Férfiúi szív! keményedj-meg,
hogy minden pokoli lángjaid közzül mosolyogj! --
(be-menyen 's meg-látja a' koporsóba a' leánya bellyett
a' feleségét vérebe; egybe fogott kezekkel az égre néz-
ve) Átkozott légyen az-az óra! a' melybe én szül-
lettettem! -- (nagyot villámlik, 's tsattan; 's a'
kárpit le-esik.

ÖTÖDIK FEL-VONÁS

ELSŐ FELVÉTEL.

(egy kertbe a' Párisi Hollótha LOUIS és HENRIETTE paraszti köntösbe dolgozva.)

LOUIS. Pihen-meg! ha meg-fáradtál kedvesem!

HENRIETTE. Ha az egyik pillantat elveszi erőmet, a' másik a' melybe téged mellettem érezlek, vissza adja.

LOUIS. Egy ebéd se volt ugy meg-fűszerezve mint a' miénk lesz: tengerekre nyitott királyi palatza a' világ négy résziből nem szerez egybe ilyen ízű ebédet.

HENRIETTE. Oh! nekem az-az érzés egyedül, hogy te az enyém vagy, mindent meg-fűszerez; a' levegőt a' mellyet bé-lehellek, 's az egész lételt --- soha se láttam eget földet ilyen szépnek, 's az istent sem éreztem ilyen jónak --- nem vágyom én palotába vissza: míg külön a' természet' szent tár-
saságába, a' hol minden felől az Isteniség láthatóvá teszi magát mindenütt; szent tisztelettel telünk-el mintha a' menybe volnánk mikor a' kék bolton ég a' tűz oda fenn, a' ferdülő esztendővel égvölte pirulunk; 's ha pihenni akarunk, amott a' párintos part az árnyékba, 's a' kovatsokrol eső vizek' hives ezüstje vagy ama zöldellő fák közt lévő kunyho. akár a' verőfény akár az eső ellen menedéket adnak - mindenütt minden van, a' hol te vagy --- 's jól lehet drága ékességeim nélkül vagyok; mind meg-van, a' mi
dön

dön annak híját a' te szeretetedbe nem látom ...
ha a' tenger fenekét előmbe tennék. ^{hisz} hogy min-
den drágaságaival teli rakjam magamat, én boldo-
gabb nem lennék, hanem ha téged tennélek bol-
dogabbá az által. ---

LOUIS. Oh kedves angyal! méltatlan vol-
na minden boldogságra; a' ki híját érezné, a' mi-
dön téged így hall szólni. -- De Kedvesem! tsak
ugyan mind meg-maradtak a' gyűrűk kedves szép
kezeiden; 's azok - is annvit érnek, hogy vehet-
nénk itt a' majorok közt a' Sequana mellett egy-
gyet állandóul, hogy ne legyen minden esztendő-
ben más-más paraditsomunk; 's még marad annyi
fenn, hogy meg-kimélve élhetünk; te tsak annyit
dolgozz, a' mennyit egészséged kíván; bizd arra az
erősegre a' többit, a' mellyel po. olta a' természet
nállam a' te szépségedet.

HENRIETTE. Engedd együtt do'goznunk
Kedvesem! ha egyesített az Isten; ne töltsük kü-
lön szakadva napjainkat: adjunk-el minden gyűrűt,
's végy azt, a' mit jobbnak lársz; de ne költünk
el a' jövőndőet; most dolgozzunk, 's vessünk
életünk' tavalszán; majd 'sarlóval menyünk a' me-
zőn a' reggeli égtől szembe tsókoltatva. 's arany
koszorúval térünk vissza, énekelve a' bold világon

LOUIS. Kedves jó feleségem! jószággal o-
kossággal - meg győzz; hátha minden menybó-
li virtusaid le-tündökölnék; (*meg-áleli félig*) te-
kints réám kedvesem! hogy lássam őket mind egy-
szerre! 's hálá ado lelkem' lángja égien az égre! --
(*Louis szembe akarja bérni, Henriette szemérmeta-
lan félig réá néz*) Egy Angyal a' menybe mikor

a' leg-felső oltár előtt el-menyen, szebb nem lehet --- oh Henriette! soha se láttalak ilyen szépnak; ha lehetsz még szebb, mint a' harmat a' napon el-kell enyészniem --- (*néz rád*) Oh! ha a' Párisi Dámák ezt a' pirosítot tudnák --- ha azok a' festett ro'sák szembe állanának ezekkel az élőekkel, a' mellyek az ifjuság' tavaísa' díszére nyílnak --- (*pauza*) Ezeknek erről a' szép napfényről a' föld alá a' sötétbe rejtetni! -- Oh Henriette! a' boldogságnak közepette hideg borzadás fut-el, hogy azok az ajakok a' mellyeknek egyfzeri meg-nyílása egy életre áldást önthet, a' halál kapuin belől örökre bé-zárva maradtak, 's az ő udvara széljel azon égi mezőkön járt volna -- attól a' rút tsudától illetetve egy ilyen szépség, a' mellyet a' természet maga minden csillagok' kedvező befolyása alatt hozott elé! -- egy virágja finta, a' melybe így elegyítette volna a' hó-fejére a' tüzzel egybe -- Angelo nem festett szebbet, mikor az örök éjj a' jövő angyal előtt el-pirult --

HENRIETTE. Oh kedvesem! te-is mint egy angyal, úgy jöttél azon iroztató éjtzakába.

LOUIS. A' te szereteted tett merészsé szembe nézni a' föld alatti Istennel, 's az ő rút udvari kíséret ezen szentség előtt viílsza ízégyeníteni. ---

HENRIETTE. Istenem! irtozom meg-gondolni, ha fel-nem ébredtem volna, mit tsinálál volna?

LOUIS. Én-is el-aluttam volna melletted --- 's egygyütt ébredtünk volna fel a' menyegzői éjtzaka reggelén -- de az ég akarta, hogy meg az alatt a' szép

a' szép nap alatt látsuk egy mást --- milyen felegetlen ábrázattal, ő felénk! a' zöldellő fák mint egy festve állanak a' kék egen, 's a' melegülő levegőbe a' madarak hallgatnak-el -- a' tsetsenő esztendő is naponként nevekede ritkábban nyög a' partokon. --- Bájolo tsendesség! az egész természet egy előttünk álló tiszta tükör --- gondolat, érzés el-merül az Isteniség feneketlen mélyébe --- Mennyei boldogság' zengését fedő hallgatás? mint ha az örökkévalóság el-kezdődött volna --- csak ezen patak' kedves esete sugja, hogy jön de még most idő van. ---

HENRIETTE. Mennyet, Örökkévalóságot, idvérséget érez az én szívem; minekutanna a' halál főtét éjtzakájából az Istennek ezen dicső templomába hoztal; a' hol tulajdon maga szeretettel mosolyogva szembe jő mindenünnen --- mindenfelel világozság 's boldogság foly-le a' mindenek felett szent kut-főből -- annak dicséretére buzgul az én lelkem, valamikor eggyetlen tekinteted angyalok örömmel tölti-meg. --

LOUIS. Rajtad legelve szedik azon örömet' szemeim! ezek a' tavasz' kedves bujdosoi annyi kertet mezőt járnak: nekem az Isten egy virágot adott, melybe minden édesége 's fűszere a' nek-tárnak eggyütt van --- (*réa néa*) De felette hoven néz a' nap réad kedvesem! ogni kezdenek ortzáid! pihenjünk - meg ama zöldellő árnyékba!

HENRIETTE. A' te nézésed inkább éget mint a' Napé --- dolgozzunk még; 's pihenjünk akkor-meg, mikor a' természet - is a' dél innepén pauzál. (*dolgozik*)

k a

LUO.

a' leg-felső oltár előtt el-menyen, szebb nem lehet --- oh Henriette! soha se láttalak ilyen szépnak; ha lehetsz még szebb, mint a' harmat a' napon el-kell enyészniem --- (*néz rád*) Oh! ha a' Pári'si Dámák ezt a' pirositot tudnák --- ha azok a' festett ro'sák szembé állanának ezekkel az élőkkel, a' mellyek az ifjuság' tavaísa' díszére nyílnak --- (*pauza*) Ezeknek erről a' szép napfényről a' föld alá a' fetétbe rejtetni! -- Oh Henriette! a' boldogságnak közepette hideg borzadás fut-el, hogy azok az ajakok a' mellyeknek egyszer meg-nyílása egy életre áldást önthet, a' halál kapuin belől örökre bé-zárva maradtak, 's az ő udvara széljel azon égi mezőkön járt volna -- attól a' rút tsudától illetetve egy ilyen szépség, a' mellyet a' természet maga minden tsillagok' kedvező bé-folyása alatt hozott elé! -- egy virágja finta, a' melybe így elegyítette volna a' hó-fejért a' tüzzel egybe -- Angelo nem festett szebbet, mikor az örök éjj a' jövő angyal előtt el-pirult --

HENRIETTE. Oh kedvesem! te-is mint egy angyal, úgy jöttél azon iroztató éjtzakába.

LOUIS. A' te szereteted tett merészsé szembe nézni a' föld alatti Istennel, 's az ő rút udvari kísértőt ezen szentség elől viítsza ízégyeníteni. ---

HENRIETTE. Istenem! irtozom meg-gondolni, ha fel-nem ébredtem volna, mit tsináltál volna?

LOUIS. Én-is el-aluttam volna melletted --- 's egygyütt ébredtünk volna fel a' menyegzői éjtzaka reggelén -- de az ég akarta, hogy meg az alatt a' szép

a' szép nap alatt látsuk egy mást --- milyen felegetlen ábrázattal, ő felénk! a' zöldellő fak mint egy festve állanak a' kék egen, 's a' melegülő levegőbe a' madarak hallgatnak-el -- a' tsetsemő esztendő is naponként nevékedve ritkábban nyög a' partokon. --- Bájolo tsendesség! az egész természet egy előttünk álló tiszta tükör --- gondolat, érzés el-merül az Isteniség feneketlen mélyébe --- Mennyei boldogság' zengését fedő hallgatás? mint ha az örökkévalóság el-kezdődött volna --- csak ezen patak' kedves esete sugja, hogy jön de még most idő van. ---

HENRIETTE. Mennyet, Örökkévalóságot, idvétséget érez az én szívem; minekutánna a' halál főtét éjtzakájából az Istennek ezen dicső templomába hoztal; a' hol tulajdon maga szeretettel mosolyogva szembe jő mindenünnen --- mindenfelől világosság 's boldogság foly-le a' mindenek felett szent kut-főből -- annak dicséretére buzgul az én lelkem, valamikor egygyetlen tekinteted angyalok örömével tölti-meg. --

LOUIS. Rajtad legelve szedik azon örömet' szemeim! ezek a' tavasz' kedves bujdosai annyi kertet mezőt járnak: nekem az Isten egy virágot adott, melybe minden édesége 's fűszere a' nek-tárnak együtt van --- (*réa néz*) De felette heven néz a' nap réad kedvesem! ogni kezdenek or-tzárd! pihenjünk - meg ama zöldellő árnyékba!

HENRIETTE. A' te nézésed inkább eget mint a' Napé --- dolgozzunk még; 's pihenjünk akkor-meg, mikor a' természet-is a' dél innepén pauzál. (*dolgozik*)

LOUIS. (nézve) Kedves tanulatlan kezek! olyan kelemetességgel jártak, mint a' tsetsemő mikor az édes anyja mejjét fejtegeti az eledelért. --- (meg-fogja a' kezét, 's nézi a' tenyerét) Kedves kármin - petsétek! az Anya tsókjai; de tsak az Ő édes gyermekeinek adja, a' kik egyenesen tőle kéri 's veszik az eledelt --- hadd tsókoljam én-is meg a' szent természet' virág nyomait (meg-tsókolja azon piros jegyeket, 's az után az ábrázatjára néz fel) Veréjték' kristály-tsepje! úgy olvad-le, mint egy reggeli tűzés égről egybe gyült viz-gyöngy; ha az angyalok ennének, ők érdemelnék-meg ezt a' kenyeret --- igen drága a' földre esni -- engedd meg! hogy azoktól a' ro'sáktól vegyenek-el ajakaim valamit, 's légyenek méltobbak hozzád! (letsókolja)

HENRIETTE. Oh Istenem! milyen boldogok vagyunk! ---

LOUIS. Milyen szépen bé-tölt! emlékezel mikor az egen Andromédát-műtattam?

HENRIETTE. Egy menyből sugallott jövőndő' érzése volt.

LOUIS. A' jó Isten bé-telleyesítetté kedvesem! örvendjünk! énekeljünk! 's adjunk-hálát az égnek! ---

Henriette énekelve.

Szörnyűtsuda nézett rám már,

Az Alvilág' éjjébe:

Míg engem-is egy más sors vár,

Perséussal az égbe.

Louis

Louis énekelve.

Játékunkba ez kedves vég

Jövendő érzése volt:

Andromédával rogyog ég

Hogy gyász-felleg el-oszolt.

Louis és Henriette együtt énekelve.

Mint amazok mi-is égbe

Egy-más mellé tétettünk

A' Boldogság nints hir névbe,

Hanem benned 's mi bennünk.

MASODIK JELENÉS.

AMADÉ, CHRISIPPE, (*a' kik az utolsó strophák
hallgatták és az előbbieket*)

CHRISIPPE. (*Amadéhoz*) Látja az Ur,
hogy pontba igaz?

AMADÉ. (*Louisnak kezét adva*) Idvez
légy kedves Barátom!

LOUIS. Idvez légy! Te vagy a' kinck boldogságot köszönhetem.

AMADÉ. Ugy é, hogy jobb volt agyon nem
lőned magadat? hogy újra el-bújdoztál, megint
föltettelek.

LOUIS. Ah! I lehetetlen volt nekem abból,
az éjtzakából ki-látni erre a' szép fényre: engedj
még, hogy el szöktem, 's még köszönetemmel fel-
nem kereshettelek.

AMADÉ. Örömet, a' midőn így találalak.
De hát mit jelent ez az öltözet? 's ez a' kerti
munkálódás.

LOUIS. (nézve) Kedves tanulatlan kezek?
 Olyan kelemetességgel jártak, mint a' tsetsemő mi-
 kor az édes anyja mejjét fejtegeti az eledelért. ---
 (meg-fogja a' kezét, 's nézi a' tenyerét) Kedves
 kármin - petsétek! az Anya tsókjai; de tsak az Ő
 édes gyermekeinek adja, a' kik egyenesen tőle
 kérik 's veszik az eledelt --- hadd tsókoljam én-is
 meg a' szent természet' virág nyomait (meg-tsok-
 kolja azon piros jegyeket, 's az után az ábrázatjára
 néz fel) Veréjték' kristály tsepje! úgy olvad-le,
 mint egy reggeli tűzes égről egybe gyült viz-gyöngy;
 ha az angyalok ennének, ők érdemelnék-meg ezt
 a' kenyeret --- igen drága a' földre esni -- engedd
 meg! hogy azoktól a' ro'sáktól vegyenek-el ajaka-
 im valamit, 's légyenek méltobbak hozzád! (le-
 tsókolja)

HENRIETTE. Oh Istenem! milyen boldo-
 gók vagyunk! ---

LOUIS. Milyen szépen bé-tölt! emlékezel
 mikor az egen Andromédát mutattam?

HENRIETTE. Egy menyből sugallott jöven-
 dő' érzése volt.

LOUIS. A' jó Isten bé-telleyesítette kedve-
 sem! örvendjünk! énekeljünk! 's adjunk hálát az
 égnek! ---

Henriette énekelve.

Szörnyű tsuda nézett rám már,

Az Alvilág' éjjebe:

Mig engem-is egy más sors vár,

Perseussal az égbe.

Louis

Louis énekelve.

Játékunkba ez kedves vég

Jövendő érzése volt:

Andromédával rogyog ég

Hogy gyász-felleg el-oszola.

Louis és Henriette együtt énekelve.

Mint amazok mi-is égbe

Egy-más mellé tétettünk

A' Boldogság nints hir névbe,

Hanem benned 's mi bennünk.

MASODIK JELENÉS.

AMÁDÉ, CHRISIPPE, (*a' kik az utolsó strofák
ballgatták és az előbbieket*)

CHRISIPPE. (*Amádéhoz*) Látja az Ur,
hogy pontba igaz?

AMÁDÉ. (*Louisnak kezét adva*) Idvez
légy kedvös Barátom!

LOUIS. Idvez légy! Te vagy a' kinck boldogságomat köszönhetem.

AMÁDÉ. Ugy-é, hogy jobb volt agyon nem
lőned magadat? hogy újra el-bujdostál, megint
föltettelek.

LOUIS. Ah! lehetetlen volt nekem abból,
az éjtzakából ki-látni erre a' szép fényre: engedj
meg, hogy el szöktem, 's még köszönetemmel fel-
nem kereshettelek.

AMÁDÉ. Örömet, a' midőn így találtalak.
De hát mit jelent ez az öltözet? 's ez a' kerti
munkálódás.

HENRIETTE. Ez a' mi életünket szerézi meg, 's abrazatunkra az egészég' ró'sait hozza-el.

AMADÉ. Valósággal meg-érkeztek már ilyen hamar ki-nyilva a' halál' abrazatjára --- De hat az'a' fok Klenodium, a' mellyet el-temettek? hiszem azzal urí módon meg-élhettek! ---

LOUIS. Én fel-nyitva találtam a' koporsót; előttem tolva oknak kellet járni a' kriptába: tsak a' gyűrűk maradtak kedves feleségem' kezein 's minden drágaságok' drágaságát a' később tolvaj hozta-el.

CHRISIPPE. Én engedelmet kérek: nékem éppen valami igen siető dolgom jutta eszembe. --- Alázatos szolgája az uraknak!

AMADÉ. Alázatos! (*lassabban*) Hallod-é! ez az el-menetel gyanus --- én te valék most örömmömbé elég okos --- ez a' Bernárd' Plenipotentiarius! --- látod? milyen fokot jelentő minakkal hordá-el magát --- Tsak hamar! siető: szedjétek egybe magatokat! - kedvetlenség-is van a' dologba; de az mar meg terítkeetlen, --- tökéletes boldogságot kívanni is vétek a' földön, hogy meg tsalodjanak a' több testvérek. vehetitek észre, hogy ez egészen liten' dolga, nyugodjatok-meg a' kedvetlen felén-is! mert a' ket fél együtt jár.

HENRIETTE. Ah litem! talám betegek a' szüléim?

AMADÉ. Nem kedvesem! nem lésznek ők többé betegek -- ők boldogok. ---

HENRIETTE. Ah menybeli litem! a' leg-édesebb örömhöz a' leg-keserűbb fájdalmat teized hozzá --- meg-holtak? mind a' ketten? litem! (*sir*)

AMADÉ

AMADÉ. Előbb a' Ngos aszony; azután az Ur-is a' foktól meg-győzöttetvén egy olyan hideget kapott, hogy 24-óra múlva el-alult --- ma vittük az örök nyugalom helyére ---

LOUIS. Ah! mely csodálatosok az Isten útjai! ne sirj már kedvesem! él az Atya oda fenn, 's utánna én mindened. ---

AMADÉ. Szünjeteek most meg egy kisség! vagy-is menjeteek egyszeribe a' piatzon lévő Hautelbe; ott sirjátok-ki magatokat! de el-ne mozduljátok, hogy ott találjalak; a' dolog ez; hogy minekutánna a' könnyek fel-száradnak; ujjakat okozna annak látása, hogy a' fok pénz egy más méltatlanságra ment; a' pénz úgy-is ritkán esik okos és jó ember' kezibe; a' hol osztán olyan mint egy áldást hullato felleg egy hervado-mező felett. Christippe már fogadok Bernárdat réá vefzi, 's mint a' tűz úgy meg-indul; ma Tanács ülése; hevenyibe kell igazítani, --- 'Ti most csak örülni, 's busulni tudtak: én Prokátort mindent el-igazítok, csak ti a' meg-mondott helyen legyetek; 's mikor szolli-tanak ügyesen szoljátok, --- De add ide nékem az esketéstekekről való irást; a' Jurista nem hiszen a' nélkül; valamint az ő szavának fints hite, míg a' galles nem ad; ha egy esztendőbe nemteremne, a' szavak' járása meg-állana; No! semmit se kell kételkedni --- jertek! (meg-fogja 's viszi) indul, junk együtt, egy felé menyünk egy darabig. --- (el-mennek)

HARMADIK FELVÉTEL.

BERNÁRD 's HILAIRE.

HILAIRE. Tudja és higgye - meg a' Grossem egytől halottam, hogy meg-nem holt volt, ki-lopta az-az ifju ember, 's most együtt lézen-genek a' Hostárba, --- az egész dolog igen könnyü: fele nyereségre bizza réám Ngod; 's én az egész örökséget meg-nyerem.

BERNÁRD. Képtelen dolog! --- az egész olyan tsudállatos, hogy eszemnek minden magol-ságait fellyül haladja. ---

HILAIRE. Legyen akár milyen tsudállatos: itt nem az a' Status quaestionis; hanem az, hogy ki-é legyen a' Denglos tenger-pénze: 's azt jó volna akár a' musák templomának szentelni, akár az úgy nevezet emberiségnek. ---

BERNÁRD. Mindenhez el-veszetta' kedvem; látom már hogy a' tsillagom szerentsetlen.

HILAIRE. A' meg-nyert arany a' tsillagát azonnal szerentséssé teszi 's a' kedvet-is el-hozza.

BERNÁRD. Az én örökös fellegeimet meg-nem aranyozza. --- Lássa az Ur tsak ugyan nem bánom: ha a' kezembé lessz tehetek valami jót.

HILAIRE. Men'ünk hát egyenesen a' Prefa-it Urhoz: én szollok, tsak egy tsónotska aranyot Ngod tegyen-le fére az-asztalra lopva, hogy ne is lássa míg el-nem jövünk: tsak arra való, hogy az a' bolzság, hogy meg tsaltuk hat-megett, e-fzibe juttasson -- izembe el-se venné, olyan meg-veztegethetetlen -- majd meg-fordul a' nyereséből; a' többit az úton, mert majd mennek a' tanatsba, 's el-kesünk. --- (el-mennek)

MÉGYESDIK JELENÉS.

CHRISIPPE, (egyedül, otthon az ablaknál írva és
GEORGE.

CHRISIPPE. Nem tudom képzelni, hová ment; nem mozdított semmit?

GEORGE. Tuda ha nem a kávé-házba ment: arra indult, de nem szökött semmit.

CHRISIPPE. (zsebkönyvét nézve) Ezzel szét kell keresni: nagy kár forog fenn; nints senki más itthon, 's nekem el-multhatatlan dolgom van.

CHRISIPPE. (magára ír) Itt mennek-el az ablak alatt a Tanács Urak, 's a' Prokátorok-is ebbe a' néhány rendbe itt az egész Species facti; de leg-nyomósabb az arany speciefse; ez megvilágosítja amazt, a' hol valami homallja volna; ez a' másik föld alatti Isten mikor ki-jöhet az ő örök Sárkányaitól, valahová süt, mint a' Nap, minden tsirázik 's nő a' mag-vető Ördög után --- Igaz hogy ha el-vesztjük, egy kisértő meg-finli a' Grof: de ha meg nyerjük, miénk a' világ -- szét: 'ova jó Marklos Ur, csak kettőt-hármat meg vegyek, a' ki úgy szökött, az egész testnek a' szája. (rakja az aranyokat) Darnotnak két annyi gyermeke; tehát kétszer olyan olcsó volna, ha a' kétszer nemesebb szíve nem dragitana, de a' feleségé fokkal pufftitobb, számvetés nélküli költ; abba a' mindent el vivő patakba mikor a'ig tsorog, ez a' kis arany-eső igen jokor fog esni --- már ő-is elkezdett romlani, az ép rész az ő fenes lábéról; nagy kétszer vett-el, az igaz, hogy akkor nem

HARMADIK FELVÉTEL.

BERNÁRD 's HILAIRE.

HILAIRE. Tudja és higgye - meg a' Grossem egytől halottam, hogy meg-nem holt volt, ki-lopta az-az ifju ember, 's most együtt lézengenek a' Hostátba, ---- az egész dolog igen könnyű: fele nyereségre bizza réám Ngod; 's én az egész örökséget meg-nyerem.

BERNÁRD. Képtelen dolog! --- az egész olyan tsudállatos, hogy eheznek minden magoltságait fellyül haladjá. ---

HILAIRE. Legyen akár milyen tsudállatos: itt nem az a' Status quaestionis; hanem az, hogy ki-é legyen a' Denglos tenger-pénze: 's azt jó volna akár a' másák templomának szentelné, akár az úgy nevezet emberiségnek. ---

BERNÁRD. Mindenhez el-veszetta' kedvem; látom már hogy a' tsillagom szerentsetlen.

HILAIRE. A' meg-nyert arany a' tsillagot azonnal szerentséssé teszi 's a' kedvet-is el-hozza.

BERNÁRD. Az én örökös fellegeimet meg-nem aranyozza. ---- Lássa az Ur tsak ugyan nem bánom: ha a' kezembé lesz tehetek valami jót.

HILAIRE. Menjünk hát egyenesen a' Prefait Urhoz: én szollok, tsak egy tsónotska aranyot Ngod tegyen-le félre az-aztakra lopva, hogy ne is lássa míg el-nem jövünk: tsak arra való, hogy az a' bolzság, hogy meg tsaltuk hat-megett, e-fzibe juttatson -- izembe el-se venné, olyan meg-vesztegethetetlen -- majd meg-fordul a' nyeresből; a' többit az úton, mert majd mennek a' tanatsba, 's el-kesünk. --- (el-mennek)

MÉGYESDIK JELENÉS.

CHRISIPPE, (egyedül, otthon az ablaknál írva és)
GEORGE.

CHRISIPPE. Nem tudom képzelni, hová ment; nem mozdított semmit?

GEORGE. Tuda ha nem a' kávé-házba ment: arra indult, de nem szolgált semmit.

CHRISIPPE. (trédelőtől) Ezzel liette fel-kell keresni: nagy kár forog fenn; nints fentki más itthon, 's nekem el-multhatatlan dolgom van.

CHRISIPPE. (magára ír) Itt mennek-el az ablak alatt a' Tanács Urak, 's a' Prokátorok-is ebbe a' néhány rendbe itt az egész Species facti; de leg-nyomósabb az arany speciefse; ez meg.világosítja amazt, a' hol valami homallja volna; ez a' másik föld alatti Isten mikor ki-jöhet az ő örök Sárkányaitól, valahová sűt, mint a' Nap, minden tsirázik 's nő a' mag-vető Ördög után --- Igaz hogy ha el-vesztjük, egy kisérg meg-simli a' Grof: de ha meg nyerjük, miénk a' világ -- szit: 'ova jó Marklos Ur, tsak kettőt-hármat meg vegyek, a' ki úgy szollva, az egész testnek a' szája. (rakja az aranyokat) Darnotnak két ányai gyermeke; tehát kétszer olyan olisó volna, ha a' kétszer nemesebb szíve nem dragitana, de a' feleségé fokkal pufztitobb, számvetés nélkül költ; abba a' mindent el vivő patakba mikor a'ig tsorog, ez a' kis arany-eső igen jokor fog esni --- már o-is elkezdett romlani, az ép rész az ő fenes tőbéről; nagy kétszer vett-el, az igaz, hogy akkor nem

ingott, de ha még több jó hozzá, a' nővő tereh meg-hajtja; a' nagy viz mellett lakni nem olyan veszedelmes, mint a' vétek tö-szomszédjában, a' hol csak alig lárszo linea van közbül. Cardannak se felesége, se szüksége, ez különben-is mikor a' Tanáts-Uri székből fel-kelne, inkább meg-indúlna koldulni, mint sem valamit el-vegyen; egy falat a' fele ajándékból való kenyeret, olyan mérgesnek érezne a' szájába, mint az Ádám almáját: ezt hát nem magát kell egyenesen meg-venni; könyörület-szívü 's nagy partfoga az emberiségnek; azért ezt a' Summát csak depositumba adom hozzá, hogy ha meg-találjuk nyerni, legyen a' Szegényeké. -- Ezeket a' tsomokat a' Prokátoroknak; 's ők is egyet egyet szollanak ennek -amannak, 's ígérnek a' hol mit kell -- szt! itt jó (*fűt ki*) Monsieur al-zatos szolgája (*nyújtja a' species factit*) Itten vagyon egy igen fétő dolog, a' melynek a' mai ülésben elé kell vevődni.

MARCLOS. Az tellyes lehetetlen Barátom! annyi özvegy árva tígy hever.

CHRISIPPE. (*nyújtja a' tsomot*) Méltosztás-fék közelebb meg-tekinteni, hogy ez a' dolog tellyességgel nem szenved késedelmet.

MARCLOS. (*fél szemmel észre véve, hogy sarga*) No! hiszem ha éppen nem szenved, meg-látjuk --

CHRISIPPE. Instálom mint Plenipotentiarius az Uram Ő Nagysága nevébe! méltosztásfék igazságunkat kegyesen védelmezni.

MARCLOS. Bizhatnak az Urak az én egyenességemhez, (*el-menyen, nézi a' tsomot, vissza-szoll*) minden bizonnyal nyerni fognak.

CHRISIPPE. Tova jön a' másik --- látva, hogy beszélttem ezzel, már tudja hogy kérni álok; 's előre réá tartja magát --- nem kisebb fontossággal jő, mint ama napon az-az angyal, a' ki a' mérő serpenyő' tartójának szollittatik elé.

DARNOT. (jöve 's Chrisippe szembe menve vele) No: 's mi haj Chrisippe?

CHRISIPPE. Minden el-igazódik, a' mit ilyen férő fel-vallalni méltoztatik (egy papirossát nyujt)

DARNOT. 'S mi az? (el-veszi) Majd a' Sessão meg-nézem.

CHRISIPPE. Instálom alázatosan, a' dolog olyan tsúdáltatos és sürgető, hogy ezen a' Sessão kell el-is dölnie. ---

DARNOT. Minden azt kívánja, hogy az Évét egyszeribe igazítsák: mint a' szabóház úgy viszik, 's még mindenik a' szabónak szab eleibe; mindenik egyszeribe, a' ki későbbben vetett-is, sőt mindjárt aratni akar --- tsak patientia! mikor a' for el-jő, még az ember ne-n-is érkezik, élni-is kell, 's a' gond ősztozik a' hivatalal az ember erejéből.

CHRISIPPE. Bátorkodom az Uram nevébe! ha meg-nem bántanám az Urat, egy ilyen derék ember gondjából el-venni, hogy ezzel több ereje maradjon a' hivatalra. (oda nyujtja a' tsomot) Tavol legyen! hogy az igazságot egy ilyen férőhöz arannyal potolni vélnök; szükségünk sints réa.

DARNOT. En bizony Frater! el-veszem: mert néktek sokkal több van, de azért egy hajszállal sem itélek jobban

CHRI-

CHRISIPPE. Távol legyen! de leg-alább ,
hogy ma elé vegyék.

DARNOT. Azt meg - teszem mindjárt. (*el-
menyen*)

CHRISIPPE. Azt gondolod , hogy éppen
úgy ítélsz ; már nem láthatsz igazán , minden ros-
szat rutat meg-aranyoz az el-vett ajándék -- Itt
jő Cárda,

CÁRDAN. Tám pere van az Urnak ?

CHRISIPPE. (*nyújtja a' species factit*) Igen
is a' Grof Uram ö Nga nevébe , igen flető ; mélt-
toztassanak tetemes karát szívekre vevén , ezen a'
Selsion elé venni.

CÁRDAN. (*el-vessi*) Minden peres így
szokott firánkozni ; meg-látjuk oda fel : én magam
tanuja vagyok sokigaz könnyeknek , a' mellyeket e-
lébb kell le-törölni -- én jó szívvel , de tsak rend-
re kell , nem örölhet azon egy kö mindeniknek
egyszeribe -- (*menyen*)

CHRISIPPE. (*utánna menve*) Még egy alá-
zatos jelentésem van ; a' Grof ezen alkalmatosság-
gal kívánta az Urnál , esmérven az emberiségre
nyílt szívét , ezen Summát le-tenni mint depositu-
mat : hogy ha perét meg - találja nyerni , azonnal
méltóztassék tetszése szerint a' szegények izámára
fordítani.

CÁRDAN. Szent gondolat , a' Grof nemes-
lelkéhez illő , (*meg-mozdul*) Ne busuljan az Ur ;
mert ha igazságok lesz nyerne , 's egyszeribe e-
lé fogják venni (*el-menyen sielve*)

CHRISIPPE. Brávo! már nem féltem a' dolgot. vagy két Prokátor-is kellene; még pedig jó; a' ki a' dolog' izövevényin által úgy tudjan ösvényt vágni a' tzelra, hogy a' Biro más féle akadályt homályt látván, kenteien légyen az ő lámpása után menni --- Éppen tova jönnek Blaise és Hilaire Urak --- azok ügyesek; az a' bizakodo lépés, az a' győzedelmektől fénylő ábrázat, mellyeket mikor az igazság el-esett, a' förtély réá vont, mintha mondanák „ Tanács, pénz, kérni nem menyek más hoz „ azok tsak olyan emberek-is, hogy én nem mérném ellenek, a' mikor reménylnék, azt erősfíteni, hogy kétszer kettő négy; mikor meg-indulnak, a' szent igazság meg-ijed; 's fel-fut a' menybe. (*szembe menyen*) Alázatos szolgaja a' TT. Uraknak!

BLAISE. Hasonloképpen! mi dolog? most nem fok időnk van szó-váltani: teménytelen ezereket, egész familiák szerentséjét, maradékoknak a' kik még nem-is tudják, hogy leíznak, századoknak jövendő forsát hordozzuk honyunk alatt -- az Urak' dolga is ma meg-lelsz: tudom arról akar szöllani az Ur?

CHRISIPPE. Igen-is: hát hogy 's mind? --

HILAIRE. Én találtam a' Grofot, 's én adtam eszire, nints miért fárasza az Ur magát; mert a' Préfait Urral beszélünk, 's egyebet-is el igazitunk ott helybe.

CHRISIPPE. Ugy már tökéletesen meg-nyugszom.

BLAISE. A' Collégám közölte velem, 's a' Groffal felibe vállaltuk

CHRI-

CHRISIPPE. A' már sokatska.

HILARE. Ennye haládatlan! még sokatska? mi egyszeribe fel-hagyunk, 's a' más félhez állunk; úgy-is hívtak, 's bizonyosan meg-nyerjük: akkor ofztán, ha most fele kevés, elég lesz a' semmi; az erdőbe fut a' nyúl, 's egy fél petyenyét ingyen kapni meg-nem kőszönik, már látsátok! (*mennek busá-
ken*)

CHRISIPPE. Engedelmet instállok gondolat-
lan beszédemről: ha mara' Grofnak meg-igérték:
ne hagyják ilyen tserbe az én hibám miatt.

BLAISE. No! most legyen! de az e' féle be-
szédekkel nem kell az emberséges embernek ron-
tani kedvét, menjünk-fel Colléga Uram! mert el-
kélünk a' haszontalan idő-töltés miatt. (*el-mennek*)

CHRISIPPE. Boldog ember! a' kinek ezek-
kel az urakkal baja nincs; akárminlyen vitágóságba
egy szavakra sőtetség lesz; a' gondolatok' leg-é-
rősebb lantzát, sokaig épült hidakat, villámlo ha-
di fortélyjaikkal 's kard nyelvekkel azzonnal el-vag-
ják -- Menyek már, a' Grofot fel-keresni, hogy ta-
nítsam meg ha fel-szollitják, hogy viselje magát.

(*el-menyen*)

ÖTÖDIK JELENÉS.

Tanáts Ülése; egyik felől ül CARDAN más felől
DARNOT.

Elöl-ülő. (*Cardanhoz*) El-készítette-e az Ur
a' minapi beszéd szerint lévő köz-halzonra intézett
pontokat.

CARDAN. Némellyeket tettem fel M. Elöl-
ülő Ur!

Elöl-

Elöl-ülő. Ha úgy tetszik az Urnak; olvas-
tassanak fel.

Mind. Halljuk!

CÁRDÁN. (*olvas*) Hogy az Innepek' Név'
'Születés' Napok' köszöntése el-töröltessék: mint
hogy már a' Frantzia nemzet Istennek hála! Euro-
pába szinte a' leg ki-míveltebb; szükség, hogy az
idő' betség meg-nem esmérő pallérozatlanságnak mu-
tatoja ne jelentse tovább-is gyalázatunkat.

Mind. Há! há! há!

Egyik. Éppen ezt az egy sávát-is ki-vetjük
az életnek; hogy az se legyen, mikor egy kitség
vidámabbatsba poharazás közbe a' barátság ki-nyí-
latkoztatása magát.

CÁRDÁN. Inkább hogy be-zárkozzék az el-
lenségesség, míg a' száj barátságra nyílik --- ez a'
Characterit rontja a' nemzetnek --- egyéb aránt-is
elég költség gond van.

Más. Kedves gond; az maga az élet: hát
miféltán miért él az ember?

Elöl-ülő. Meg-látjuk a' végén -- Lásuk tovább.

CÁRDÁN. 2-do Hogy az a' szokás, hogy az
Afszonyok egymást, 's a' férfiak egymást meg tso-
kolva köszöntsék, el-töröltessék: természet ellen
valo, és sok képpen 'seniroz, főt nyavalyát-is o-
koz --- a' tsók maradjon azon szent tzielra, a' mely-
re a' természet rendelte; hogy a' szerelem' men-
nyei érzése, mikor az ajakok el-némulnak, általa
fejezze ki magát, 's legyen tsupán a' szerelem Iste-
nénél mint Petsét tartónál --- vagy leg-felleyebb a'
szeretetnek némely különösöbb és izorolsabb házi
egybe-kötésében L. S. nek.

Majd

Majd MIND. Már az éppen nevettséges

Eggyik. Ilyen helyre a' féle indifferens semmiséget hozni; a' kutya se venné fel. Talán nem tiltjuk-meg, hogy ki ne mutatódjék a' szeretet.

CÁRDÁN. Ha lehetne meg azt, hogy ne tsak mutatódjék; 's apadjon a' képinutatas jeleinek Dictionariuma.

Elöl-ülő. Mi van még? látsuk egymás után.

CÁRDÁN. Hogy a' házakat mind homályoson meszeljék.

Eggyik. Azt már tsak képzelni-is lehetetlen, hogy miért?

CÁRDÁN. Azért hogv a' feiérré sütn Nap árt a' szemnek: Mexikoba a' fényes teieren festett falak miatt egyet téfzen meg-vakulni 's meg-vénülni.

Más. Az már tsupa' kápritzia: hát az Apánk nem láttak? pedig fogadok egynek se jött az a' tsudálatos gondolatja, hogy bé-szennyezze, 's erőszakoson meg-vénítse a' házat. -- Hogy es mint-is árcsatna az, hogy fejer?

CÁRDÁN. Szurja.

Az iminti. Mi szurná? mikor ott semmi sinta már ha még-is az volna, hogy senki nyarissal másnak a' szeme felé ne járjon, semmi szom nem volna egyéb, hanem hogy azt ruda minden.

CÁRDÁN. Az igaz, hogy vannak a' mik vastagabban szurják a' szemet, mint a' farga fény, az aranyat értem, a' mely farga mint a' másik föld alatti Isten, de gonofszaabb mert lelket öl: ugyan tsak mint hogy ez Sól lévén, fokban e' nélkül nem látnának, én-is azt tartom, hogy ez ellen belond

ság vol-

lonság volna --- Hanem még vannak egyebek, vagy mint, hogy az afszonyok ne viseljenek Klédiumokat: egy veszendő holt Capitalis, a' melynek öregbitése dühössége miatt fok férj poklot szenvedett, és fok ház el-szegényedik.

Elöl-ülő. Már ezt én-is lehetetlennek tartom; az afszonyok' magok ékesítése dühösségének gátot vetni nehezebb, mint Neptunnak --- Egyéb mi van?

CÁRDÁN. Hogy ne legyen tisztelet' jele a' kalap le-vétel; alkalmatlan 's káros, inkább katonai kéz-fel-tartással essék a' köszönés, vagy fővel való intéssel, vagy másként valahogy --- Osztan, hogy minden házra melybe többen gyűlnek, gőz ki-vivők tételessenek jó moddal; hogy azt a' halált a' mellyet egyyik ki-lehell, ne nyelje a' másik - bé.

Mind nagyot katzagnak

CÁRDÁN. Tóvábbá egy kis okoson irt könyvet minden iskolába tanuljanak az egészég' fenn tartásáról, és a' nyavalyákbeli fő vigyázatokról.

Mind zugnak.

Egyyik. Nagyságos Elöl-ülő Ur! Tisztelet betsület az Urnak Cárdán Urnak. eddig el-türtük ilyen Hely' méltóságos szinét ilyen haszontalan-ságokkal szégyeníteni-meg; a' millyenek a' királyos-dit jádzo gyermekeket illetnének. --- Hát e' félék-re kell vesztegetni a' drága időt? a' mikor a' sints el-dőjtve, hogy a' Tanács-Ház' tzimmerébe a' me-zőt mitsoda szinen fessük. A' Nemzet' betsületére kérem, hogy ne improtocaláltassék, hogy a' jövő-dő idők ne lássák gyávaságunkat.

Mind. Hellyes! Hellyes!

L

Elöl

Elöl-ülő. Maradjon tehát el a' mostani időkről. -- Egy különös fiető dolog adta elé magát: a' két fél Prokaiorait hívják-bé (*menyen ki egyik?*)

CÁRDAN. Még igen fok 's fokkal fontosab-
bak volnának, de a' mellyekért annál inkább ki-
nevettetném; maradjanak később időkre! még egy-
gyet szollok utoljára ebbe a' palotába! ha most-is
le-nevettetem.

Mind. Halljuk ezt!

CÁRDAN. Minthogy annyiszor keservesen
tapasztaltuk, hogy fok féle munkáink' mulatságaink'
útaink' intézeteit az időnek rendetlen változásai
keresztül vágják: nem volna-e jó egy olyan As-
tronomust fogadni, annak a' Császárból illendő fize-
tést rendelve, a' ki minden esztendőbe úgy ren-
delné-el az időt a' Kalendáriumba, a' mint kíván-
nok? 's egyszer'smind az órákat igazítaná, dol-
gainkhoz képeest nyujtaná 's röviditené?

Mind. Már ez helyyes! felséges!

Egyik. Ebbe a' Századba, sőt ebbe az Ősi
tisztos palotába szentebb gondolat nem született --

Más. Improtocolláltasék! ezzel mind el-tör-
lötte minden gyengeségeit-

HATODIK JELENÉS.

A' Prokátorok bé-jönek.

Elöl-ölő. Tetsék az Uraknak ügyeket elé adni.

BLAISE. A' Leg-keresztényebb Királynak
XIII-dik Lajosnak Neveben! M. G. J. F. Bernárd
de la Faubourg az Urat nem tudom mitsoda Urat
keresi ilyen méltó okon: Hogy Ő Kegyelme nem

által-

Általlotta Ő Ngának Hitveséhez, a' kívül a' szentes hitet el mondván annak örökös fel-oldhatatlan kötelére eggyesítettett-vala, le-menni annak a' föld alá a' boldog fel-támadás' reggeléiglen vetett ágyához, és onnan a' halálnak szent éjtzakájából erre a' bűn' és szarándokság' helyére vissza hozni; itten pedig a' maga ördögös mestersege által a' holt testet újra fel-eleveníteni; maga tudja mi s da lélekkel; mert az előbbeni Istennél van a' honnan az ő kegyelme ördögös kényszerítéseire le-nem jő: azért

1-mo. Ő Kegyelme mint valóságos ördögös bozorkány még ma égettetelsék-meg Pandectar L. VI. Tit. 9.

2-do A' Felesége adattasék-vissza az Ő első igaz Hites rársának, N. Denglos Urnak minden örökségeivel Digestor L. V: Tit. 7. főt mind azon Klenodiumok, a' mellyekkel a' sirba le-ment, azon módon minden azutánni hibák ki-potolásával restituálta annak. Ezt mind a' kettőt Törvény és Igas-ság meg-kívánja; hogy töstént executioba menjen. Et Protestatur.

HIPPODÁM. Digestor. L. X. Tit. 4. Matrimonium non est perfectum; donec consumatum fuerit. a' Grof' házassága minekelőtte tökéletességre ment volna; hogy ne menjen, azért szakasztotta az Isten félbe, közben állitván a' halált; az esküvés a' föld színén volt, 's a' föld alá nem szolgált; a' koporsoba minden földi kötések meg-oldatnak -- mikor az élet partjain túl téve, a' Requiemet elénekelték, 's a' sírtól vissza tértek, mindennek vége volt; 's a' nyüvek - is ennék már szegényt

a' más világon, ha az-az Ur felsőbb sugallás által indítatva, le-nem szállott volna az örök éji' sötétségbe; 's lok fohászkodásaira a' Mindenható fel-nem támasztotta volna. Már most egy más életbe eskütt - meg-vele mint egy szabad szüzzel; azért mint valóságos felesége után kívánja és kéri az Ipjának 's Népjének minden örökségeit.

HILAIRE. Ha praetendál; mutassa - meg, hogy az afszony éppen az; mitsoda különös jeggyel bizonyítja - meg?

BLAISE. Az ellenünk-is éppen úgy lehetne. *Elöl-ülö, jöjjenek-bé magok a' Felek!*

HILAIRE. Ha a' halál után egy más életbe beszélnek, úgy nints ebbe semmi keresetek: *ex-cipiamur Contra Actoratum.*

BLAISE. Az-is meg-fordithato! de az-az egész dolog csak játék; elsőbben Ő Kegyelme, hogy esküdtek? költött név alatt? azzal az egész ügyek' fundamentomát hamisá tették; 's a' hamis fundamentom az igazságot el-nem bírja: másodszor úgy minden Afszony, a' ki meg unná az Urát, le-menne a' föld alá egy éjtzaka a' kriptába; oda vettette ma ágyát magának, hogy holnap másval eskettethesse egybe magát — *(jönek bé a' felek)* Valóságos halált kell bizonyítani; jöjjön elé, 's mutassa-meg, hogy a' nyüvek hol kezdettek volt meg.

HETEDIK JELENÉS.

LOUIS. *(elé áll)* Nagyságos Urak! méltos-tasának meg-engedni, hogy meg-osztozzunk: én meg-maradok azzal a' mit az Ilten egyenesen nekem adott; 's semmit se kívánok többet; a' világ-nak

nak minden arannya nem lűt olyan szépen, mint a' szerelem' idvetségének egy tekintete, --- 's mikor az én karjaim között ezt az áldott teremtest én egyedűl az Isten' végheletlen országába enyimnek érzem; gazdagabb vagyok, mintha a' föld' golyobítségét által ölelhetném minden külső szépségeivel 's be-rejtett kintseivel -- Egy se hasonlítható ehhez --- 's ezt-is onnan hoztam-ki; a' halál' karjai közzűl ragadtam-ki, mikor éppen tenni a' karta réá az Ő föld alatti országa' pészétjét, az Ő már prédára indult udvara elől; azon borzasztó főtéségből, a' hol a' leg-mérészebb szív-is meg-lafsul, 's a' leg-bevebb ifju ro'sái-is el-halaványulnak -- egy különös belső sugállás vitt-le engem, nem saját bátorsággal szállottam alá az örök álm nyálkás bojtjai alá -- az ég adott tázet me-jembe -- térdre estem ott; 's buzgon lohászkoztam; 's az Isten ujja meg-gyujtotta az élet' lángját a' holt a-gyag képbe ---

Nagyságos Urak! nagy a' Ti méltoságtok, nagy a' ti hatalmataik! de ez már a' firon-tul-van; 's oda az emberi törvények nem szollanak; ott a' Meny-ország törvényje parantsol: Ne kívánjatok háborítani annak a' jutalomnak bírásában, a' mellyel a' fel-támadás után tetszett a' Mennyei Birónak és Atyának engem idvezíteni; én-is semmi földihez többé jűst nem formálok; és az egész örökséget a' Grofnak által engedjűk --- én (*meg-fogja a. feleségét*) meg-elégsem az én mennyei örökségemmel a' mellyet már meg-találtam; 's a' Grof-is elégedjek-meg azzal a' földi kinttsel, a' mellyet keres.

CÁRDÁN. Brávó! Ez szép és helyes.

Egyik. Egyik a' hejjával, másik a' belivel.

Sokan. Helyes.

Elöl-ülő. Vigye-el hát az ur a' magáét: 's az Istennek további áldása kísérje életeket!

Mind. Vivát!

LOUIS és HENRIETTE (meg-bajtva magokat kezzen fogva el-mennek)

NYOLTZADIK JELENÉS.

Egy Tiszt jön Aklákkal.

Elöl-ülő. Mi az?

Tiszt. Most találtuk-meg a' Denglos Ur' Testamentomát.

Elöl-ülő. (által-veszi) Mi van benne? (nézi)

Tiszt. Mindenit a' Szegényeknek hagyta egy állandó Capitalisnak.

Mind. Há! há! há! Már ez rendes!

BERNÁRD. Így az én eredetemkori szerencsétlen tsillagom egy motsárba futa-le; talám több is volt az egen az én születésem' éjtzakáján 's valamellyik kedvezőbb lesz -- meg-vetem az egész kintset, mint egy aranyos temető oszlopát képzelt boldogságomnak; 's el-menyek szomorulantommal, hol az idős fák árnyékaiba buvik a' süttogo patak a' hold elől, 's egy fülemile Solójának Secundálok. (le-esik a' Kárpit)

V É G E.

J E G Y Z É S .

1-3ö Az előljáro hezédben egy pontra nérvé tudni kell, hogy a' F. Császárné Ő Felsege kérésére, a' lakáskalmi Pompára szánt summa, a' Szegényeknek adatott.

2-do Ezen munkátska Febr. végére jöven ki; a' fenn irt ígérlet ezen a' télen már nem tellyesíthetiki de csak ugyan ahoz képpest, a' mint fog ezen (csak 300) Exemplar el-kelni, tellyesíttetni fog.

3-tio A' tanító kertbeli Scénájában (az első Felvonásban) későn vétetett észre, hogy van olyan-ís, a' mi a' természethez közelítve, a' jó izléstől távozott: de vannak a' kiknek éppen így kell mutatni, hogy lássanak, 's vigyázzanak előre; a' ki azért menne-bé, hogy az örvényt meg-látta, (mint a' bogár a' gyertyát) azt a' messze terjedve, mosolygo karikák, külföldben-ís bé-sodornák --- az okos messzire hátrál, ha előre meg-látta --- a' virtusnak fő mestersége, kísértetbe nem menni, vagy onnan ki-futni, addig a' míg lehet; ezt fogadjuk mikor kérjük, belé nem vitetni --- Kitsiken áll a' nagyság; a' haj-szál lineán, egy zéfitre le-indulnak, a' büszkeség tornyai; egy tekintetre vagy szóra, az egész meny le-száll, tsillagai egy ábrázaton, ajtaja az ajakokon; melyekhez a' büszgo angyal: el-ragadva érkezik; 's egy pillanatnyi idővességre, kárbotat következik. --

4-to Egy illy' könnyűszerű munkának egész errátát fenni átalván. a' Corrector türbetletlensége miatt ma-gadt több apró hibák között, a' nagyobbak ezek.

Hibák.

Igazítások.

Lap Sor.

13 2

Oszlopon

fedelen

20. 8.

'Sido

JEAN.

39 19

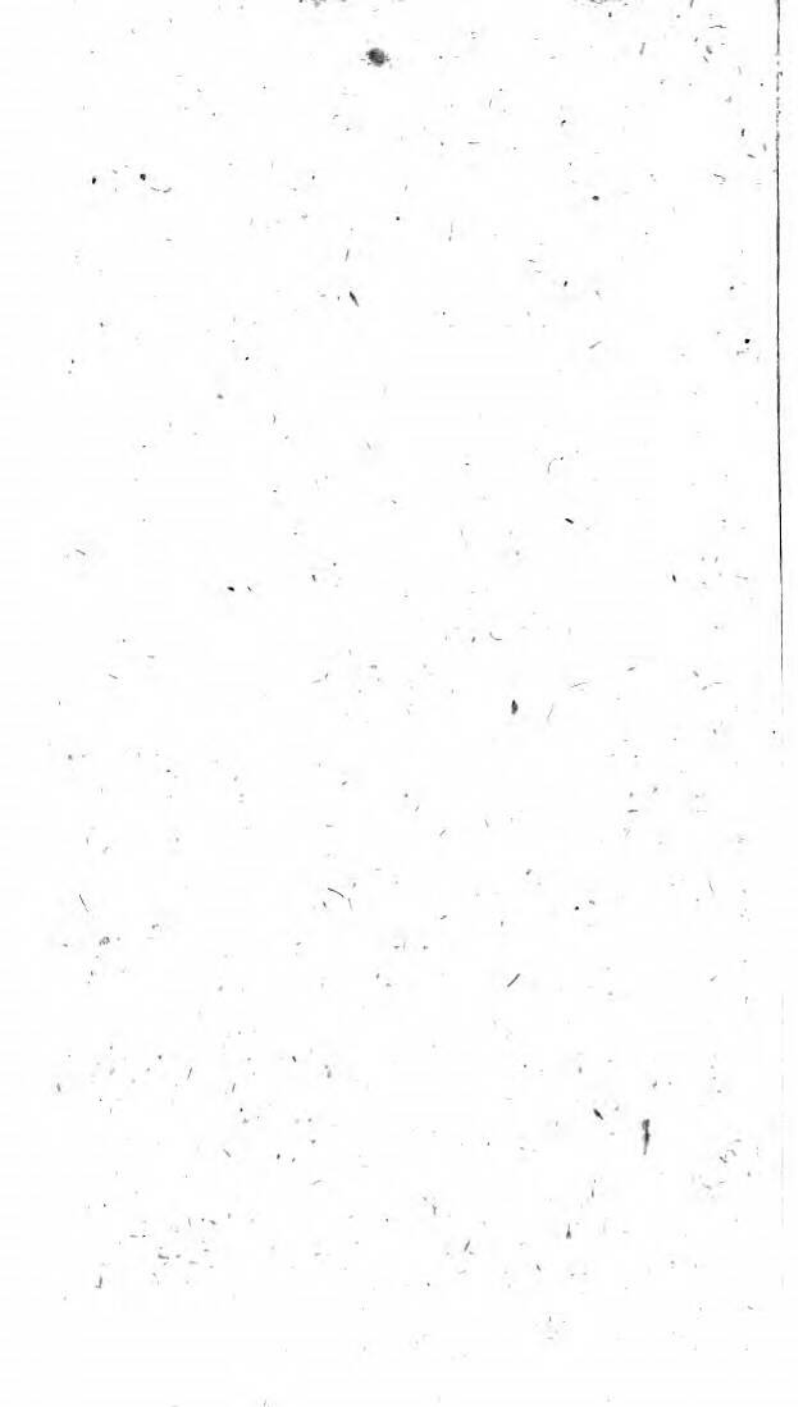
Toba

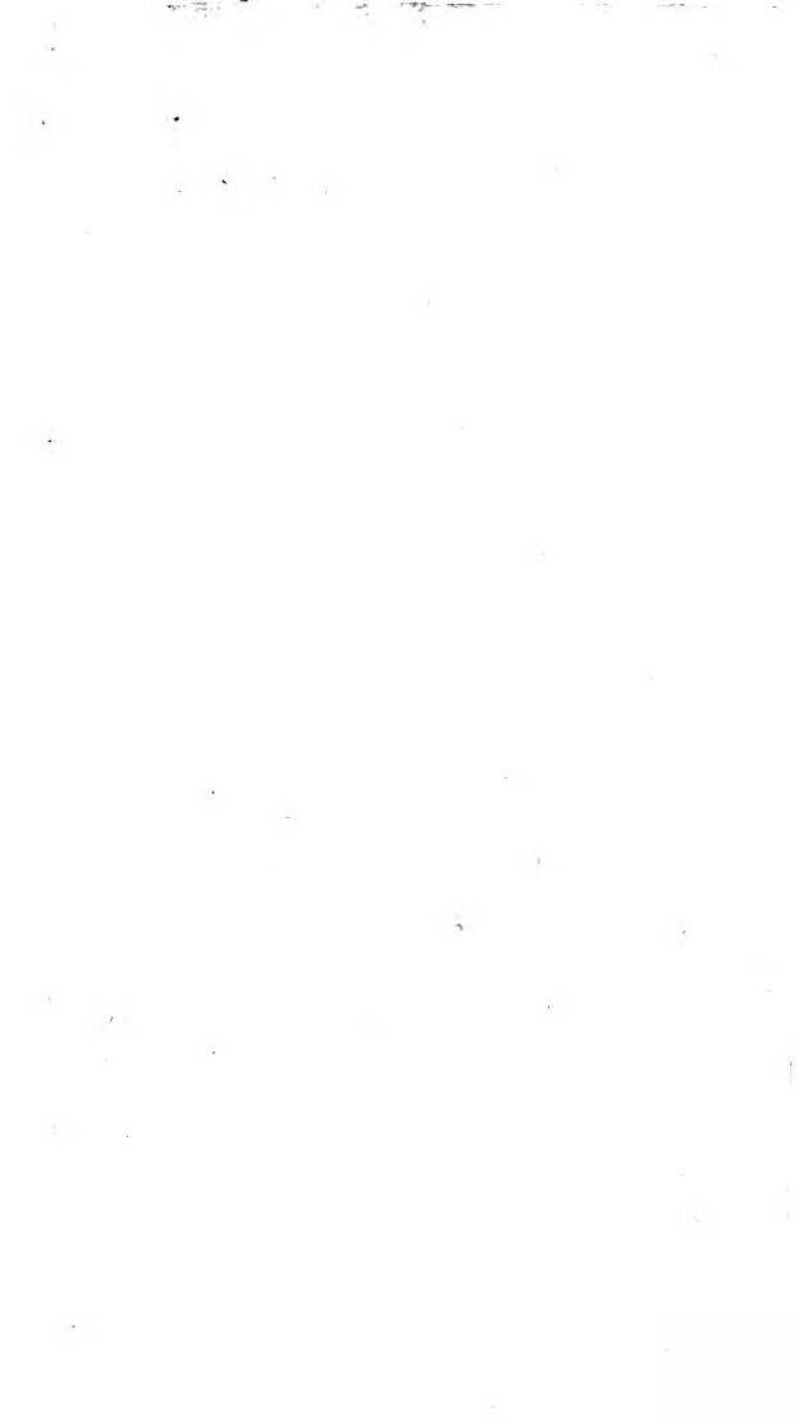
vizbe

71. 9. nints'

nints,

HIPODÁM Prokátor nints a' személyek közé fel téve. —

Österreichische Nationalbibliothek

